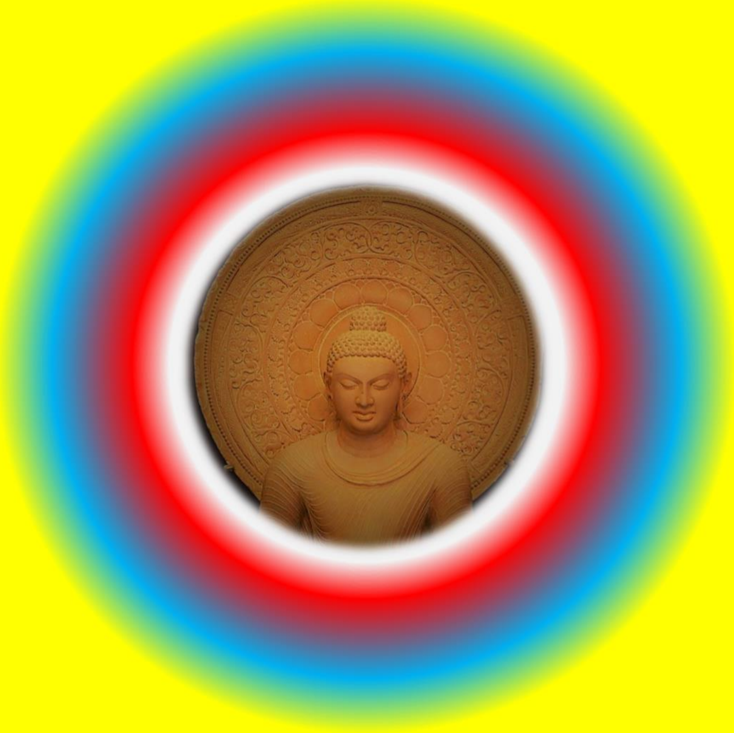

ධම්සඟුණු

නම්

විජම්පෙළං

ACC NO 103
1/75

THE DHAMMASANGANIPPAKARANA

PART I

ABHIDHAMMA PITAKA

No. 724

ධම්මසඞ්ගණී

නම

වි ජ ම් පෙ ළ.

සමස්ත ලංකා
බෞද්ධ මහා සම්මේලනය
බෞද්ධාලෝක මාවත
කොළඹ 7.

—o:o—

බෙන්තර ශ්‍රද්ධාතිෂ්‍ය සළුවීර ස්වාමීන් විසින්

අ භි සං ස්කෘ ත යි.

—o—

No. 1117

පානදුරු මුද්‍රාලයෙහි මුද්‍රිතයි.

1929.

සමස්ත ලංකා
බෞද්ධ මහා සම්මේලනය
බෞද්ධාලෝක මාවත
කොළඹ 7.

ACC NO 103

No. 724

THE DHAMMASANGANIPPAKARANA

PART I

ABHIDHAMMA PITAKA

ධම්සඟුණු

නම්

විජම් පෙළ.

වේලාපුර කළුතර
පෞරාණික දීපාරාම විහාරවාසි
බෙන්තර ශ්‍රද්ධාතිෂ්‍ය සඵවීර ස්වාමීන් විසින්
අ භි සං ස්කෘ ත යි.

ජී. ඩී. ඩබ්ලිව්. සුගතපාල මහතා
වි සි න්
පානදුර මුද්‍රාලයෙහි මුද්‍රිතයි.

1929.

P. D. RATNATUNGA
32. CHAPEL LANE,
WELLAWATTA.

ix

අභිධම්මපිටකෙ-

ධම්මසඞ්ගණිප්පකරණං.

කාළතිත්ථෙ

දීපාරාම විහාර මජ්ඣාවුත්ථස්ස

රතනපාල මෙධඞ්කරාභිධාන මහාථෙරවරස්ස

පබ්බජ්ජන්තෙවාසිනා

විජ්ජොදය මහාවිජ්ජාලය මජ්ඣාවුත්ථස්ස

තිපිටකවාචිස්සරාචරිය සිරි ඤාණිස්සරාභිධාන යතිස්සරස්ස

චෙව

"කන්දේ විහාර" ඉතිඛ්‍යාත චෛත්‍යාරාම මජ්ඣාවසන්තස්ස

ආචරිය "පොතුවිල" සරණතිස්ස ථෙරවරස්ස ච

ධම්මන්තෙවාසිනා

හීනටිතිත්ථනාමජෙන සඞ්ඝතිස්සත්ථවිරෙන

සුසඞ්ඛතං.

ජී. ඕ. ඩබ්ලිව් ගුණපාල සාමිකෙන

පානදුර මුද්‍රණාලයෙ සම්මුද්දිතං.

2472

විඤ්ඤත්ති.

ජානන්ති හි භවන්තො “ධම්මසඞ්ගණිප්පකරණං” නාමෙදං තෙන භගවතා අරහතා සම්මාසම්බුද්ධෙන සිරි සක්‍යමුනිනා පඨමාභිසම්බුද්ධෙන සත්ත සත්තාහානි වීතිනාමෙන්තෙන චතුත්ථෙ රතනඝර සත්තාහෙ මනසා දෙසනාවසෙන විත්ථාරෙන සම්මසිතෙ, බොධිතො ඡට්ඨෙ සංවච්ඡරෙ තිදසාවාසෙ පණ්ඩුකම්බල සිලාසනෙ වස්සූපගතෙන තෙන චාදීවරෙන කතවෙදිනා මාතුදෙවපුත්තං කායසක්ඛිං කාරෙන්තෙන සකල දස සහස්ස චක්කවාළ දෙවතානමන්තරෙ “කුසලා ධම්මා, අකුසලා ධම්මා, අබ්‍යාකතා ධම්මා ’ ති ධම්මන්තරා ධම්මන්තරං සඞ්කමන්තෙන නාතිවිත්ථාරතො සුදෙසිතෙ, හිමාලයෙ චන්දනවනෙ මහා විසාලමාළකමුපගතෙන දිවාවිහාරාය තත්‍රොපට්ඨානත්ථමුපට්ඨිතස්ස සාරිපුත්තත්ථෙරවරස්ස නයදානවසෙන සඞ්ඛිත්තෙන නාවෙදිතෙ, ධම්මාතෙසෙවානධිවරෙ තස්ස සාරිපුත්තත්ථෙරවරස්ස සන්තිකා තදන්තෙවාසිකෙහි පඤ්චහි සංයමිසතෙහි තතො සෙඤ්ඤෙහි චානෙකසහස්සෙහි සති ධිති මන්තෙහි සමධීතෙ, පරිනිබ්බුතෙපි භගවති සම්මා සම්බුද්ධෙ යථාකාලං තෙතෙහි වසීවරෙහි සඞ්ගායනෙත්තෙහි චානුසඞ්ගායනෙතෙහි මහතා පරිස්සමෙන යාව ලඞ්කායං වට්ටගාමණි නාමාවනිපස්ස රජ්ජසිරි සමයෙ පොත්ථකාරොපන සඞ්ගායනා මුඛපරම්පරායාභතෙ, තතො යාවජ්ජතනා පොත්ථක පරම්පරායාභරීයමානෙ ච,

ධම්මසඞ්ගණී විභඞ්ගං කථාවත්ථු ච පුග්ගලං
ධාතු යමක පට්ඨානං අභිධම්මොති වුච්චතීති

පකරණවසෙන සත්තධා පරිච්ඡින්නෙ, “පරමත්ථ දෙසනා— යථාධම්ම සාසනං— නාමරූප පරිච්ඡෙද කථා” ති චාභිධීයමානෙ අභිධම්මෙ පඨමං පකරණන්ති.

තයිදං තීසු බුද්ධවචනෙසු මජ්ඣිම බුද්ධවචනෙ තීසු පිටකෙසු අභිධම්ම පිටකෙ පඤ්චසු නිකායෙසු ඛුද්දක නිකායෙ නවසු සාසනඞ්ගෙසු වෙය්‍යාකරණඞ්ගෙ ච සඞ්ගහිතං, ධම්මත්ථ දෙසනා පටිවෙධ සඞ්ඛාත චතුබ්බිධ ගම්භීර භාවොපගතං ධම්මසඞ්ගණිප්පකරණං විත්ථාරියමානෙ අනන්ත මපරිමාණමපි භාවනා මග්ගතො සාතිරෙක ඡ භාණවාරප්පමාණෙන චිත්තුප්පාද කණ්ඩෙන සාතිරෙක වි භාණ

භාණවාරප්පමාණෙන **රූප කණ්ඩෙන** තිභාණවාරප්පමාණෙන **නික්ඛෙප කණ්ඩෙන** ද්වි භාණවාරප්පමාණෙන **අට්ඨකථා කණ්ඩෙන** චාති "චිත්ත විභත්ති, රූප විභත්ති, නික්ඛෙප රාසි, අත්ථුද්ධාරො—අත්ථජොතනා" ති අභිධානන්තරෙහි වාභිධීයමානෙහි චතූහි කණ්ඩෙහි සාතිරෙක තෙරස මත්තෙහි භාණවාරෙහි ච පරිමිතං හොති.

වුත්තම්පි ච අත්ථසාලිනියා:—

චිත්ත විභත්ති රූපඤ්ච නික්ඛෙපො අත්ථජොතනා
ගම්භීරං නිපුණං ඨානං තම්පි බුද්ධෙන දෙසිතන්ති.

එවං චතූහි කණ්ඩෙහි පරිච්ඡින්නං මුනි වදන සරසි සමුබ්භවං බුධාමර මධුකර නිකරාභිජප්පිත පරමත්ථධම්ම සුරභිවාසිතමිදං ධම්මසඞ්ගණිප්පකරණාරවින්දං ඉතො පුරා පණ්ණරසවස්සතො "මොරටුවේ" දෙවානන්ද- "කොසෙල් වත්තේ" පඤ්ඤසෙන ඉති උභින්නං යතිවරානං ලෙඛක දොස නිරාකරණෙන සීහලක්ඛරෙහි මුද්දාපනප්පයාසමපි තෙසං පොත්ථකාන මහිසමහුතානෙ තරහි දුක්ඛ රත්තා මිචවගතෙහි කතිපයෙහි සුධීසෙහි විසෙසාභිසඞ්ඛරණසෙඩ්වහාහි පත්ථයන්තෙහි සමුස්සාහිතොහං නඤ්ච මුද්දිතං ලඞ්කාය ලිඛිතානි පොරාණකානි මරම්මාදි දෙසන්තරෙසු මුද්දිතානි ච ධම්මසඞ්ගණි පොත්ථකානි සමාලොචිය අට්ඨකථාදීහි ච සංසන්දයන්තො සුපරික්ඛාපිමං සඞ්ඛරණමකාසිං යථාසත්තියා.

තථාපහාපාඨමත්තායානානි යානි කානිචි ඛලිතානි දිස්සන්ති වෙ සංසොධයන්තු ඛමන්තු ච පරමත්ථධම්මවිදූනො සුධියොති සවිනය මාවෙදයං මුද්දාපනම්පනි පත්තානඤ්ච ණ- න, ල- ළ, රස්ස-දීඝාදි කතිපය විපරී නට්ඨානාන මිද්දිට්ඨත්තානඤ්ච භාවි කරොමි සුඛ්පත්ත දස්සන වසෙන තෙස මවගමනෙ සුකුමාලමතීනම්පි නාති දුක්කරතා සියාති.

ඉත්ථං සුද්ධං මයා විඤ්ඤූපියනො කාළුතිත්ථෙ
දීපාරාම විහාරියෙන හීමත්තිත්ථ ගාමජෙන
සද්ධාතිස්සත්ථවිරෙන.

B. Saddhatissa.

2472
——
1929. 3. 25.

අනුක්කමණිකා.

චිත්තුප්පාද කණ්ඩ:—

අභිධම්ම මාතිකා	5
සුත්තන්ත මාතිකා	,,
පදභාජනියං	12
කාමාවචර අට්ඨ මහා චිත්තානි	26
චතුක්කපඤ්චකජ්ඣානං	32
චතස්සො පටිපදා	,,
චත්තාරි ආරම්මණානි	33
අට්ඨකසිණං	36
අභිභායතනානි	45
තීනි විමොක්ඛානි	,,
චත්තාරි බ්‍රහ්මවිහාරජ්ඣානානි	47
චත්තාරි අරූපජ්ඣානානි	48
කාමාවචර කුසලං	,,
රූපාවචර කුසලං	49
අරූපාවචර කුසලං	50
සුද්ධික පටිපදා	60
සුඤ්ඤතං	,,
සුඤ්ඤත මූලක පටිපදා	61
අප්පණිහිතං	,,
අප්පණිහිත මූලක පටිපදා	62
වීසති මහා නයා	63
ලොකුත්තර චිත්තං	65
ද්වාදස අකුසල චිත්තානි	76
කුසලවිපාකානි පඤ්චවිඤ්ඤාණානි	79
කුසලවිපාකා මනොධාතු	80
කුසලවිපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්ස සහගතා	82
කුසලවිපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛා සහගතා	84
අට්ඨ මහා විපාකා	,,
රූපාවචර විපාකා	85
අරූපාවචර විපාකා	86

සුඤ්ඤත පටිපදා	87
සුද්ධික සුඤ්ඤතං	88
සුඤ්ඤතපටිපදා	90
සුද්ධික අප්පණිහිතං	91
අප්පණිහිත පටිපදා	92
වීසති මහා නයා	93
ඡන්දාධිපතෙය්‍ය සුද්ධික පටිපදා	95
ඡන්දාධිපතෙය්‍ය සුද්ධික සුඤ්ඤතා	96
ලොකුත්තර විපාකො	102
අකුසල විපාක පඤ්ච විඤ්ඤාණානි	103
අකුසල විපාකා මනොධාතු	104
අකුසල විපාකා අව්‍යාකතා	,,
කාමාවචර කිරියා	107
රූපාවචර කිරියා	108
අරූපාවචර කිරියා	,,

———o:o———

රූප කණ්ඩ:—

මාතිකා	116
එකක නිද්දෙසො	,,
උපාදා භාජනියං	128
දුක නිද්දෙසො	135
තික නිද්දෙසො	146
චතුක්කං	152
පඤ්චක- ඡක්ක- සත්තක- අට්ඨකානි	153
නවක- දසක- එකාදසකානි	154

———o:o———

නික්ඛෙප කණ්ඩ:—

තිකං	162
අභිධම්ම දුකං	193

———o:o———

අට්ඨකථා කණ්ඩං	224

P. D. RATNATUNGA
32, CHAPEL LANE,
WELLAWATTA.

ධම්මසඞ්ගණිප්පකරණං.

නමො තස්ස භගවතො අරහතො
සම්මා සම්බුද්ධස්ස.

කුසලා ධම්මා, අකුසලා ධම්මා, අව්‍යාකතා ධම්මා; සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා ධම්මා, දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා ධම්මා, අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා ධම්මා; විපාකා ධම්මා, විපාකධම්මධම්මා, නෙව විපාක න විපාකධම්ම ධම්මා; උපාදින්නුපාදානියා ධම්මා, අනුපාදින්නුපාදානියා ධම්මා, අනුපාදින්න අනුපාදානියා ධම්මා; සංකිලිට්ඨ සංකිලෙසිකා ධම්මා, අසංකිලිට්ඨ සංකිලෙසිකා ධම්මා, අසංකිලිට්ඨ අසංකිලෙසිකා ධම්මා; සවිතක්ක සවිචාරා ධම්මා, අවිතක්කවිචාරමත්තා ධම්මා, අවිතක්කඅවිචාරා ධම්මා; පීතිසහගතා ධම්මා, සුඛසහගතා ධම්මා, උපෙක්ඛාසහගතා ධම්මා; දස්සනෙන පහාතබ්බා ධම්මා, භාවනාය පහාතබ්බා ධම්මා, නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බා ධම්මා; දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා, භාවනාය පහාතබ්බ හෙතුකා ධම්මා, නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බ හෙතුකා ධම්මා; ආචයගාමිනො ධම්මා, අපචයගාමිනො ධම්මා, නෙව ආචයගාමිනො න අපචයගාමිනො ධම්මා; සෙඛා ධම්මා, අසෙඛා ධම්මා, නෙව සෙඛා නාසෙඛා ධම්මා; පරිත්තා ධම්මා, මහග්ගතා ධම්මා, අප්පමාණා ධම්මා; පරිත්තාරම්මණා ධම්මා, මහග්ගතාරම්මණා ධම්මා, අප්පමාණාරම්මණා ධම්මා; හීනා ධම්මා, මජ්ඣිමා ධම්මා, පණීතා ධම්මා; මිච්ඡත්තනියතා ධම්මා, සම්මත්තනියතා ධම්මා, අනියතා ධම්මා; මග්ගාරම්මණා ධම්මා, මග්ගහෙතුකා ධම්මා, මග්ගාධිපතිනො ධම්මා; උප්පන්නා ධම්මා, අනුප්පන්නා ධම්මා, උප්පාදිනො ධම්මා; අතීතා ධම්මා, අනාගතා ධම්මා, පච්චුප්පන්නා ධම්මා; අතීතාරම්මණා ධම්මා, අනාගතාරම්මණා ධම්මා, පච්චුප්පන්නාරම්මණා ධම්මා; අජ්ඣත්තා ධම්මා, බහිද්ධා ධම්මා, අජ්ඣත්තබහිද්ධා ධම්මා; අජ්ඣත්තාරම්මණා ධම්මා, බහිද්ධාරම්මණා ධම්මා, අජ්ඣත්තබහිද්ධාරම්මණා ධම්මා; සනිදස්සනසප්පටිඝා ධම්මා, අනිදස්සනසප්පටිඝා ධම්මා, අනිදස්සන අප්පටිඝා ධම්මා.

තික මාතිකා.

හෙතූ ධම්මා, න හෙතූ ධම්මා; සහෙතුකා ධම්මා, අහෙතුකා ධම්මා; හෙතුසම්පයුත්තා ධම්මා, හෙතුවිප්පයුත්තා ධම්මා; හෙතූ චෙව ධම්මා සහෙතුකා ච, සහෙතුකා චෙව ධම්මා න ච හෙතූ; හෙතූ චෙව ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා ච, හෙතුසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා න ච හෙතූ; න හෙතූ ඛො පන ධම්මා සහෙතුකාපි, අහෙතුකාපි.

හෙතු ගොච්ඡකං.

සප්පච්චයා ධම්මා, අප්පච්චයා ධම්මා; සඞ්ඛතා ධම්මා, අසඞ්ඛතා ධම්මා; සනිදස්සනා ධම්මා, අනිදස්සනා ධම්මා; සප්පටිඝා ධම්මා, අප්පටිඝා ධම්මා; රූපිනො ධම්මා, අරූපිනො ධම්මා; ලොකියා ධම්මා, ලොකුත්තරා ධම්මා; කෙනචි විඤ්ඤෙය්‍යා ධම්මා, කෙනචි න විඤ්ඤෙය්‍යා ධම්මා.

චූළන්තර දුකං.

ආසවා ධම්මා, නො ආසවා ධම්මා; සාසවා ධම්මා, අනාසවා ධම්මා; ආසවසම්පයුත්තා ධම්මා, ආසවවිප්පයුත්තා ධම්මා; ආසවා චෙව ධම්මා සාසවා ච, සාසවා චෙව ධම්මා නො ච ආසවා; ආසවා චෙව ධම්මා ආසව සම්පයුත්තා ච, ආසවසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච ආසවා; ආසව විප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා සාසවාපි, අනාසවාපි.

ආසව ගොච්ඡකං.

සඤ්ඤොජනා ධම්මා, නොසඤ්ඤොජනා ධම්මා; සඤ්ඤොජනියා ධම්මා, අසඤ්ඤොජනියා ධම්මා; සඤ්ඤොජන සම්පයුත්තා ධම්මා, සඤ්ඤොජන විප්පයුත්තා ධම්මා; සඤ්ඤොජනා චෙව ධම්මා සඤ්ඤොජනියා ච, සඤ්ඤොජනියා චෙව ධම්මා නො ච සඤ්ඤොජනා; සඤ්ඤොජනා චෙව ධම්මා සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා ච, සඤ්ඤොජන සම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච සඤ්ඤොජනා; සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා සඤ්ඤොජනියාපි, අසඤ්ඤොජනියාපි.

සඤ්ඤොජන ගොච්ඡකං.

ගන්ථා ධම්මා, නො ගන්ථා ධම්මා; ගන්ථනියා ධම්මා, අගන්ථනියා ධම්මා; ගන්ථසම්පයුත්තා ධම්මා, ගන්ථවිප්පයුත්තා ධම්මා; ගන්ථා චෙව ධම්මා ගන්ථනියාච, ගන්ථනියා චෙව ධම්මා නොච ගන්ථා; ගන්ථා චෙව

ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා ච, ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච ගන්ථා; ගන්ථවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා ගන්ථනියාපි, අගන්ථනියාපි.

ගන්ථ ගොච්ඡකං.

ඔඝා ධම්මා, නො ඔඝා ධම්මා; ඔඝනියා ධම්මා, අනොඝනියා ධම්මා; ඔඝසම්පයුත්තා ධම්මා, ඔඝවිප්පයුත්තා ධම්මා; ඔඝා චෙව ධම්මා ඔඝනියා ච; ඔඝනියා චෙව ධම්මා නො ච ඔඝා; ඔඝා චෙව ධම්මා ඔඝසම්පයුත්තා ච, ඔඝසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච ඔඝා; ඔඝවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා ඔඝනියාපි, අනොඝනියාපි.

ඔඝ ගොච්ඡකං.

යොගා ධම්මා, නො යොගා ධම්මා; යොගනියා ධම්මා, අයොගනියා ධම්මා; යොගසම්පයුත්තා ධම්මා, යොගවිප්පයුත්තා ධම්මා; යොගා චෙව ධම්මා යොගනියා ච, යොගනියා චෙව ධම්මා නො ච යොගා; යොගා චෙව ධම්මා යොගසම්පයුත්තා ච, යොගසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච යොගා; යොගවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා යොගනියාපි, අයොගනියාපි.

යොග ගොච්ඡකං,

නීවරණා ධම්මා, නො නීවරණා ධම්මා; නීවරණියා ධම්මා, අනීවරණියා ධම්මා; නීවරණසම්පයුත්තා ධම්මා, නීවරණවිප්පයුත්තා ධම්මා; නීවරණා චෙව ධම්මා නීවරණියා ච, නීවරණියා චෙව ධම්මා නො ච නීවරණා; නීවරණා චෙව ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා ච, නීවරණසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච නීවරණා; නීවරණවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා නීවරණියාපි, අනීවරණියාපි.

නීවරණ ගොච්ඡකං.

පරාමාසා ධම්මා, නො පරාමාසා ධම්මා; පරාමඨා ධම්මා, අපරාමඨා ධම්මා; පරාමාසසම්පයුත්තා ධම්මා, පරාමාසවිප්පයුත්තා ධම්මා; පරාමාසා චෙව ධම්මා පරාමඨා ච, පරාමඨා චෙව ධම්මා නො ච පරාමාසා; පරාමාසවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා පරාමඨාපි, අපරාමඨාපි.

පරාමාස ගොච්ඡකං.

සාරම්මණා ධම්මා, අනාරම්මණා ධම්මා; චිත්තා ධම්මා, නො චිත්තා ධම්මා; චෙතසිකා ධම්මා, අචෙතසිකා ධම්මා; චිත්තසම්පයුත්තා ධම්මා, චිත්තවිප්පයුත්තා ධම්මා; චිත්තසංසඨා ධම්මා, චිත්ත

විසංසට්ඨා ධම්මා; චිත්තසමුට්ඨානා ධම්මා, නො චිත්තසමුට්ඨානා ධම්මා; චිත්තසහභුනො ධම්මා, නො චිත්තසහභුනො ධම්මා; චිත්තානුපරිවත්තිනො ධම්මා, නො චිත්තානුපරිවත්තිනො ධම්මා; චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා ධම්මා, නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා ධම්මා; චිත්තසංසට්ඨ සමුට්ඨානසහභුනො ධම්මා, නො චිත්තසංසට්ඨ සමුට්ඨානසහභුනො ධම්මා; චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො ධම්මා, නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො ධම්මා; අජ්ඣත්තිකා ධම්මා, බාහිරා ධම්මා; උපාදා ධම්මා, නො උපාදා ධම්මා; උපාදින්නා ධම්මා, නො උපාදින්නා ධම්මා.

මහන්තර දුකං.

උපාදානා ධම්මා, නො උපාදානා ධම්මා; උපාදානියා ධම්මා, අනුපාදානියා ධම්මා; උපාදානසම්පයුත්තා ධම්මා, උපාදානවිප්පයුත්තා ධම්මා; උපාදානා චෙව ධම්මා උපාදානියා ච, උපාදානියා චෙව ධම්මා නො ච උපාදානා; උපාදානා චෙව ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා ච, උපාදානසම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච උපාදානා; උපාදානවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා උපාදානියාපි, නො උපාදානියාපි.

උපාදාන ගොච්ඡකං.

කිලෙසා ධම්මා, නො කිලෙසා ධම්මා; සංකිලෙසිකා ධම්මා, අසංකිලෙසිකා ධම්මා; සංකිලිට්ඨා ධම්මා, අසංකිලිට්ඨා ධම්මා; කිලෙසසම්පයුත්තා ධම්මා, කිලෙසවිප්පයුත්තා ධම්මා; කිලෙසා චෙව ධම්මා සංකිලෙසිකා ච, සංකිලෙසිකා චෙව ධම්මා නො ච කිලෙසා; කිලෙසා චෙව ධම්මා සංකිලිට්ඨා ච, සංකිලිට්ඨා චෙව ධම්මා නො ච කිලෙසා; කිලෙසා චෙව ධම්මා කිලෙස සම්පයුත්තා ච, කිලෙස සම්පයුත්තා චෙව ධම්මා නො ච කිලෙසා; කිලෙසවිප්පයුත්තා ඛො පන ධම්මා සංකිලෙසිකාපි, අසංකිලෙසිකාපි.

කිලෙස ගොච්ඡකං.

දස්සනෙන පහාතබ්බා ධම්මා, න දස්සනෙන පහාතබ්බා ධම්මා; භාවනාය පහාතබ්බා ධම්මා, න භාවනාය පහාතබ්බා ධම්මා; දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා, න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා; භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා, න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා ධම්මා; සවිතක්කා ධම්මා, අවිතක්කා ධම්මා; සවිචාරා ධම්මා, අවිචාරා ධම්මා, සප්පීතිකා ධම්මා, අප්පීතිකා ධම්මා; පීතිසහගතා ධම්මා, න පීතිසහගතා ධම්මා; සුඛසහගතා ධම්මා, න සුඛසහගතා ධම්මා; උපෙක්ඛා සහගතා ධම්මා, න උපෙක්ඛා සහගතා ධම්මා;

කාමාවචරා ධම්මා, න කාමාවචරා ධම්මා; රූපාවචරා ධම්මා, න රූපාවචරා ධම්මා; අරූපාවචරා ධම්මා; න අරූපාවචරා ධම්මා; පරියාපන්නා ධම්මා, අපරියාපන්නා ධම්මා; නිය්‍යානිකා ධම්මා, අනිය්‍යානිකා ධම්මා; නියතා ධම්මා, අනියතා ධම්මා; සඋත්තරා ධම්මා, අනුත්තරා ධම්මා; සරණා ධම්මා, අරණා ධම්මා.

පිට්ඨි දුක.

අභිධම්ම මාතිකා.

විජ්ජාභාගිනො ධම්මා, අවිජ්ජාභාගිනො ධම්මා; විජ්ජූපමා ධම්මා, වජිරූපමා ධම්මා; බාලා ධම්මා, පණ්ඩිතා ධම්මා; කණ්හා ධම්මා, සුක්කා ධම්මා; තපනීයා ධම්මා, අතපනීයා ධම්මා; අධිවචනා ධම්මා, අධිවචනපථා ධම්මා; නිරුත්තිධම්මා, නිරුත්තිපථා ධම්මා; පඤ්ඤත්ති ධම්මා, පඤ්ඤත්තිපථා ධම්මා; නාමඤ්ච රූපඤ්ච; අවිජ්ජා ච, භවතණ්හා ච; භවදිට්ඨි ච, විභවදිට්ඨි ච; සස්සත දිට්ඨි ච, උච්ඡෙද දිට්ඨි ච; අන්තවාදිට්ඨි ච, අනන්තවාදිට්ඨි ච; පුබ්බන්තානුදිට්ඨි ච, අපරන්තානුදිට්ඨි ච; අහිරිකඤ්ච, අනොත්තප්පඤ්ච; හිරි ච, ඔත්තප්පඤ්ච; දොවචස්සතා ච, පාපමිත්තතා ච; සොවචස්සතා ච, කල්‍යාණමිත්තතා ච, ආපත්තිකුසලතා ච, ආපත්තිවුට්ඨානකුසලතා ච; සමාපත්තිකුසලතා ච, සමාපත්තිවුට්ඨානකුසලතා ච; ධාතුකුසලතා ච, මනසිකාරකුසලතා ච; ආයතනකුසලතා ච, පටිච්චසමුප්පාදකුසලතා ච; ඨානකුසලතා ච, අට්ඨානකුසලතා ච; අජ්ජවො ච, මද්දවො ච; ඛන්ති ච, සොරච්චඤ්ච; සාඛල්‍යඤ්ච, පටිසන්ථාරො ච; ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තද්වාරතා ච, භොජනෙ අමත්තඤ්ඤුතා ච; ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරතා ච, භොජනෙ මත්තඤ්ඤුතා ච; මුට්ඨස්සච්චඤ්ච, අසම්පජඤ්ඤඤ්ච; සති ච, සම්පජඤ්ඤඤ්ච; පටිසංඛානබලඤ්ච, භාවනාබලඤ්ච; සමථො ච, විපස්සනා ච; සමථනිමිත්තඤ්ච, පග්ගාහනිමිත්තඤ්ච; පග්ගාහො ච, අවික්ඛෙපො ච; සීලවිපත්ති ච, දිට්ඨිවිපත්ති ච; සීලසම්පදා ච, දිට්ඨිසම්පදා ච; සීලවිසුද්ධි ච, දිට්ඨිවිසුද්ධි ච; දිට්ඨිවිසුද්ධි ඛොපන, යථාදිට්ඨිස්ස ච පධානං; සංවෙගො ච සංවෙජනියෙසු ඨානෙසු, සංවිග්ගස්ස ච යොනිසො පධානං; අසන්තුට්ඨිතා ච කුසලෙසු ධම්මෙසු, අප්පටිවානිතා ච පධානස්මිං; විජ්ජා ච, විමුත්ති ච; ඛයෙ ඤාණං, අනුප්පාදෙ ඤාණන්ති.

සුත්තන්ත මාතිකා.

මාතිකා නිට්ඨිතා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති, විතක්කො හොති විචාරො හොති පීති හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාසංකප්පො හොති සම්මාවායාමො හොති සම්මාසති හොති සම්මාසමාධි හොති, සද්ධාබලං හොති විරියබලං හොති සතිබලං හොති සමාධිබලං හොති පඤ්ඤාබලං හොති හිරිබලං හොති ඔත්තප්පබලං හොති, අලොභො හොති අදොසො හොති අමොහො හොති අනභිජ්ඣා හොති අව්‍යාපාදො හොති, සම්මාදිට්ඨි හොති හිරි හොති ඔත්තප්පං හොති, කායපස්සද්ධි හොති, චිත්තපස්සද්ධි හොති කායලහුතා හොති චිත්තලහුතා හොති කායමුදුතා හොති චිත්තමුදුතා හොති කායකම්මඤ්ඤතා හොති චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති කායපාගුඤ්ඤතා හොති චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති කායුජ්ජුකතා හොති චිත්තුජ්ජුකතා හොති, සති හොති සම්පජඤ්ඤං හොති සමථො හොති විපස්සනා හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජං චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං

හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං
මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා
මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ
තක්කො විතක්කො සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභි
නිරොපනා සම්මාසංකප්පො, අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති.
කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො
විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධනතා අනු
පෙක්ඛනතා, අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති. කතමා තස්මිං
සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං ආමොදනා
පමොදනා හාසො පහාසො විත්ති ඔදග්‍යං අත්තමනතා චිත්තස්ස,
අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති?
යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵ
ස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා
වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ
චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති
සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහට මානසතා
සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ
චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති

කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා
සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං, ඉදං
තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ විරියින්ද්‍රියං
හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො
පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ඨිති
අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තච්ඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්ප
ග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං සම්මාවායාමො, ඉදං තස්මිං
සමයෙ විරියින්ද්‍රියං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති?
යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා
අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති,
ඉදං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධි
න්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති
අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං
සමාධිබලං සම්මාසමාධි, ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති.
කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා
පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා

පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසංකප්පො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසංකප්පො, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසංකප්පො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ඨිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං සම්මාවායාමො, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මා සති හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි හොති? යා තස්මිං

සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං, ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ විරියබලං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තච්ඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං සම්මාවායාමො, ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියබලං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති, ඉදං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි, ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ හිරිබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ හිරියති හිරීයිතබ්බෙන හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ හිරිබලං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන, ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ අදොසො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ

අදොසො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි අමොහො කුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති? යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ අව්‍යාපාදො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං අව්‍යාපාදො අව්‍යාපජ්ඣො අදොසො කුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ අව්‍යාපාදො හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ හිරි හොති? යා තස්මිං සමයෙ හිරීයති හිරියිතබ්බෙන, හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, අයං තස්මිං සමයෙ හිරි හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන, ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොති

කතමා තස්මිං සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස පස්සද්ධි පටිප්පස්සද්ධි පස්සම්භනා පටිප්පස්සම්භනා පටිප්පස්සම්භිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තපස්සද්ධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස පස්සද්ධි පටිප්පස්සද්ධි පස්සම්භනා පටිප්පස්සම්භනා පටිප්පස්සම්භිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තපස්සද්ධි හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ කායලහුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා, අයං තස්මිං සමයෙ කායලහුතා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තලහුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තලහුතා හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ කායමුදුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛලතා අකඨිනතා, අයං තස්මිං සමයෙ කායමුදුතා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තමුදුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛලතා අකඨිනතා අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තමුදුතා හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො, අයං තස්මිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤතා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස පගුණතා පගුණත්තං පගුණභාවො, අයං තස්මිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤතා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස පගුණතා පගුණත්තං පගුණභාවො, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ කායුජ්ජුකතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස උජ්ජුතා උජ්ජුකතා අජිම්හතා අවඞ්කතා අකුටිලතා, අයං තස්මිං සමයෙ කායුජ්ජුකතා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තුජ්ජුකතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස උජ්ජුතා උජ්ජුකතා අජිම්හතා අවඞ්කතා අකුටිලතා, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තුජ්ජුකතා හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ සති හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති, අයං තස්මිං සමයෙ සති හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ සම්පජඤ්ඤං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, ඉදං තස්මිං සමයෙ සම්පජඤ්ඤං හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ සමථො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ සමථො හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ විපස්සනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං තස්මිං සමයෙ විපස්සනා හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ඨිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං සම්මාවායාමො, අයං තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති

කතමො තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති.

යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

පදභාජනීයං නිට්ඨිතං.

පඨමක භාණවාරං.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති, පඤ්චඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්තබලානි හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති, එකා වෙදනා හොති, එකා සඤ්ඤා හොති, එකා චෙතනා හොති, එකං චිත්තං හොති, එකො වෙදනාක්ඛන්ධො හොති, එකො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති, එකො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති, එකො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති, එකං මනායතනං හොති, එකං මනින්ද්‍රියං හොති, එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති, එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ තස්මිං සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති? වෙදනාක්ඛන්ධො, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො.

කතමො තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධො හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධො හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති? යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අමොහො අනභිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සම්මාදිට්ඨි හිරි ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජ්ජුකතා චිත්තුජ්ජුකතා සති සම්පජඤ්ඤං සමථො විපස්සනා පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, අයං තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති. ඉමෙ තස්මිං සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති.

කතමානි තස්මිං සමයෙ ද්වායතනානි හොන්ති? මනායතනං, ධම්මායතනං.

කතමං තස්මිං සමයෙ මනායතනං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනායතනං හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉදං තස්මිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති. ඉමානි තස්මිං සමයෙ ද්වායතනානි හොන්ති.

කතමා තස්මිං සමයෙ ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති? මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ධම්මධාතු.

කතමා තස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, අයං තස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, අයං තස්මිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති. ඉමා තස්මිං සමයෙ ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති

කතමෙ තස්මිං සමයෙ තයො ආහාරා හොන්ති? ඵස්සාහාරො, මනොසඤ්චෙතනාහාරො, විඤ්ඤාණාහාරො.

කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සාහාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සාහාරො හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ මනොසඤ්චෙතනාහාරො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ මනොසඤ්චෙතනාහාරො හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණාහාරො හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, අයං තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණාහාරො හොති. ඉමෙ තස්මිං සමයෙ තයො ආහාරා හොන්ති.

කතමානි තස්මිං සමයෙ අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති? සද්ධින්ද්‍රියං, විරියින්ද්‍රියං, සතින්ද්‍රියං, සමාධින්ද්‍රියං, පඤ්ඤින්ද්‍රියං, මනින්ද්‍රියං, සොමනස්සින්ද්‍රියං, ජීවිතින්ද්‍රියං.

කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං, ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ විරියින්ද්‍රියං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තච්ඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං සම්මාවායාමො, ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියින්ද්‍රියං හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති-පෙ-සම්මා සති ඉදං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො—පෙ—සම්මාසමාධි, ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, ඉමානි තස්මිං සමයෙ අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති.

කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති? විතක්කො, විචාරො, පීති, සුඛං, චිත්තස්සෙකග්ගතා.

කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසඞ්කප්පො, අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධානතා අනුපෙක්ඛනතා, අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විත්ති ඔදග්‍යං අත්තමනතා චිත්තස්ස, අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති, ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ පඤ්චඞ්ගිකො මග්ගො හොති? සම්මාදිට්ඨි, සම්මාසඞ්කප්පො, සම්මාවායාමො, සම්මාසති, සම්මාසමාධි.

කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභ

ව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසඞ්කප්පො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසඞ්කප්පො, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසඞ්කප්පො හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං සම්මාවායාමො, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අපම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධි හොති. අයං තස්මිං සමයෙ පඤ්චඞ්ගිකො මග්ගො හොති.

කතමානි තස්මිං සමයෙ සත්තබලානි හොන්ති? සද්ධාබලං විරියබලං, සතිබලං, සමාධිබලං, පඤ්ඤාබලං, හිරිබලං, ඔත්තප්පබලං. කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො, සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං, ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ විරියබලං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො–පෙ–සම්මාවායාමො, ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියබලං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අපම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති, ඉදං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති. කතමං තස්මිං

සමයෙ සමාධි බලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති–පෙ–සම්මාසමාධි, ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා–පෙ–අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ හිරිබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ හිරියති හිරියිතබ්බෙන, හිරියති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ හිරිබලං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන, ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති. ඉමානි තස්මිං සමයෙ සත්ත බලානි හොන්ති.

කතමෙ තස්මිං සමයෙ තයො හෙතූ හොන්ති? අලොභො, අදොසො, අමොහො; කතමො තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ අදොසො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං අව්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ අදොසො හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා –පෙ– අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති. ඉමෙ තස්මිං සමයෙ තයො හෙතූ හොන්ති.

කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵස්සො හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ එකා වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ එකා වෙදනා හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ එකා සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ එකා සඤ්ඤා හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ එකා චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චෙතනා සංචෙතනා චෙතයිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ එකා චෙතනා හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ එකං චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං චිත්තං හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ එකො වෙදනාක්ඛන්ධො හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ එකො වෙදනාක්ඛන්ධො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ එකො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති? යා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ එකො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ එකො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි, සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං, අලොභො අදොසො අමොහො අනභිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සම්මාදිට්ඨි හිරි ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජ්ජුකතා චිත්තුජ්ජුකතා සති සම්පජඤ්ඤං සමථො විපස්සනා පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ එකො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ එකො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, අයං තස්මිං සමයෙ එකො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ එකං මනායතනං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං මනායතනං හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ එකං මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං —පෙ— තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං මනින්ද්‍රියං හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානස —පෙ— තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණ ධාතු, අයං තස්මිං සමයෙ එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ එකං ධම්මායතනං හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉදං තස්මිං සමයෙ එකං ධම්මායතනං හොති.

කතමා තස්මිං සමයෙ එකා ධම්මධාතු හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, අයං තස්මිං සමයෙ එකා ධම්ම ධාතු හොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කොට්ඨාස වාරං.

තස්මිං ඛො පන සමයෙ ධම්මා හොන්ති, ඛන්ධා හොන්ති, ආයතනානි හොන්ති, ධාතුයො හොන්ති, ආහාරා හොන්ති, ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති, ඣානං හොති, මග්ගො හොති, බලානි හොන්ති, හෙතු හොන්ති, ඵස්සො හොති, වෙදනා හොති, සඤ්ඤා හොති, චෙතනා හොති, චිත්තං හොති, වෙදනාක්ඛන්ධො හොති, සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති, සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති, විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති, මනායතනං හොති, මනින්ද්‍රියං හොති, මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති, ධම්මායතනං හොති, ධම්මධාතු හොති, යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ තස්මිං සමයෙ ධම්මා හොන්ති? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ තස්මිං සමයෙ ධම්මා හොන්ති.

කතමෙ තස්මිං සමයෙ ඛන්ධා හොන්ති? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ තස්මිං සමයෙ ඛන්ධා හොන්ති.

කතමානි තස්මිං සමයෙ ආයතනානි හොන්ති? මනායතනං ධම්මායතනං, ඉමානි තස්මිං සමයෙ ආයතනානි හොන්ති.

කතමා තස්මිං සමයෙ ධාතුයො හොන්ති? මනොවිඤ්ඤාණධාතු ධම්මධාතු, ඉමා තස්මිං සමයෙ ධාතුයො හොන්ති.

කතමෙ තස්මිං සමයෙ ආහාරා හොන්ති? ඵස්සාහාරො මනොසඤ්චෙතනාහාරො විඤ්ඤාණාහාරො, ඉමෙ තස්මිං සමයෙ ආහාරා හොන්ති.

කතමානි තස්මිං සමයෙ ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති? සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං මනින්ද්‍රියං සොමනස්සින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉමානි තස්මිං සමයෙ ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති.

කතමං තස්මිං සමයෙ ඣානං හොති? විතක්කො විචාරො පීති සුඛං චිත්තස්සෙකග්ගතා, ඉදං තස්මිං සමයෙ ඣානං හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ මග්ගො හොති? සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ මග්ගො හොති.

කතමානි තස්මිං සමයෙ බලානි හොන්ති? සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං, ඉමානි තස්මිං සමයෙ බලානි හොන්ති.

කතමෙ තස්මිං සමයෙ හෙතූ හොන්ති? අලොභො අදොසො අමොහො ඉමෙ තස්මිං සමයෙ හෙතූ හොන්ති. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති—පෙ—අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති—පෙ—අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති—පෙ—අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති —පෙ— ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධො හොති —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති —පෙ—අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා—පෙ—පග්ගාහො අවික්ඛෙපො යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති,

කතමො තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති—පෙ—අයං තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ මනායතනං හොති —පෙ— ඉදං තස්මිං සමයෙ මනායතනං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති—පෙ—ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති, කතමා තස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති—පෙ—අයං තස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති.

කතමං තස්මිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉදං තස්මිං සමයෙ ධම්මායතනං හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, අයං තස්මිං සමයෙ ධම්මධාතු හොති. යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සුඤ්ඤතවාරො.

පඨමචිත්තං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්ස සහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති පීති හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති සම්මාසංකප්පො හොති සම්මාවායාමො හොති සම්මාසති හොති සම්මාසමාධි හොති සද්ධාබලං හොති විරියබලං හොති සතිබලං හොති සමාධිබලං හොති හිරිබලං හොති ඔත්තප්පබලං හොති අලොභො හොති අදොසො හොති අනභිජ්ඣා හොති අව්‍යාපාදො හොති හිරිහොති ඔත්තප්පං හොති කායපස්සද්ධි හොති චිත්තපස්සද්ධි හොති කායලහුතා හොති චිත්තලහුතා හොති කායමුදුතා හොති

චිත්තමුදුතා හොති කායකම්මඤ්ඤතා හොති චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති කායපාගුඤ්ඤතා හොති චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති කායුජ්ජුකතා හොති චිත්තුජ්ජුකතා හොති සති හොති සමථො හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති සත්තින්ද්‍රියානි හොන්ති පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති ඡ බලානි හොන්ති ද්වෙ හෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති, ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අනභිජ්ඣා අබ්‍යාපාදො හිරි ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජ්ජුකතා චිත්තුජ්ජුකතා සති සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති

චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති
චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති
සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං
හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති සම්මාදිට්ඨි හොති
සම්මාසඞ්කප්පො හොති සම්මාවායාමො හොති සම්මාසති හොති
සම්මාසමාධි හොති සද්ධාබලං හොති විරියබලං හොති සතිබලං
හොති සමාධිබලං හොති පඤ්ඤාබලං හොති හිරිබලං හොති
ඔත්තප්පබලං හොති අලොභො හොති අදොසො හොති අමොහො
හොති අනභිජ්ඣා හොති අව්‍යාපාදො හොති සම්මාදිට්ඨි හොති හිරි
හොති ඔත්තප්පං හොති කායපස්සද්ධි හොති චිත්තපස්සද්ධි හොති
කායලහුතා හොති චිත්තලහුතා හොති කායමුදුතා හොති චිත්ත
මුදුතා හොති කායකම්මඤ්ඤතා හොති චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති
කායපාගුඤ්ඤතා හොති චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති කායුජ්ජුකතා
හොති චිත්තුජ්ජුකතා හොති සති හොති සම්පජඤ්ඤං හොති
සමථො හොති විපස්සනා හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො
හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා
අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ
ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ
ඵස්සො හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං
සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජං චෙතසිකං නෙව
සාතං නාසාතං චෙතො සම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං
චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා අයං තස්මිං සමයෙ වෙද
නා හොති —පෙ— කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති? යං
තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙවසාතං නාසාතං චෙතො සම්ඵස්සජං
අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා,
අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති —පෙ— කතමං තස්මිං සමයෙ
උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙවසාතං නා
සාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා
අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති.
—පෙ— යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්ප
න්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—තස්මිං ඛො පන
සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති, ද්වෙ ධාතු
යො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති, චතු
රඞ්ගිකං ඣානං හොති, පඤ්චඞ්ගිකො මග්ගො හොති, සත්ත බලානි

සමස්ත ලංකා
බෞද්ධ මහා සම්මේලනය
බෞද්ධාලෝක මාවත,
කොළඹ 7.
ACC NO 103

හොන්ති, තයො හෙතූ හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති—පෙ—එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති, ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අමොහො අනභිජ්ඣා අව්‍යාපාදො සම්මාදිට්ඨි හිරි ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජ්ජුකතා චිත්තුජ්ජුකතා සති සම්පජඤ්ඤං සමථො විපස්සනා පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති සම්මාසඞ්කප්පො හොති සම්මාවායාමො හොති සම්මාසති හොති සම්මාසමාධි හොති සද්ධාබලං හොති විරියබලං හොති සතිබලං හොති සමාධිබලං හොති හිරිබලං හොති ඔත්තප්පබලං හොති අලොභො හොති අදොසො හොති අනභිජ්ඣා හොති අව්‍යාපාදො හොති හිරි හොති ඔත්තප්පං හොති කායපස්සද්ධි හොති චිත්තපස්සද්ධි හොති කාය

ලහුතා හොති චිත්තලහුතා හොති කායමුදුතා හොති චිත්තමුදුතා හොති කායකම්මඤ්ඤතා හොති චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති කාය පාගුඤ්ඤතා හොති චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති කායුජ්ජුකතා හොති චිත්තුජ්ජුකතා හොති සති හොති සමථො හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා—පෙ—තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති සත්තින්ද්‍රියානි හොන්ති චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති ඡබලානි හොන්ති ද්වෙහෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති—පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමො. තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අනභිජ්ඣා අබ්‍යාපාදො හිරි ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජ්ජුකතා චිත්තුජ්ජුකතා සති සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා, කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං සසංඛාරෙන රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කාමාවචර අට්ඨ මහාචිත්තානි

—:o:—

දුතියක භාණවාරං.

—:o:—

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි විවිච්ච අකුසලෙහි ධම්මෙහි සවිතක්කං සවිචාරං විවෙකජං පීතිසුඛං පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති --පෙ-- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා අජ්ඣත්තං සම්පසාදනං චෙතසො එකොදිභාවං අවිතක්කං අවිචාරං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති පීති හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාවායාමො හොති --පෙ-- පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති තිවඞ්ගිකං ඣානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති සත්ත බලානි හොන්ති තයො හෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති --පෙ-- එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා --පෙ-- කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො --පෙ-- පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති පීතියා ච විරාගා උපෙක්ඛකො ච විහරති සතො ච සම්පජානො සුඛඤ්ච කායෙන පටිසංවෙදෙති යං තං අරියා ආචික්ඛන්ති උපෙක්ඛකො සතිමා සුඛවිහාරීති තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහ

රති පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාවායාමො හොති —පෙ— පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති දුවඞ්ගිකං ඣානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති සත්තබලානි හොන්ති තයො හෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො —පෙ— පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා පුබ්බෙව සොමනස්සදොමනස්සානං අත්ථඞ්ගමා අදුක්ඛමසුඛං උපෙක්ඛා සති පාරිසුද්ධිං චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාවායාමො හොති —පෙ— පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙවා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා-පෙ-තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති දුවඞ්ගිකං ඣානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති සත්තබලානි හොන්ති තයො හෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකා-

ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා-පෙ-කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො —පෙ— පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙවා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතුක්ක නයො.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති— පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අවිතක්කං විචාරමත්තං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විචාරො හොති පීති හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාවායාමො හොති —පෙ— පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා-පෙ-තස්මිං ඛොපන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති සත්තබලානි හොන්ති තයොහෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි

සම්මාවායාමො —පෙ— පග්ගාහො අවික්ඛෙපො යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවීකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති පීති හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාවායාමො හොති —පෙ— පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති තිවඞ්ගිකං ඣානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති සත්තබලානි හොන්ති තයො හෙතූ හොන්ති ඒකො ඵස්සො හොති —පෙ— ඒකං ධම්මායතනං හොති ඒකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො —පෙ— පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති පීතියා ච විරාගා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවීකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති

සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාවායාමො හොති --පෙ-- පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා --පෙ-- තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති දුවඞ්ගිකං ඣානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති සත්තබලානි හොන්ති තයො හෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති --පෙ-- එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා --පෙ-- කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මාවායාමො -පෙ- පග්ගාහො අවික්ඛෙපො යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සුඛස්ස ච පහානා දුක්ඛස්ස ච පහානා -පෙ- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාවායාමො හොති --පෙ-- පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා --පෙ-- තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති අට්ඨින්ද්‍රියානි හොන්ති දුවඞ්ගිකං ඣානං හොති චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති සත්තබලානි හොන්ති තයො හෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති --පෙ-- එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා --පෙ-- කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං

සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි සම්මා
වායාමො -පෙ- පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ
අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙද
නාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං අයං
තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

පඤ්චක නයො

චතුක්ක පඤ්චකජ්ඣානං නිට්ඨිතං.

:o:

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං
භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි ---පෙ--- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ
විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ..
ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා
කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූප
පත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං
උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පඨවිකසිණං,
තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ—
ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ
රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨ
මජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පඨවි
කසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති
—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා?
යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි
—පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පා
භිඤ්ඤං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවි
ක්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ
ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්ක
විචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං
—පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චම
ජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පඨවි
කසිණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පඨවිකසිණං —පෙ—
සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පා
භිඤ්ඤං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවි
ක්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතස්සො පටිපදා

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඤ්චිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා,

චත්තාරි ආරම්මණානි.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං,

තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං

අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා -පෙ- කතමෙ ධම්මා කුසලා යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. —පෙ— කතමෙ ධම්මා කුසලා යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරි

ත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං -පෙ- සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං පඨවිකසිණං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

සොළසක්ඛත්තුකං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති ආපොකසිණං —පෙ— තෙජොකසිණං —පෙ— වායොකසිණං —පෙ - නීලකසිණං —පෙ— පීතකසිණං —පෙ— ලොහිතකසිණං —පෙ— ඔදාතකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අට්ඨකසිණං සොළසක්ඛත්තුකං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා, කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති

අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා, කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්ක විචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතස්සො පටිපදා

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං —පෙ— අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ද්වෙ ආරම්මණානි.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි

පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා, මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො, හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්ක

විචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— උපසම්පජ්ජ විහරති —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං පරිත්තාරම්මණං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං පරිත්තාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අභිභායතනං

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පරිත්තානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉදම්පි අභිභායතනං

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති

අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි
අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ—
දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං
—පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහ
රති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති
—පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා?
යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූප
සඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි
පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ
විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති
—පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.
කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං
භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමා
ණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ-
පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං,
තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති -පෙ-
ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ
රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා
රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති
විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති
සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ—
අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ
ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣ
ත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභි
භුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං
උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ
ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ
ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූප
පත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි
පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්ක
විචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං
—පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣා
නං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං —පෙ—
දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං
—පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති
—පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චතස්සො පටිපදා

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චෙ ආරම්මණානි.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සා

තීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා?යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තංඅරූපසඤ්ඤී බහිද්ධාරූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්ක විචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ—

පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං පරිත්තං අප්පමාණාරම්මණං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පමාණං අප්පමාණාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අපරම්පි අට්ඨකඛත්තුකං

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණ දුබ්බණ්ණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති අප්පමාණානි සුවණ්ණදුබ්බණ්ණානි තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විතක්ක විචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉදම්පි අට්ඨකඛත්තුකං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති නීලානි නීලවණ්ණානි නීල නිදස්සනානි නීලනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති පීතානි පීතවණ්ණානි පීතනිදස්සනානි පීතනිභාසානි —පෙ— ලොහිතකානි ලොහිතක වණ්ණානි

ලොහිතකා නිදස්සනානි ලොහිතක නිභාසානි —පෙ— ඔදාතානි ඔදාතවණ්ණානි ඔදාතනිදස්සනානි ඔදාතනිභාසානි, තානි අභිභුය්‍ය ජානාමි පස්සාමීති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉමානිපි අභිභායතනානි
සොළසක්ඛත්තුකානි.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති රූපී රූපානි පස්සති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අජ්ඣත්තං අරූපසඤ්ඤී බහිද්ධා රූපානි පස්සති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සුභන්ති අධිමුත්තො හොති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

ඉමානිපි තීනි විමොක්ඛානි
සොළසක්ඛත්තුකානි.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ

රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති පීතියා ච විරාගා —පෙ— තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති අවිතක්කං විචාරමත්තං සමාධිජං පීතිසුඛං දුතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— තතියජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති පීතියා ච විරාගා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මෙත්තාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති කරුණාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති කරුණාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මුදිතාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති මුදිතාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සුඛස්ස ච පහානා —පෙ—

චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චත්තාරි බ්‍රහ්මවිහාරජ්ඣානානි සොළසක්ඛත්තුකානි.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උද්ධුමාතකසඤ්ඤාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති විනීලකසඤ්ඤාසහගතං —පෙ— විපුබ්බකසඤ්ඤාසහගතං —පෙ— විච්ඡිද්දකසඤ්ඤාසහගතං -පෙ- වික්ඛායිතකසඤ්ඤාසහගතං -පෙ- වික්ඛිත්තකසඤ්ඤාසහගතං —පෙ-- හතවික්ඛිත්තකසඤ්ඤාසහගතං -පෙ- ලොහිතකසඤ්ඤාසහගතං -පෙ- පුළවකසඤ්ඤාසහගතං —පෙ— අට්ඨිකසඤ්ඤාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අසුභජ්ඣානං සොළසක්ඛත්තුකං

රූපාවචරකුසලං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ-- චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති --පෙ-- අවික්ඛෙපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහ

ගතං සුඛස්ස ච පහානා --පෙ-- චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති --පෙ-- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා --පෙ-- චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති උපෙක්ඛාසහගතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

චත්තාරි අරූපජ්ඣානානි සොළසක්ඛත්තුකානි

:o:

අරූපාවචර කුසලං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං --පෙ-- පණීතං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං --පෙ-- විරියාධිපතෙය්‍යං ---පෙ--- චිත්තාධිපතෙය්‍යං -පෙ- වීමංසාධිපතෙය්‍යං --පෙ-- ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං -පෙ- විරියාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති. -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරං කුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන -පෙ- සොමනස්සසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං --පෙ-- සොමනස්සසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන --පෙ-- උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං --පෙ-- උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන --පෙ-- උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං —පෙ-- උපෙක්ඛාසහගතං ඤාණවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන හීනං --පෙ-- මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ-- විරියාධිපතෙය්‍යං -පෙ- චිත්තාධිපතෙය්‍යං -පෙ- ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං -පෙ- විරියාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං -පෙ- පණීතං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

කාමාවචරකුසලං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්ක විචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

රූපාවචර කුසලං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථඞ්ගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චායතන සඤ්ඤා සහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ පණීතං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො

හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං —පෙ— ඡන්දාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං හීනං —පෙ— මජ්ඣිමං —පෙ— පණීතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

අරූපාවචර කුසලං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං
භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය
භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උප
සම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො
හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති
විතක්කො හොති විචාරො හොති පීති හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙ
කග්ගතා හොති සද්ධින්ද්‍රියං හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සතින්ද්‍රියං
හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති
සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති අනඤ්ඤාතඤ්ඤස්සාමී
තින්ද්‍රියං හොති සම්මාදිට්ඨි හොති සම්මාසංකප්පො හොති සම්මාවාචා
හොති සම්මාකම්මන්තො හොති සම්මාආජීවො හොති සම්මාවායා
මො හොති සම්මාසති හොති සම්මාසමාධි හොති සද්ධාබලං හොති
විරියබලං හොති සතිබලං හොති සමාධිබලං හොති පඤ්ඤාබලං
හොති හිරිබලං හොති ඔත්තප්පබලං හොති අලොභො හොති
අදොසො හොති අමොහො හොති අනභිජ්ඣා හොති අව්‍යාපාදො
හොති සම්මාදිට්ඨි හොති හිරි හොති ඔත්තප්පං හොති කාය
පස්සද්ධි හොති චිත්තපස්සද්ධි හොති කායලහුතා හොති චිත්තලහුතා
හොති කායමුදුතා හොති චිත්තමුදුතා හොති කායකම්මඤ්ඤතා
හොති චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති කායපාගුඤ්ඤතා හොති චිත්ත
පාගුඤ්ඤතා හොති කායුජ්ජුකතා හොති චිත්තුජ්ජුකතා හොති සති
හොති සම්පජඤ්ඤං හොති සමථො හොති විපස්සනා හොති
පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ
අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා
කුසලා... කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ
ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ
ඵස්සො හොති... කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං
සමයෙ තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජං චෙතසිකං සාතං
චෙතසිකං සුඛං චෙතො සම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතො
සම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති...
කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා
මනො විඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානි
තත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති... කතමා තස්මිං සමයෙ
චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු
සම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ
චෙතනා හොති... කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං
සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං

මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණ ධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසංකප්පො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධනතා අනුපෙක්ඛනතා, අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විත්ති ඔදග්‍යං අත්තමනතා චිත්තස්ස පීති සම්බොජ්ඣඞ්ගො, අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධි සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං, ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ විරියින්ද්‍රියං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ඨිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං සම්මාවායාමො විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ සතින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා

පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති. ෴ කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති. ෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති. ෴ කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති. ෴ කතමං තස්මිං සමයෙ අනඤ්ඤාතඤ්ඤස්සාමීතින්ද්‍රියං හොති? යා තෙසං ධම්මානං අනඤ්ඤාතානං අදිට්ඨානං අප්පත්තානං අවිදිතානං අසච්ඡිකතානං සච්ඡිකිරියාය පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ අනඤ්ඤාතඤ්ඤස්සාමීතින්ද්‍රියං හොති. ෴ කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති. ෴ කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාසඞ්කප්පො හොති? යො තස්මිං

සමයෙ තක්කො විතක්කො සංකප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා සම්මාසංකප්පො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසංකප්පො හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාවාචා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චතූහි වචීදුච්චරිතෙහි ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනජ්ඣාපත්ති වෙලා අනතික්කමො සෙතුඝාතො සම්මාවාචා මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාවාචා හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාකම්මන්තො හොති? යා තස්මිං සමයෙ තීහි කායදුච්චරිතෙහි ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනජ්ඣාපත්ති වෙලා අනතික්කමො සෙතුඝාතො සම්මා කම්මන්තො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාකම්මන්තො හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාආජීවො හොති? යා තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාආජීවා ආරති විරති පටිවිරති වෙරමණී අකිරියා අකරණං අනජ්ඣාපත්ති වෙලා අනතික්කමො සෙතුඝාතො සම්මාආජීවො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මා ආජීවො හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තච්ඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං සම්මාවායාමො විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාවායාමො හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මා සති හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසති හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ සම්මා සමාධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගංමග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාසමාධිහොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ සද්ධා සද්දහනා ඔකප්පනා අභිප්පසාදො සද්ධා සද්ධින්ද්‍රියං සද්ධාබලං, ඉදං තස්මිං සමයෙ සද්ධාබලං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ විරියබලං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තච්ඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං සම්මාවායාමො විරියසම්බො

ජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ විරිය
බලං හොති … කතමං තස්මිං සමයෙ සතිබලං හොති? යා තස්මිං
සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලා
පනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති සති
සම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ
සතිබලං හොති … කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති? යා තස්මිං
සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො
අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි
සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං
සමයෙ සමාධිබලං හොති … කතමං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං
හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්ම
විචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කො
සල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණා
යිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤා
බලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභා
සො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො
සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං,
ඉදං තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤාබලං හොති … කතමං තස්මිං සමයෙ හිරි
බලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ හිරීයති හිරියිතබ්බෙන හිරියති
පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ
හිරිබලං හොති … කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පබලං හොති? යං
තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පති පාපකානං
අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්ප
බලං හොති … කතමො තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති? යො
තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසා
රජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං
තස්මිං සමයෙ අලොභො හොති … කතමො තස්මිං සමයෙ අදොසො
හොති? යො තස්මිං සමයෙ අදොසො අදුස්සනා අදුස්සි
තත්තං අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ඣො අදොසො කුසලමූලං, අයං තස්මිං
සමයෙ අදොසො හොති … කතමො තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති?
යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො
සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං
නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා
විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං
පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො
පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මා

දිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ අමොහො හොති… කතමා තස්මිං සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති? යො තස්මිං සමයෙ අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ අනභිජ්ඣා හොති… කතමො තස්මිං සමයෙ අබ්‍යාපාදො හොති? යො තස්මිං සමයෙ අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ අබ්‍යාපාදො හොති… කතමා තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ සම්මාදිට්ඨි හොති… කතමං තස්මිං සමයෙ හිරි හොති? යා තස්මිං සමයෙ හිරීයති හිරීයිතබ්බෙන හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, අයං තස්මිං සමයෙ හිරි හොති… කතමං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොති? යං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ ඔත්තප්පං හොති… කතමා තස්මිං සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස පස්සද්ධි පටිප්පස්සද්ධි පස්සම්භනා පටිප්පස්සම්භනා පටිප්පස්සම්භිතත්තං පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො, අයං තස්මිං සමයෙ කායපස්සද්ධි හොති… කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තපස්සද්ධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස පස්සද්ධි පටිප්පස්සද්ධි පස්සම්භනා පටිප්පස්සම්භනා පටිප්පස්සම්භිතත්තං පස්සද්ධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තපස්සද්ධි හොති… කතමා තස්මිං සමයෙ කායලහුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා, අයං තස්මිං සමයෙ කායලහුතා හොති… කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තලහුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තලහුතා හොති… කතමා තස්මිං සමයෙ කායමුදුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස මුදුතා

මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා, අයං තස්මිං සමයෙ කායමුදුතා හොති.— කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තමුදුතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තමුදුතා හොති.— කතමා තස්මිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො, අයං තස්මිං සමයෙ කායකම්මඤ්ඤතා හොති.— කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තකම්මඤ්ඤතා හොති.— කතමා තස්මිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස පගුණතා පගුණත්තං පගුණභාවො, අයං තස්මිං සමයෙ කායපාගුඤ්ඤතා හොති.— කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස පගුණතා පගුණත්තං පගුණභාවො, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තපාගුඤ්ඤතා හොති.— කතමා තස්මිං සමයෙ කායුජ්ජුකතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ වෙදනාක්ඛන්ධස්ස සඤ්ඤාක්ඛන්ධස්ස සඞ්ඛාරක්ඛන්ධස්ස උජුතා උජ්ජුකතා අජිම්හතා අවඞ්කතා අකුටිලතා, අයං තස්මිං සමයෙ කායුජ්ජුකතා හොති.— කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තුජ්ජුකතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ විඤ්ඤාණක්ඛන්ධස්ස උජුතා උජ්ජුකතා අජිම්හතා අවඞ්කතා අකුටිලතා, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තුජ්ජුකතා හොති.— කතමා තස්මිං සමයෙ සති හොති? යා තස්මිං සමයෙ සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අසම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති සතිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ සති හොති.— කතමං තස්මිං සමයෙ සම්පජඤ්ඤං හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ සම්පජඤ්ඤං හොති.— කතමො තස්මිං සමයෙ සමථො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං

සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියා
පන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ සමථො හොති… කතමා තස්මිං සමයෙ
විපස්සනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ පඤ්ඤා පජානනා විචයො
පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා
පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා
භූරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා
පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලො
කො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො
ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ග
පරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ විපස්සනා හොති… කතමො
තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො
විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සා
හො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තච්ඡන්ද
තා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරිය
බලං සම්මාවායාමො විරියසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියා
පන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති… කතමො තස්මිං
සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති
සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා
සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං සම්මාසමාධි සමාධිසම්බොජ්ඣඞ්ගො
මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො
හොති; යෙවා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා
අරූපිනො ධම්මා ඉමෙ ධම්මා කුසලා… තස්මිං ඛො පන සමයෙ
චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො
හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති නවින්ද්‍රියානි හොන්ති පඤ්චඞ්ගිකං
ඣානං හොති අට්ඨඞ්ගිකො මග්ගො හොති සත්තබලානි හොන්ති
තයො හෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති එකා වෙදනා හොති
එකා සඤ්ඤා හොති එකා චෙතනා හොති එකං චිත්තං හොති
එකො වෙදනාක්ඛන්ධො හොති එකො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො හොති
එකො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති එකො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො හොති
එකං මනායතනං හොති එකං මනින්ද්‍රියං හොති එකා මනො
විඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු
හොති; යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා
අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා කුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං
සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො
පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා සද්ධින්ද්‍රියං විරියින්ද්‍රියං සතින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං
පඤ්ඤින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං අනඤ්ඤාතඤ්ඤස්සාමීතින්ද්‍රියං සම්මාදිට්ඨි

සම්මාසඞ්කප්පො සම්මාවාචා සම්මාකම්මන්තො සම්මාආජීවො සම්මාවායාමො සම්මාසති සම්මාසමාධි සද්ධාබලං විරියබලං සතිබලං සමාධිබලං පඤ්ඤාබලං හිරිබලං ඔත්තප්පබලං අලොභො අදොසො අමොහො අනභිජ්ඣා අබ්‍යාපාදො සම්මාදිට්ඨි හිරි ඔත්තප්පං කායපස්සද්ධි චිත්තපස්සද්ධි කායලහුතා චිත්තලහුතා කායමුදුතා චිත්තමුදුතා කායකම්මඤ්ඤතා චිත්තකම්මඤ්ඤතා කායපාගුඤ්ඤතා චිත්තපාගුඤ්ඤතා කායුජ්ජුකතා චිත්තුජ්ජුකතා සති සම්පජඤ්ඤං සමථො විපස්සනා පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං; අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති—පෙ—ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා. විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං

ඛිප්පාභිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴

සුද්ධිකපටිපදා

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴

සුඤ්ඤතං

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය

පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උප සම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.... කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං -පෙ- පඨමජ්ඣානං-පෙ- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා....

සුඤ්ඤත මූලක පටිපදා.

———:o:———

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උප සම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.... කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්ක විචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා....

අප්පණිහිතං.

———

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උප සම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.... කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය

පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ එසො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ එසො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.— කතමෙ ධම්මා කුසලා ? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛා පටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ එසො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.— කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං —පෙ— දුක්ඛා පටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං —පෙ— සුඛා පටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං —පෙ— සුඛා පටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ එසො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.—

අප්පණිහිත මූලක පටිපද.

:o:

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සතිපට්ඨානං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සම්මප්පධානං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං බලං භාවෙති —පෙ ලොකුත්තරං බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සච්චං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සමථං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ධම්මං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඛන්ධං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ආයතනං

භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ධාතුං භාවෙති -පෙ- ලොකුත්තරං ආහාරං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඵස්සං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං වේදනං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සඤ්ඤං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං චෙතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං චිත්තං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ—. ඉමෙ ධම්මා කුසලා.

විසති මහා නයා.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විරියාධිපතෙය්‍යං -පෙ- චිත්තාධිපතෙය්‍යං -පෙ- වීමංසාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං - පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං —පෙ— වීමංසාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සතිපට්ඨානං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සම්මප්පධානං භාවෙති -පෙ- ලොකුත්තරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං බලං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සච්චං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සමථං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ධම්මං භාවෙති -පෙ- ලොකුත්තරං ඛන්ධං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ආයතනං භාවෙති - පෙ— ලොකුත්තරං ධාතුං භාවෙති —පෙ— ලොකු

ත්තරං ආහාරං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඵස්සං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං වෙදනං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සඤ්ඤං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං චෙතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං චිත්තං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— විරියාධිපතෙය්‍යං —පෙ— චිත්තාධිපතෙය්‍යං —පෙ— විමංසාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.෴

අධිපති-පඨමො මග්ගො.

———:o:———

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං කාමරාගබ්‍යාපාදානං තනුභාවාය දුතියාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.෴

දුතියො මග්ගො.

———

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං කාමරාගබ්‍යාපාදානං අනවසෙසප්පහානාය තතියාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.෴

තතියො මග්ගො.

———:o:———

කතමෙ ධම්මා කුසලා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධච්ච අවිජ්ජාය අනවසෙසප්පහානාය චතුත්ථාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.෴

කතමං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති? යා තෙසං ධම්මානං ඤාතානං දිට්ඨානං පත්තානං විදිතානං සච්ඡිකතානං සච්ඡිකිරියාය පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴

චතුත්ථ මග්ගො-ලොකුත්තරං චිත්තං.

කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්ස සහගතං දිට්ඨිගත සම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති පීති හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති මිච්ඡාදිට්ඨි හොති මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති මිච්ඡාවායාමො හොති මිච්ඡාසමාධි හොති විරියබලං හොති සමාධිබලං හොති අහිරිකබලං හොති අනොත්තප්පබලං හොති ලොභො හොති මොහො හොති අභිජ්ඣා හොති මිච්ඡාදිට්ඨි හොති අහිරිකං හොති අනොත්තප්පං හොති සමථො හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴ කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජං චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං

සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා මිච්ඡාසඞ්කප්පො, අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධනතා අනුපෙක්ඛනතා, අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විත්ති ඔදග්‍යං අත්තමනතා චිත්තස්ස, අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ විරියින්ද්‍රියං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං මිච්ඡාවායාමො, ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි, ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං

සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති -පෙ- කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති -පෙ- කතමා තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිතං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසග්ගාහො, අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති -පෙ- කතමො තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා මිච්ඡාසඞ්කප්පො, අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති -පෙ- කතමො තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාවායාමො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ඨිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තච්ඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං මිච්ඡාවායාමො, අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාවායාමො හොති -පෙ- කතමො තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසමාධි හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාසමාධි හොති -පෙ- කතමං තස්මිං සමයෙ විරියබලං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ඨිති අසිථිල පරක්කමතා අනික්ඛිත්තච්ඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං මිච්ඡාවායාමො, ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියබලං හොති -පෙ- කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි, ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධිබලං හොති -පෙ- කතමං තස්මිං සමයෙ අහිරිකබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ න හිරීයති හිරියිතබ්බෙන න හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ අහිරිකබලං හොති -පෙ- කතමං තස්මිං සමයෙ අනොත්තප්පබලං හොති? යං තස්මිං සමයෙ න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ අනොත්තප්පබලං හොති.

කතමො තස්මිං සමයෙ ලොභො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ලොභො ලුබ්භනා ලුබ්භිතත්තං සාරාගො සාරජ්ජනා සාරජ්ජිතත්තං අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ ලොභො හොති— කතමො තස්මිං සමයෙ මොහො හොති? යං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහනා අපරියොගාහනා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛනා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ මොහො හොති— කතමා තස්මිං සමයෙ අභිජ්ඣා හොති? යො තස්මිං සමයෙ ලොභො ලුබ්භනා ලුබ්භිතත්තං සාරාගො සාරජ්ජනා සාරජ්ජිතත්තං අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං, අයං තස්මිං සමයෙ අභිජ්ඣා හොති— කතමා තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති? යා තස්මිං සමයෙ දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසගාහො, අයං තස්මිං සමයෙ මිච්ඡාදිට්ඨි හොති— කතමං තස්මිං සමයෙ අහිරිකං හොති? යං තස්මිං සමයෙ න හිරීයති හිරීයිතබ්බෙන, න හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ අහිරිකං හොති— කතමං තස්මිං සමයෙ අනොත්තප්පං හොති? යං තස්මිං සමයෙ න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං තස්මිං සමයෙ අනොත්තප්පං හොති— කතමො තස්මිං සමයෙ සමථො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ සමථො හොති— කතමො තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො, විරියාරම්භො නික්කමො පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං මිච්ඡාවායාමො, අයං තස්මිං සමයෙ පග්ගාහො හොති— කතමො තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං මිච්ඡාසමාධි, අයං තස්මිං සමයෙ අවික්ඛෙපො හොති— යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා—

තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනා ‍නි හොන්ති, ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති, තයො ආහාරා හොන්ති, පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති, පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති, චතුරඞ්ගිකො මග්ගො හොති, චත්තාරි බලානි හොන්ති, ද්වෙ හෙතූ හොන්ති, ඵස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා විරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා මිච්ඡාදිට්ඨි අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං දිට්ඨිගතසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති පීති හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති මිච්ඡාවායාමො හොති මිච්ඡාසමාධි හොති විරියබලං හොති සමාධිබලං හොති අහිරිකබලං හොති අනොත්තප්පබලං හොති ලොභො හොති මොහො හොති අභිජ්ඣා හොති අහිරිකං හොති අනොත්තප්පං හොති සමථො හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා. තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති පඤ්චින්ද්‍රියානි

හොන්ති පඤ්චඞ්ගිකං ඣානං හොති තිවඞ්ගිකො මග්ගො හොති චත්තාරි බලානි හොන්ති වෙ හෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා විරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා ෴ කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති සොමනස්සසහගතං දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා ෴ කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං දිට්ඨිගතසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති මිච්ඡාදිට්ඨි හොති මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති මිච්ඡාවායාමො හොති මිච්ඡාසමාධි හොති විරියබලං හොති සමාධිබලං හොති අහිරිකබලං හොති අනොත්තප්පබලං හොති ලොභො හොති මොහො හොති අභිජ්ඣා හොති මිච්ඡාදිට්ඨි හොති අහිරිකං හොති අනොත්තප්පං හොති සමථො හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා ෴ කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති ෴ කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං චෙතසිකං නෙවසාතං නාසාතං චෙතො

සම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛ
මසුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති… කතමා තස්මිං
සමයෙ උපෙක්ඛා නොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙවසාතං
නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතො
සම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා
හොති… කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං
සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛ
මසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, ඉදං
තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති —පෙ— යෙ වා පන තස්මිං
සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ
ධම්මා අකුසලා… තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති
ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා
හොන්ති පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති චතු
රඞ්ගිකො මග්ගො හොති චත්තාරි බලානි හොන්ති ද්වෙ හෙතූ
හොන්ති එකො ඵස්සො හොති එකා වෙදනා හොති —පෙ— එකං
ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති යෙ වා පන තස්මිං
සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ
ධම්මා අකුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො
හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා
විරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාදිට්ඨි මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡා
වායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනො
ත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා මිච්ඡාදිට්ඨි අහිරිකං අනො
ත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙවාපන තස්මිං සමයෙ
අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙද
නාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං අයං
තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකු
සලා… කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං
උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං දිට්ඨිගතසම්පයුත්තං සසඞ්ඛා
රෙන රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මාරම්මණං වා යං යං වා පනා
රබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො නොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති
—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා… කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං
සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං දිට්ඨි
ගතවිප්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා
රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා
පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා
හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො

හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති මිච්ඡාවායාමො හොති මිච්ඡාසමාධි හොති විරියබලං හොති සමාධිබලං හොති අහිරිකබලං හොති අනොත්තප්පබලං හොති ලොභො හොති මොහො හොති අභිජ්ඣා හොති අහිරිකං හොති අනොත්තප්පං හොති සමථො හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අකුසලා… තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති තිවඞ්ගිකො මග්ගො හොති චත්තාරි බලානි හොන්ති ද්වෙ හෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා විරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං ලොභො මොහො අභිජ්ඣා අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා… කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා… කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති දොමනස්සසහගතං පටිඝසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති දුක්ඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති දොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති මිච්ඡාවායාමො හොති

මිච්ඡාසමාධි හොති විරියබලං හොති සමාධිබලං හොති අහිරිකබලං හොති අනොත්තප්පබලං හොති දොසො හොති මොහො හොති ව්‍යාපාදො හොති අහිරිකං හොති අනොත්තප්පං හොති සමථො හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴ කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජං චෙතසිකං අසාතං චෙතසිකං දුක්ඛං චෙතොසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති -පෙ- කතමං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං අසාතං චෙතසිකං දුක්ඛං චෙතොසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං හොති —පෙ— කතමං තස්මිං සමයෙ දොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං අසාතං චෙතසිකං දුක්ඛං චෙතොසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ දොමනස්සින්ද්‍රියං හොති —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ දොසො හොති? යො තස්මිං සමයෙ දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං ව්‍යාපත්ති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස, අයං තස්මිං සමයෙ දොසො හොති —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ ව්‍යාපාදො හොති? යො තස්මිං සමයෙ දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං ව්‍යාපත්ති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස, අයං තස්මිං සමයෙ ව්‍යාපාදො හොති —පෙ— යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴ තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති තිවඞ්ගිකො මග්ගො හොති චත්තාරි බලානි හොන්ති ද්වෙ හෙතූ හොන්ති එකො ඵස්සො හොති -පෙ- එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴ —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා විරියින්ද්‍රියං සමා...

ධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං දොසො මොහො ව්‍යාපාදො අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴ කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති දොමනස්සසහගතං පටිඝසම්පයුත්තං සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණං වා —පෙ— ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴ කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං විචිකිච්ඡාසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති විරියින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති මිච්ඡාවායාමො හොති විරියබලං හොති අහිරිකබලං හොති අනොත්තප්පබලං හොති විචිකිච්ඡා හොති මොහො හොති අහිරිකං හොති අනොත්තප්පං හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴ කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං; අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති —පෙ— කතමා තස්මිං සමයෙ විචිකිච්ඡා හොති? යා තස්මිං සමයෙ කඞ්ඛා කඞ්ඛායනා කඞ්ඛායිතත්තං විමති විචිකිච්ඡා ද්වෙළ්හකං ද්වෙධාපථො සංසයො අනෙකංසගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාහනා ඡම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනො විලෙඛො, අයං තස්මිං සමයෙ විචිකිච්ඡා හොති —පෙ— යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴ තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති

චත්තාරි ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති දුවඞ්ගිකො මග්ගො හොති තීනි බලානි හොන්ති එකො හෙතු හොති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙවාපන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා විරියින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො විරියබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං විචිකිච්ඡා මොහො අහිරිකං අනොත්තප්පං පග්ගාහො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං; අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා… කතමෙ ධම්මා අකුසලා? යස්මිං සමයෙ අකුසලං චිත්තං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං උද්ධච්චසම්පයුත්තං රූපාරම්මණං වා සද්දාරම්මණං වා ගන්ධාරම්මණං වා රසාරම්මණං වා ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං වා ධම්මාරම්මණං වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති මිච්ඡාසඞ්කප්පො හොති මිච්ඡාවායාමො හොති මිච්ඡාසමාධි හොති විරියබලං හොති සමාධිබලං හොති අහිරිකබලං හොති අනොත්තප්පබලං හොති උද්ධච්චං හොති මොහො හොති අහිරිකං හොති අනොත්තප්පං හොති සමථො හොති පග්ගාහො හොති අවික්ඛෙපො හොති, යෙවා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා… කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— කතමං තස්මිං සමයෙ උද්ධච්චං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස උද්ධච්චං අවූපසමො චෙතසො වික්ඛෙපො භන්තත්තං චිත්තස්ස, ඉදං තස්මිං සමයෙ උද්ධච්චං හොති —පෙ— යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා… තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති වායතනානි හොන්ති වෙධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති චතුරඞ්ගිකං ඣානං හොති තිවඞ්ගිකො මග්ගො හොති චත්තාරිබලානි හොන්ති එකො හෙතු හොති එකො

ඵස්සො හොති —පෙ— එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා විරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං මිච්ඡාසඞ්කප්පො මිච්ඡාවායාමො මිච්ඡාසමාධි විරියබලං සමාධිබලං අහිරිකබලං අනොත්තප්පබලං උද්ධච්චං මොහො අහිරිකං අනොත්තප්පං සමථො පග්ගාහො අවික්ඛෙපො, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴

ද්වාදස අකුසල චිත්තානි.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං රූපාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජං චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං

හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති… කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති… කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති… කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති… කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති… කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති… යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා… තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති, ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති, එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකා චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති, එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං; අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා… කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං සොතවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං සද්දාරම්මණං වා —පෙ— ඝාණවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ගන්ධාරම්මණං —පෙ— ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං රසාරම්මණං —පෙ— කායවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති සුඛසහගතං ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං, තස්මිං

සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති මනින්ද්‍රියං හොති සුඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා කායවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජං කායිකං සාතං කායිකං සුඛං කායසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා කායවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා කායවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා කායවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ කායිකං සාතං කායිකං සුඛං කායසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා කායවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සුඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ කායිකං සාතං කායිකං සුඛං කායසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති෴ යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො

හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති තීණි ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකා කායවිඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං; අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කුසල විපාකානි පඤ්ච විඤ්ඤාණානි.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොධාතු උප්පන්නා හොති උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා —පෙ— ඵොට්ඨබ්බාරම්මණා වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොධාතු සම්ඵස්සජං චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතො සම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතො සම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොධාතු සම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොධාතු සම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති. කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සංකප්පො අප්පනා

ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා, අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධනතා අනුපෙක්ඛනතා; අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙව සාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං —පෙ— තජ්ජා මනොධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙවසාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපිනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති෴ යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති ඵස්සො හොති —පෙ— එකා මනොධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

කුසලවිපාකා මනොධාතු.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ-කාමාවචරස්ස කුස
ලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු
උප්පන්නා හොති සොමනස්ස සහගතා රූපාරම්මණා වා —පෙ—
ධම්මාරම්මණා වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො
හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති
විතක්කො හොති විචාරො හොති පීති හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙ
කග්ගතා හොති මනින්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රි
යං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්‍ථි පටිච්ච
සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමො
තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා
සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති෴
කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා
මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජං චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං
චෙතො සම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතො සම්ඵස්සජා සාතා
සුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති෴ කතමා තස්මිං
සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණ
ධාතු සම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං, අයං තස්මිං
සමයෙ සඤ්ඤා හොති෴ කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති?
යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා චෙතනා
සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති෴
කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං
මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං
විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්‍ධො තජ්ජා මනො විඤ්ඤාණධාතු, ඉදං
තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො
හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො
අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා අයං තස්මිං සමයෙ
විතක්කො හොති෴ කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො
තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනු
සන්‍ධනතා අනුපෙක්ඛනතා, අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති෴
කතමා තස්මිං සමයෙ පීති හොති? යා තස්මිං සමයෙ පීති පාමොජ්ජං
ආමොදනා පමොදනා හාසො පහාසො විත්ති ඔදග්‍යං අත්තමනතා
චිත්තස්ස, අයං තස්මිං සමයෙ පීති හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ
සුඛං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං
චෙතො සම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතො සම්ඵස්සජා සාතා
සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සුඛං හොති෴ කතමා තස්මිං
සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස

ඨිති —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං සාතං චෙතසිකං සුඛං චෙතොසම්ඵස්සජං සාතං සුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා සාතා සුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ සොමනස්සින්ද්‍රියං හොති෴ කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති෴ යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති තීණි ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං; අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

කුසලවිපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්ස සහගතා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා —පෙ— ධම්මාරම්මණා වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්ච

සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.– කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති.– කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජං චෙතසිකං නෙවසාතං නාසාතං චෙතොසම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති.– කතමා තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා සඤ්ඤා සඤ්ජානනා සඤ්ජානිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ සඤ්ඤා හොති.– කතමා තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති? යා තස්මිං සමයෙ තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු සම්ඵස්සජා චෙතනා සඤ්චෙතනා චෙතයිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ චෙතනා හොති.– කතමං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ චිත්තං හොති.– කතමො තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති? යො තස්මිං සමයෙ තක්කො විතක්කො සඞ්කප්පො අප්පනා ව්‍යප්පනා චෙතසො අභිනිරොපනා, අයං තස්මිං සමයෙ විතක්කො හොති.– කතමො තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති? යො තස්මිං සමයෙ චාරො විචාරො අනුවිචාරො උපවිචාරො චිත්තස්ස අනුසන්ධනතා අනුපෙක්ඛනතා, අයං තස්මිං සමයෙ විචාරො හොති.– කතමා තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙවසාතං නාසාතං චෙතො සම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතො සම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛා හොති.– කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති -පෙ- අයං තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති.– කතමං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චිත්තං මනො මානසං හදයං පණ්ඩරං මනො මනායතනං මනින්ද්‍රියං විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තජ්ජා මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉදං තස්මිං සමයෙ මනින්ද්‍රියං හොති.– කතමං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ චෙතසිකං නෙවසාතං නාසාතං චෙතො සම්ඵස්සජං අදුක්ඛමසුඛං වෙදයිතං චෙතොසම්ඵස්සජා අදුක්ඛමසුඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති.– කතමං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති? යො තෙසං අරූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තස්මිං සමයෙ ජීවිතින්ද්‍රියං හොති.– යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ

අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.— තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති තීනි ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති; ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.—

කුසලවිපාකා මනො විඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛා සහගතා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ කාමාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති සොමනස්ස සහගතා ඤාණසම්පයුත්තා —පෙ— සොමනස්ස සහගතා ඤාණසම්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන -පෙ- සොමනස්ස සහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා —පෙ— සොමනස්ස සහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන —පෙ— උපෙක්ඛා සහගතා ඤාණසම්පයුත්තා —පෙ— උපෙක්ඛා සහගතා ඤාණසම්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන —පෙ— උපෙක්ඛා සහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා —පෙ— උපෙක්ඛා සහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණා වා —පෙ— ධම්මාරම්මණා වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා -පෙ- අලොභො අව්‍යාකත මූලං —පෙ— අදොසො අව්‍යාකතමූලං -පෙ- අමොහො අව්‍යාකතමූලං -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.—

අට්ඨ මහා විපාකා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.— තස්සෙව රූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව

කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ රූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති විතක්ක විචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. ෴ තස්සෙව රූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. ෴

රූපාවචර විපාකා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝ සඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්ත සඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චායතන සඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. ෴ තස්සෙව අරූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චායතන සඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. ෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතන සඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. ෴ තස්සෙව අරූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතන සඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. ෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපූප

පත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්ක
ම්ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතනසඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ—
චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති
—පෙ— අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව
අරූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං
සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතන
සඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ
විහරති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති
—පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං
සමයෙ අරූපූපපත්තියා මග්ගං භාවෙති සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤා
යතනං සමතික්කම්ම නෙවසඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතන සඤ්ඤාසහගතං
සුඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං
සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා
කුසලා෴ තස්සෙව අරූපාවචරස්ස කුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචි
තත්තා විපාකං සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙව
සඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතන සඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ—
චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති
-පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

අරූපාවචර විපාකා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං
භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය
භූමියා පත්තියා, විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ
විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති
-පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව
ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවි
ච්චෙව කාමෙහි-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං
දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අඤ්ඤි
න්ද්‍රියං හොති-පෙ-අවික්ඛෙපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴
කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති
නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්ති
යා, විවිච්චෙව කාමෙහි-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා
පටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙ
පො හොති-පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුස
ලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි

-පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා, විවිච්චෙව කාමෙහි-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති-පෙ-අඤ්ඤින්ද්‍රියං හොති -පෙ-අවික්ඛෙපො හොති-පෙ-ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා, විතක්කවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං -පෙ- පඨමජ්ඣානං -පෙ- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤන්ති කුසලං-පෙ-දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො-පෙ-දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤන්ති කුසලං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤන්ති කුසලං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

සුද්ධිකා පටිපදා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති, නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ – ඉමෙ ධම්මා කුසලා.෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා, විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අනිමිත්තං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ – පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං – පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, සුඤ්ඤතනති කුසලං —පෙ— සුඤ්ඤතනති විපාකො —පෙ— සුඤ්ඤතනති කුසලං —පෙ— අනිමිත්තනති විපාකො —පෙ – සුඤ්ඤතනති කුසලං —පෙ— අප්පණිහිතනති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.෴

දුතික සුඤ්ඤතං.

කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.... තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා, භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.... කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.... තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.... කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා.... තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.... කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛා

පටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං -පෙ- දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ—පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති කුසලං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

සුඤ්ඤත පටිපදා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අනිමිත්තං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා,

අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං -පෙ- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතන්ති කුසලං —පෙ— අප්පණිහිතන්ති විපාකො —පෙ— අප්පණිහිතන්ති කුසලං —පෙ— අනිමිත්තන්ති විපාකො —පෙ— අප්පණිහිතන්ති කුසලං -පෙ- සුඤ්ඤතන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

සුද්ධිකඅප්පණිහිතං.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං; තස්මිං

සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීයානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං -පෙ- පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො —පෙ– දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං, අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං -පෙ- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං -පෙ- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති විපාකො -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තන්ති විපාකො -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

අප්පණිහිත පටිපදා.

කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං භාවෙති -පෙ- ලොකුත්තරං සතිපට්ඨානං භාවෙති -පෙ- ලොකුත්තරං සම්මප්පධානං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං බලං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති -පෙ- ලොකුත්තරං සච්චං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සමථං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ධම්මං භාවෙති —පෙ ලොකුත්තරං ඛන්ධං භාවෙති -පෙ— ලොකුත්තරං ආයතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ධාතුං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ආහාරං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඵස්සං භාවෙති -පෙ- ලොකුත්තරං වෙදනං භාවෙති පෙ- ලොකුත්තරං සඤ්ඤං භාවෙති -පෙ- ලොකුත්තරං චෙතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං චිත්තං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං —පෙ— අනිමිත්තං —පෙ— අප්පණිහිතං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

විසති මහා නයා.

කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව

කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා… තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා… කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා… තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා… කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා… කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං -පෙ- පඨ

ම්ජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටි
පදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— සුඛාපටිපදං
ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො —පෙ— සුඛා
පටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— සුඛාපටි
පදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ-
සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛා
පටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො;
තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ—
ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා෴

ඡන්දාධිපතෙය්‍ය සුඤ්ඤතා පටිපදා.

කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං
භාවෙති නීය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය
භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ
විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති
-පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව
ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං
විවිච්චෙව කාමෙහි-පෙ-පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං
ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො
හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා?
යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීය්‍යානිකං අපචයගාමිං
දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි
-පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං;
තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ—
ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස
කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං
උපසම්පජ්ජ විහරති අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ
ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යා
කතා෴ කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං
ඣානං භාවෙති නීය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨ
මාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උප
සම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො
හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴
තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා
විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති

අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්ක විචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උප සම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො —පෙ— සුඤ්ඤතං ඡන්දාධි පතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

ඡන්දාධිපතෙය්‍ය සුද්ධිකා සුඤ්ඤතා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති --පෙ-- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි--පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා

විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති --පෙ-- අවික්ඛෙපො හොති --පෙ-- ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි --පෙ-- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා -පෙ- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං -පෙ- පඨමජ්ඣානං --පෙ-- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං --පෙ-- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛා පටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං -පෙ- සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං --පෙ-- දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං --පෙ-- චතුත්ථජ්ඣානං -පෙ- පඨමජ්ඣානං --පෙ-- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං --පෙ-- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙම ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නීය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං

භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං -පෙ- පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යනති කුසලං —පෙ— අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යනති විපාකො —පෙ— අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යනති කුසලං -පෙ- අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යනති විපාකො -පෙ- අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යනති කුසලං —පෙ— සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යනති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති - පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ — පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා කුසලා. තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස

කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විතක්කවිචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං —පෙ— පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො -පෙ- දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නිය්‍යානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— සුඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං —පෙ— දුතියජ්ඣානං -පෙ- තතියජ්ඣානං —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං -පෙ- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං -පෙ- සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අනිමිත්තං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති කුසලං —පෙ— සුඛාපටිපදං ඛිප්පාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යන්ති විපාකො; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං මග්ගං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සතිපට්ඨානං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සම්මප්පධානං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඉද්ධිපාදං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඉන්ද්‍රියං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං බලං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං බොජ්ඣඞ්ගං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තර සච්චං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සමථං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ධම්මං භාවෙති -පෙ- ලොකුත්තරං ඛන්ධං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ආයතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ධාතුං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ආහාරං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං ඵස්සං භාවෙති -පෙ- ලොකුත්තරං වෙදනං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං සඤ්ඤං භාවෙති පෙ- ලොකුත්තරං චෙතනං භාවෙති —පෙ— ලොකුත්තරං චිත්ත භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං දිට්ඨිගතානං පහානාය පඨමාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා කුසලා.... තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං —පෙ— අනිමිත්තං —පෙ— අප්පණිහිතං ඡන්දාධිපතෙය්‍යං -පෙ- විරියාධිපතෙය්‍යං -පෙ- චිත්තාධිපතෙය්‍යං -පෙ- වීමංසාධිපතෙය්‍යං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ - ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා....

පඨම මග්ග විපාකො.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ ලොකුත්තරං ඣානං භාවෙති නියානිකං අපචයගාමිං කාමරාගව්‍යාපාදානං තනුභාවාය දුතියාය භූමියා පත්තියා -පෙ- කාමරාගව්‍යාපාදානං අනවසෙසප්පහානාය තතියාය භූමියා පත්තියා -පෙ- රූපරාග අරූපරාග මාන උද්ධච්ච අවිජ්ජාය අනවසෙසප්පහානාය චතුත්ථාය භූමියා පත්තියා විවිච්චෙව කාමෙහි -පෙ- පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අඤ්ඤාතාවින්ද්‍රියං හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ - ඉමෙ ධම්මා කුසලා.... තස්සෙව ලොකුත්තරස්ස කුසලස්ස ඣානස්ස කතත්තා භාවිතත්තා විපාකං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති දුක්ඛාපටිපදං දන්ධාභිඤ්ඤං සුඤ්ඤතං, තස්මිං සම

යෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අඤ්ඤාතාවින්ද්‍රියං හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා.

කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුසනා සම්ඵුසනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— කතමං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාතාවින්ද්‍රියං හොති? යා තෙසං අඤ්ඤාතාවීනං ධම්මානං අඤ්ඤා පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිනායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤා ආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචය සම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, ඉදං තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤාතාවින්ද්‍රියං හොති; යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා -පෙ-

ලොකුත්තර විපාකො.

කතමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අකුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං රූපාරම්මණං -පෙ- සොතවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං සද්දාරම්මණං —පෙ— ඝානවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං ගන්ධාරම්මණං —පෙ— ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති උපෙක්ඛාසහගතං රසාරම්මණං -පෙ- කායවිඤ්ඤාණං උප්පන්නං හොති දුක්ඛසහගතං ඵොට්ඨබ්බාරම්මණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති දුක්ඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති මනින්ද්‍රියං හොති දුක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අබ්‍යාකතා. කතමො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති. කතමා තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති? යං තස්මිං සමයෙ තජ්ජා කායවිඤ්ඤාණධාතුසම්ඵස්සජං කායිකං අසාතං කායිකං දුක්ඛං කායසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා, අයං තස්මිං සමයෙ වෙදනා හොති —පෙ— කතමං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං

හොති? යං තස්මිං සමයෙ කායිකං අසාතං කායිකං දුක්ඛං කාය සම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං කායසම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛං හොති —පෙ— කතමං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛින්ද්‍රියං හොති? යං තස්මිං සමයෙ කායිකං අසාතං කායිකං දුක්ඛං කායසම්ඵස්සජං අසාතං දුක්ඛං වෙදයිතං කාය සම්ඵස්සජා අසාතා දුක්ඛා වෙදනා, ඉදං තස්මිං සමයෙ දුක්ඛින්ද්‍රියං හොති —පෙ— යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති තීණි ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකා කායවිඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අකුසලවිපාක පඤ්චවිඤ්ඤාණානි

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අකුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොධාතු උප්පන්නා හොති උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා —පෙ— ඵොට්ඨබ්බාරම්මණා වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති තීණින්ද්‍රියානි හොන්ති එකො ඵස්සො හොති—පෙ— එකා මනොධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං

සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධ ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං; අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.෴

අකුසල විපාකා මනොධාතු.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අකුසලස්ස කම්මස්ස කතත්තා උපචිතත්තා විපාකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා —පෙ— ධම්මාරම්මණා වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති වායතනානි හොන්ති වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති තිනිඉන්ද්‍රියානි හොන්ති එකො ඵස්සො හොති-පෙ- එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්ච සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං, අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.෴

අකුසලවිපාකා අව්‍යාකතා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ මනොධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා නච කම්මවිපාකා උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා —පෙ— ඵොට්ඨබ්බාරම්මණා වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති මනින්ද්‍රියං හොති

උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ
අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා
අව්‍යාකතා -පෙ- තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති
ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති
තීණි ඉන්ද්‍රියානි හොන්ති ඵකො ඵස්සො හොති —පෙ— ඵකා මනො
ධාතු හොති ඵකං ධම්මායතනං හොති ඵකා ධම්මධාතු හොති, යෙ
වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො
ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ
සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති, ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්ත
ස්සෙකග්ගතා ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි
පටිච්ච සමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙ
ත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං; අයං තස්මිං සමයෙ
සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කිරියා මනොධාතු.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු
උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා
සොමනස්ස සහගතා රූපාරම්මණා වා —පෙ— ධම්මාරම්මණා වා,
යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති
සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචා
රො හොති පීති හොති සුඛං හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති විරි
යින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති සොමනස්සින්ද්‍රියං
හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්ථි
පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කත
මො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති? යො තස්මිං සමයෙ ඵස්සො ඵුස
නා සම්ඵුස්සනා සම්ඵුසිතත්තං, අයං තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති
-පෙ- කතමා තස්මිං සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති? යා තස්මිං
සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො
අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං, අයං තස්මිං
සමයෙ චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ විරියින්ද්‍රි
යං හොති? යො තස්මිං සමයෙ චෙතසිකො විරියාරම්භො නික්කමො
පරක්කමො උය්‍යාමො වායාමො උස්සාහො උස්සොළ්හී ථාමො ධිති
අසිථිලපරක්කමතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ධුරසම්පග්
ගාහො විරියං විරියින්ද්‍රියං විරියබලං, ඉදං තස්මිං සමයෙ විරියින්ද්‍රියං
හොති. කතමං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති? යා තස්මිං
සමයෙ චිත්තස්ස ඨිති සණ්ඨිති අවට්ඨිති අවිසාහාරො අවික්ඛෙපො

අවිසාහටමානසතා සමථො සමාධින්ද්‍රියං සමාධිබලං, ඉදං තස්මිං සමයෙ සමාධින්ද්‍රියං හොති -පෙ- යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්‍ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.— තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති එකො ඵස්සො හොති —පෙ— එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්‍ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා -පෙ- කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො පීති චිත්තස්සෙකග්ගතා විරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්‍ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං; අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.—

කිරියාමනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සසහගත චිත්තං.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා උපෙක්ඛාසහගතා රූපාරම්මණා වා -පෙ- ධම්මාරම්මණා වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති වෙදනා හොති සඤ්ඤා හොති චෙතනා හොති චිත්තං හොති විතක්කො හොති විචාරො හොති උපෙක්ඛා හොති චිත්තස්සෙකග්ගතා හොති විරියින්ද්‍රියං හොති සමාධින්ද්‍රියං හොති මනින්ද්‍රියං හොති උපෙක්ඛින්ද්‍රියං හොති ජීවිතින්ද්‍රියං හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්‍ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා -පෙ- තස්මිං ඛො පන සමයෙ චත්තාරො ඛන්ධා හොන්ති ද්වායතනානි හොන්ති ද්වෙ ධාතුයො හොන්ති තයො ආහාරා හොන්ති පඤ්චින්ද්‍රියානි හොන්ති එකො ඵස්සො හොති -පෙ- එකා මනොවිඤ්ඤාණධාතු හොති එකං ධම්මායතනං හොති එකා ධම්මධාතු හොති, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්‍ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමො තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති? ඵස්සො චෙතනා විතක්කො විචාරො චිත්තස්සෙකග්ගතා විරියින්ද්‍රියං සමාධින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යෙ වා පන තස්මිං සමයෙ අඤ්ඤෙපි අත්‍ථි පටිච්චසමුප්පන්නා අරූපිනො ධම්මා ඨපෙත්වා වෙද

නාකඛන්ධං ඨපෙත්වා සඤ්ඤාක්ඛන්ධං ඨපෙත්වා විඤ්ඤාණක්ඛන්ධං; අයං තස්මිං සමයෙ සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කිරියාමනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගත චිත්තං.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා සොමනස්සසහගතා ඤාණසම්පයුත්තා රූපාරම්මණා වා —පෙ— යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— අලොභො අව්‍යාකත මූලං —පෙ— අදොසො අව්‍යාකත මූලං —පෙ අමොහො අව්‍යාකත මූලං —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ මනොවිඤ්ඤාණධාතු උප්පන්නා හොති කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා නච කම්මවිපාකා සොමනස්ස සහගතා ඤාණසම්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණා වා —පෙ— සොමනස්සසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා —පෙ— සොමනස්සසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන —පෙ— උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණ සම්පයුත්තා —පෙ— උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණසම්පයුත්තා සසඞ්ඛා රෙන —පෙ— උපෙක්ඛාසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා —පෙ— උපෙ ක්ඛාසහගතා ඤාණවිප්පයුත්තා සසඞ්ඛාරෙන රූපාරම්මණා වා —පෙ— ධම්මාරම්මණා වා, යං යං වා පනාරබ්භ; තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා —පෙ— අලොභො අව්‍යාකත මූලං —පෙ— අදොසො අව්‍යාකත මූලං —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

කාමාවචර කිරියා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ රූපාවචරං ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨ ධම්මසුඛවිහාරං විවිච්චෙව කාමෙහි —පෙ— පඨමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙ පො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යා කතා? යස්මිං සමයෙ රූපාවචරං ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්ම සුඛවිහාරං විතක්ක විචාරානං වූපසමා —පෙ— දුතියජ්ඣානං —පෙ— තතියජ්ඣානං

-පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං —පෙ— පඨමජ්ඣානං -පෙ- පඤ්චමජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති පඨවිකසිණං, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති -පෙ- අවික්ඛෙපො හොති -පෙ- ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

රූපාවචර කිරියා.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරජ්ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං සබ්බසො රූපසඤ්ඤානං සමතික්කමා පටිඝසඤ්ඤානං අත්ථගමා නානත්තසඤ්ඤානං අමනසිකාරා ආකාසානඤ්චායතන සඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා -පෙ- චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරජ්ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං සබ්බසො ආකාසානඤ්චායතනං සමතික්කම්ම විඤ්ඤාණඤ්චායතන සඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපාවචර ජ්ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරං සබ්බසො විඤ්ඤාණඤ්චායතනං සමතික්කම්ම ආකිඤ්චඤ්ඤායතන සඤ්ඤාසහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා. කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? යස්මිං සමයෙ අරූපාවචරං ඣානං භාවෙති කිරියං නෙව කුසලං නාකුසලං න ච කම්මවිපාකං දිඨධම්ම සුඛවිහාරං සබ්බසො ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං සමතික්කම්ම නෙව සඤ්ඤා නාසඤ්ඤායතන සඤ්ඤා සහගතං සුඛස්ස ච පහානා —පෙ— චතුත්ථජ්ඣානං උපසම්පජ්ජ විහරති, තස්මිං සමයෙ ඵස්සො හොති —පෙ— අවික්ඛෙපො හොති —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා -පෙ- අලොභො අව්‍යාකතමූලං —පෙ— අදොසො අව්‍යාකතමූලං —පෙ— අමොහො අව්‍යාකතමූලං —පෙ— ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

අරූපාවචර කිරියා

චිත්තුප්පාදකණ්ඩං.

කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා; සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා.

තත්ථ කතමං සබ්බං රූපං? චත්තාරොච මහාභූතා චතුන්නඤ්ච මහාභූතානං උපාදායරූපං; ඉදං වුච්චති සබ්බං රූපං; සබ්බං රූපං න හෙතු අහෙතුකං හෙතුවිප්පයුත්තං සප්පච්චයං සඞ්ඛතං රූපං ලොකියං සාසවං සඤ්ඤොජනියං ගන්ථනියං ඔඝනියං යොගනියං නීවරණියං පරාමට්ඨං උපාදානියං සංකිලෙසිකං අව්‍යාකත අනාරම්මණං අචෙතසිකං චිත්තවිප්පයුත්තං නෙව විපාක. න විපාක ධම්මධම්මං අසඞ්කිලිට්ඨසඞ්කිලෙසිකං න සවිතක්කසවිචාරං න අවිතක්කවිචාරමත්තං අවිතක්ක අවිචාරං න පීතිසහගතං න සුඛසහගතං න උපෙක්ඛාසහගතං නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බං නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකං නෙව ආචයගාමි න අපචයගාමි නෙව සෙක්ඛං නාසෙක්ඛං පරිත්තං කාමාවචරං න රූපාවචරං න අරූපාවචරං පරියාපන්නං නො අපරියාපන්නං අනියතං අනිය්‍යානිකං උප්පන්නං ඡහි විඤ්ඤාණෙහි විඤ්ඤෙය්‍යං අනිච්චං ජරාභිභූතං, එවං එකවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

එකකං.

දුවිධෙන රූපසඞ්ගහො:— අත්ථි රූපං උපාදා, අත්ථිරූපං නො උපාදා; අත්ථි රූපං උපාදින්නං, අත්ථි රූපං අනුපාදින්නං; අත්ථි රූපං උපාදින්නුපාදානියං, අත්ථි රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං; අත්ථි රූපං සනිදස්සනං, අත්ථි රූපං අනිදස්සනං; අත්ථි රූපං සප්පටිඝං, අත්ථි රූපං අප්පටිඝං; අත්ථි රූපං ඉන්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න ඉන්ද්‍රියං; අත්ථි රූපං මහාභූතං, අත්ථි රූපං න මහාභූතං; අත්ථි රූපං විඤ්ඤත්ති, අත්ථි රූපං න විඤ්ඤත්ති; අත්ථි රූපං චිත්තසමුට්ඨානං, අත්ථි රූපං න චිත්තසමුට්ඨාන ; අත්ථි රූපං චිත්තසහභූ, අත්ථි රූපං න චිත්තසහභූ; අත්ථි රූපං චිත්තානුපරිවත්තී, අත්ථි රූපං න චිත්තානුපරිවත්තී; අත්ථි රූපං අජ්ඣත්තිකං, අත්ථි රූපං බාහිරං; අත්ථි රූපං ඔළාරිකං, අත්ථි රූපං සුඛුමං; අත්ථි රූපං දූරෙ, අත්ථි රූපං සන්තිකෙ; අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු, අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු; අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය -පෙ- සඤ්ඤාය -පෙ-

චේතනාය -පෙ- චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු, අත්ථි රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු; අත්ථි රූපං සෝතසම්ඵස්සස්ස -පෙ- ඝානසම්ඵස්සස්ස —පෙ— ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස -පෙ- කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු, අත්ථි රූපං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු; අත්ථි රූපං කායසම්ඵස්සජාය වේදනාය -පෙ- සඤ්ඤාය -පෙ- චේතනාය -පෙ- කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු, අත්ථි රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු; අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං, අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස නාරම්මණං; අත්ථි රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වේදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය -පෙ- චේතනාය -පෙ- චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං, අත්ථි රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං; අත්ථි රූපං සෝතසම්ඵස්සස්ස -පෙ- ඝානසම්ඵස්සස්ස —පෙ— ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස —පෙ— කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං, අත්ථි රූපං කායසම්ඵස්සස්ස නාරම්මණං; අත්ථි රූපං කායසම්ඵස්සජාය වේදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චේතනාය —පෙ— කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං, අත්ථි රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං; අත්ථි රූපං චක්ඛායතනං, අත්ථි රූපං න චක්ඛායතනං; අත්ථි රූපං සෝතායතනං —පෙ— ඝානායතනං —පෙ— ජිව්හායතනං —පෙ— කායායතනං, අත්ථි රූපං න කායායතනං; අත්ථි රූපං රූපායතනං, අත්ථි රූපං න රූපායතනං; අත්ථි රූපං සද්දායතනං, අත්ථි රූපං න සද්දායතනං; අත්ථි රූපං ගන්ධායතනං, අත්ථි රූපං න ගන්ධායතනං; අත්ථි රූපං රසායතනං, අත්ථි රූපං න රසායතනං; අත්ථි රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං, අත්ථි රූපං න ඵොට්ඨබ්බායතනං; අත්ථි රූපං චක්ඛුධාතු, අත්ථි රූපං න චක්ඛුධාතු; අත්ථි රූපං සෝතධාතු, අත්ථි රූපං න සෝතධාතු; අත්ථි රූපං ඝානධාතු, අත්ථි රූපං න ඝානධාතු; අත්ථි රූපං ජිව්හාධාතු, අත්ථි රූපං න ජිව්හාධාතු; අත්ථි රූපං කායධාතු, අත්ථි රූපං න කායධාතු; අත්ථි රූපං රූපධාතු, අත්ථි රූපං න රූපධාතු; අත්ථි රූපං සද්දධාතු, අත්ථි රූපං න සද්දධාතු; අත්ථි රූපං ගන්ධධාතු, අත්ථි රූපං න ගන්ධධාතු; අත්ථි රූපං රසධාතු, අත්ථි රූපං න රසධාතු; අත්ථි රූපං ඵොට්ඨබ්බධාතු, අත්ථි රූපං න ඵොට්ඨබ්බධාතු; අත්ථි රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න චක්ඛුන්ද්‍රියං; අත්ථි රූපං සෝතින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න සෝතින්ද්‍රියං; අත්ථි රූපං ඝානින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න ඝානින්ද්‍රියං; අත්ථි රූපං ජිව්හින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න ජිව්හින්ද්‍රියං; අත්ථි රූපං කායින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න කායින්ද්‍රියං; අත්ථි රූපං ඉත්ථින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න ඉත්ථින්ද්‍රියං; අත්ථි රූපං පුරිසින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න පුරිසින්ද්‍රියං; අත්ථි රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං, අත්ථි රූපං න ජීවිතින්ද්‍රියං; අත්ථි රූපං කායවිඤ්ඤත්ති, අත්ථි රූපං න කායවිඤ්ඤත්ති; අත්ථි රූපං වචීවිඤ්ඤත්ති, අත්ථි රූපං න වචීවිඤ්ඤත්ති; අත්ථි රූපං ආකාසධාතු,

අත්ථි රූපං න ආකාසධාතු; අත්ථි රූපං ආපොධාතු, අත්ථි රූපං න ආපොධාතු; අත්ථි රූපං රූපස්ස ලහුතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස න ලහුතා; අත්ථි රූපං රූපස්ස මුදුතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස න මුදුතා; අත්ථි රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා; අත්ථි රූපං රූපස්ස උපචයො, අත්ථි රූපං රූපස්ස න උපචයො; අත්ථි රූපං රූපස්ස සන්තති, අත්ථි රූපං රූපස්ස න සන්තති; අත්ථි රූපං රූපස්ස ජරතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස න ජරතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස අනිච්චතා, අත්ථි රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා; අත්ථි රූපං කබලීකාරො ආහාරො, අත්ථි රූපං න කබලීකාරො ආහාරො; එවං දුවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

දුකං.

තිවිධෙන රූපසඞ්ගහො:— යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං උපාදා, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි උපාදා, අත්ථි නො උපාදා; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං උපාදින්නං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි උපාදින්නං, අත්ථි අනුපාදින්නං, යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං උපාදින්නුපාදානියං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි උපාදින්නුපාදානියං, අත්ථි අනුපාදින්නුපාදානියං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං අනිදස්සනං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි සනිදස්සනං, අත්ථි අනිදස්සනං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං සප්පටිඝං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි සප්පටිඝං, අත්ථි අප්පටිඝං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං ඉන්ද්‍රියං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි ඉන්ද්‍රියං, අත්ථි න ඉන්ද්‍රියං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න මහාභූතං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි මහාභූතං, අත්ථි න මහාභූතං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න විඤ්ඤත්ති, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි විඤ්ඤත්ති, අත්ථි න විඤ්ඤත්ති; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න චිත්තසමුට්ඨානං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි චිත්තසමුට්ඨානං, අත්ථි න චිත්තසමුට්ඨානං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න චිත්තසහභූ, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි චිත්තසහභූ, අත්ථි න චිත්තසහභූ; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න චිත්තානුපරිවත්ති, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි චිත්තානුපරිවත්ති, අත්ථි න චිත්තානුපරිවත්ති; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං ඔළාරිකං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි ඔළාරිකං, අත්ථි සුඛුමං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං සන්තිකෙ, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි දූරෙ, අත්ථි සන්තිකෙ; යං තං රූපං බාහිරං තං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු, යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං අත්ථි චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු, අත්ථි චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු; යං තං රූපං බාහිරං

තං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය
—පෙ— චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු, යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං
අත්ථි චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු, අත්ථි චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු; යං තං
රූපං බාහිරං තං සොතසම්ඵස්සස්ස -පෙ- ඝානසම්ඵස්සස්ස -පෙ-
ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස —පෙ— කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු; යං තං රූපං
අජ්ඣත්තිකං තං අත්ථි කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු, අත්ථි කායසම්ඵස්සස්ස
න වත්ථු; යං තං රූපං බාහිරං තං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය -පෙ-
සඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ- කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු, යං තං
රූපං අජ්ඣත්තිකං තං අත්ථි කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු, අත්ථි කායවිඤ්ඤා
ණස්ස න වත්ථු; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස නාර
ම්මණං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං,
අත්ථි චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස නාරම්මණං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං
චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය -පෙ සඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය -පෙ-
චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං; යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි චක්ඛු
විඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං, අත්ථි චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං; යං තං
රූපං අජ්ඣත්තිකං තං සොතසම්ඵස්සස්ස-පෙ-ඝානසම්ඵස්සස්ස-පෙ-
ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස -පෙ- කායසම්ඵස්සස්ස නාරම්මණං, යං තං රූපං
බාහිරං තං අත්ථි කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං, අත්ථි කායසම්ඵස්සස්ස
නාරම්මණං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං කායසම්ඵස්සජාය වෙද
නාය —පෙ— සඤ්ඤාය -පෙ- චෙතනාය —පෙ— කායවිඤ්ඤාණස්ස
නාරම්මණං, යං ත රූපං බාහිරං ත අත්ථි කායවිඤ්ඤාණස්ස ආර
ම්මණං, අත්ථි කායවිඤ්ඤාණස්ස නාරම්මණං; යං තං රූපං බාහිරං
තං න චක්ඛායතනං, යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං අත්ථි චක්ඛායතනං, අත්ථි න චක්ඛායතනං; යං තං රූපං බාහිරං තං න සොතා
යතනං, යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං අත්ථි සොතායතනං, අත්ථි
න සොතායතනං; යං තං රූපං බාහිරං තං න ඝානායතනං -පෙ-
න ජිව්හායතනං -පෙ- න කායායතනං, යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං
තං අත්ථි කායායතනං, අත්ථි න කායායතනං; යං තං රූපං අජ්ඣත්ති
කං තං න රූපායතනං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි රූපායතන ,
අත්ථි න රූපායතනං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න සද්දායතනං
-පෙ-න ගන්ධායතනං-පෙ-න රසායතනං -පෙ-න ඵොට්ඨබ්බායතනං
යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි ඵොට්ඨබ්බායතනං, අත්ථි න ඵොට්ඨබ්බා
යතනං, යං තං රූපං බාහිරං ත අත්ථි ඵොට්ඨබ්බායතනං, අත්ථි න
ඵොට්ඨබ්බායතනං; යං තං රූපං බාහිරං තං න චක්ඛුධාතු, යං තං
රූපං අජ්ඣත්තිකං තං අත්ථි චක්ඛුධාතු, අත්ථි න චක්ඛුධාතු; යං තං
රූපං බාහිරං තං න සොතධාතු -පෙ- න ඝානධාතු -පෙ- න ජිව්හා

ධාතු -පෙ- න කායධාතු, යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං අත්ථි කාය ධාතු, අත්ථි න කායධාතු; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න රූපධාතු, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි රූපධාතු, අත්ථි න රූපධාතු; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න සද්දධාතු —පෙ— න ගන්ධධාතු —පෙ— න රසධාතු -පෙ- න ඵොට්ඨබ්බධාතු, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි ඵොට්ඨබ්බධාතු, අත්ථි න ඵොට්ඨබ්බධාතු; යං තං රූපං බාහිරං තං න චක්ඛුන්ද්‍රියං, යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං අත්ථි චක්ඛුන්ද්‍රියං, අත්ථි න චක්ඛුන්ද්‍රියං; යං තං රූපං බාහිරං තං න සොතින්ද්‍රියං —පෙ— න ඝානින්ද්‍රියං -පෙ- න ජිව්හින්ද්‍රියං —පෙ— න කායින්ද්‍රියං, යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං අත්ථි කායින්ද්‍රියං, අත්ථි න කායින්ද්‍රියං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න ඉත්ථින්ද්‍රියං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි ඉත්ථින්ද්‍රියං, අත්ථි න ඉත්ථින්ද්‍රියං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න පුරිසින්ද්‍රියං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි පුරිසින්ද්‍රියං, අත්ථි න පුරිසින්ද්‍රියං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න ජීවිතින්ද්‍රියං, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි ජීවිතින්ද්‍රියං, අත්ථි න ජීවිතින්ද්‍රියං; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ත න කායවිඤ්ඤත්ති, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි කායවිඤ්ඤත්ති, අත්ථි න කායවිඤ්ඤත්ති; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න වචීවිඤ්ඤත්ති, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි වචීවිඤ්ඤත්ති, අත්ථි න වචීවිඤ්ඤත්ති; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න ආකාසධාතු, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි ආකාසධාතු අත්ථි න ආකාසධාතු; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න ආපොධාතු, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි ආපොධාතු, අත්ථි න ආපොධාතු; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං රූපස්ස න ලහුතා, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි රූපස්ස ලහුතා, අත්ථි රූපස්ස න ලහුතා; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං රූපස්ස න මුදුතා, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි රූපස්ස මුදුතා, අත්ථි රූපස්ස න මුදුතා; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා, අත්ථි රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං රූපස්ස න උපචයො, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි රූපස්ස උපචයො, අත්ථි රූපස්ස න උපචයො; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං රූපස්ස න සන්තති, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි රූපස්ස සන්තති, අත්ථි රූපස්ස න සන්තති; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං රූපස්ස න ජරතා, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි රූපස්ස ජරතා, අත්ථි රූපස්ස න ජරතා; යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං රූපස්ස න අනිච්චතා, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි රූපස්ස අනිච්චතා, අත්ථි රූපස්ස න අනිච්චතා;

යං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං තං න කබළීකාරො ආහාරො, යං තං රූපං බාහිරං තං අත්ථි කබළීකාරො ආහාරො, අත්ථි න කබළීකාරො ආහාරො; එවං තිවිධෙන රූපසඞ්ගහො.෴

තිකං.

චතුබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො:– යං තං රූපං උපාදා තං අත්ථි උපාදින්නං අත්ථි අනුපාදින්නං, යං තං රූපං නො උපාදා තං අත්ථි උපාදින්නං අත්ථි අනුපාදින්නං; යං තං රූපං උපාදා තං අත්ථි උපාදින්නුපාදානියං අත්ථි අනුපාදින්නුපාදානියං, යං තං රූපං නො උපාදා තං අත්ථි උපාදින්නුපාදානියං අත්ථි අනුපාදින්නුපාදානියං; යං තං රූපං උපාදා තං අත්ථි සප්පටිඝං අත්ථි අප්පටිඝං, යං තං රූපං නො උපාදා තං අත්ථි සප්පටිඝං අත්ථි අප්පටිඝං; යං තං රූපං උපාදා තං අත්ථි ඔළාරිකං අත්ථි සුඛුමං, යං තං රූපං නො උපාදා තං අත්ථි ඔළාරිකං අත්ථි සුඛුමං; යං තං රූපං උපාදා තං අත්ථි දූරෙ අත්ථි සන්තිකෙ, යං තං රූපං නො උපාදා තං අත්ථි දූරෙ අත්ථි සන්තිකෙ.෴ යං තං රූපං උපාදින්නං තං අත්ථි සනිදස්සනං අත්ථි අනිදස්සනං, යං තං රූපං අනුපාදින්නං තං අත්ථි සනිදස්සනං අත්ථි අනිදස්සනං; යං තං රූපං උපාදින්නං තං අත්ථි සප්පටිඝං අත්ථි අප්පටිඝං, යං තං රූපං අනුපාදින්නං තං අත්ථි සප්පටිඝං අත්ථි අප්පටිඝං; යං තං රූපං උපාදින්නං තං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං, යං තං රූපං අනුපාදින්නං තං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං; යං තං රූපං උපාදින්නං තං අත්ථි ඔළාරිකං අත්ථි සුඛුමං; යං තං රූපං අනුපාදින්නං තං අත්ථි ඔළාරිකං අත්ථි සුඛුමං; යං තං රූපං උපාදින්නං තං අත්ථි දූරෙ අත්ථි සන්තිකෙ, යං තං රූපං අනුපාදින්නං තං අත්ථි දූරෙ අත්ථි සන්තිකෙ.෴ යං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං තං අත්ථි සනිදස්සනං අත්ථි අනිදස්සනං, යං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං තං අත්ථි සනිදස්සනං අත්ථි අනිදස්සනං; යං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං තං අත්ථි සප්පටිඝං අත්ථි අප්පටිඝං, යං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං තං අත්ථි සප්පටිඝං අත්ථි අප්පටිඝං; යං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං තං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං; යං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං තං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං; යං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං තං අත්ථි ඔළාරිකං අත්ථි සුඛුමං, යං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං තං අත්ථි ඔළාරිකං අත්ථි සුඛුමං; යං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං තං අත්ථි දූරෙ අත්ථි සන්තිකෙ, යං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං තං අත්ථි දූරෙ අත්ථි සන්තිකෙ.෴ යං තං රූපං සප්පටිඝං තං අත්ථි ඉන්ද්‍රියං අත්ථි න ඉන්ද්‍රියං, යං තං රූපං අප්පටිඝං තං අත්ථි ඉන්ද්‍රියං අත්ථි

න ඉන්ද්‍රියං; යං තං රූපං සප්පටිඝං තං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං, යං තං රූපං අප්පටිඝං තං අත්ථි මහාභූතං අත්ථි න මහාභූතං… යං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං තං අත්ථි ඔළාරිකං අත්ථි සුඛුමං, යං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං තං අත්ථි ඔළාරිකං අත්ථි සුඛුමං; යං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං තං අත්ථි දූරෙ අත්ථි සන්තිකෙ, යං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං තං අත්ථි දූරෙ අත්ථි සන්තිකෙ… යං තං රූපං මහාභූතං තං අත්ථි ඔළාරිකං අත්ථි සුඛුමං, යං තං රූපං න මහාභූතං තං අත්ථි ඔළාරිකං අත්ථි සුඛුමං; යං තං රූපං මහාභූතං තං අත්ථි දූරෙ අත්ථි සන්තිකෙ, යං තං රූපං න මහාභූතං තං අත්ථි දූරෙ අත්ථි සන්තිකෙ; දිට්ඨං සුතං මුතං විඤ්ඤාතං රූපං; එවං චතුබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො…

චතුක්කං.

පඤ්චවිධෙන රූපසඞ්ගහො:– පඨවීධාතු ආපොධාතු තෙජොධාතු වායොධාතු, යං ච රූපං උපාදා; එවං පඤ්චවිධෙන රූපසඞ්ගහො…

පඤ්චකං.

ඡබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො:– චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, මනොවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, එවං ඡබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො…

ඡක්කං.

සත්තවිධෙන රූපසඞ්ගහො:– චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, මනොධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, මනොවිඤ්ඤාණධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං; එවං සත්තවිධෙන රූපසඞ්ගහො…

සත්තකං.

අට්ඨවිධෙන රූපසඞ්ගහො:– චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, අත්ථි සුඛසම්ඵස්සං අත්ථි දුක්ඛසම්ඵස්සං, මනොධාතු විඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, මනොවිඤ්ඤාණධාතු විඤ්ඤෙය්‍යං රූපං; එවං අට්ඨවිධෙන රූපසඞ්ගහො…

අට්ඨකං.

නවවිධෙන රූපසඞ්ගහො:- චක්ඛුන්ද්‍රියං, සොතින්ද්‍රියං, ඝානින්ද්‍රියං, ජිව්හින්ද්‍රියං, කායින්ද්‍රියං, ඉත්ථින්ද්‍රියං, පුරිසින්ද්‍රියං, ජීවිතින්ද්‍රියං, යඤ්ච රූපං න ඉන්ද්‍රියං; එවං නවවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

නවකං

දසවිධෙන රූපසඞ්ගහො:- චක්ඛුන්ද්‍රියං, සොතින්ද්‍රියං, ඝානින්ද්‍රියං, ජිව්හින්ද්‍රියං, කායින්ද්‍රියං, ඉත්ථින්ද්‍රියං, පුරිසින්ද්‍රියං, ජීවිතින්ද්‍රියං, න ඉන්ද්‍රියං රූපං, අත්ථි සප්පටිඝං අත්ථි අප්පටිඝං; එවං දසවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

දසකං.

එකාදසවිධෙන රූපසඞ්ගහො:- චක්ඛායතනං, සොතායතනං, ඝානායතනං, ජිව්හායතනං, කායායතනං, රූපායතනං, සද්දායතනං, ගන්ධායතනං, රසායතනං, ඵොට්ඨබ්බායතනං, යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතන පරියාපන්නං; එවං එකාදසවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

එකාදසකං.

මාතිකා.

සබ්බං රූපං න හෙතුමෙව, අහෙතුකමෙව, හෙතුවිප්පයුත්තමෙව, සප්පච්චයමෙව, සඞ්ඛතමෙව, රූපමෙව, ලොකියමෙව, සාසවමෙව, සඤ්ඤොජනියමෙව, ගන්ථනියමෙව, ඔඝනියමෙව, යොගනියමෙව, නීවරණියමෙව, පරාමට්ඨමෙව, උපාදානියමෙව, සංකිලෙසිකමෙව, අව්‍යාකතමෙව, අනාරම්මණමෙව, අචෙතසිකමෙව, චිත්තවිප්පයුත්තමෙව, නෙව විපාක න විපාක ධම්ම ධම්මමෙව, අසංකිලිට්ඨ සංකිලෙසිකමෙව, න සවිතක්කසවිචාරමෙව, න අවිතක්ක විචාරමත්තමෙව, අවිතක්කඅවිචාරමෙව, න පීති සහගතමෙව, න සුඛසහගතමෙව, න උපෙක්ඛාසහගතමෙව, නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බමෙව, නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකමෙව, නෙව ආචයගාමි න අපචයගාමිමෙව, නෙව සෙක්ඛනාසෙක්ඛමෙව, පරිත්තමෙව, කාමාවචරමෙව, න රූපාවචරමෙව, න අරූපාවචරමෙව, පරියාපන්නමෙව, නොඅපරියාපන්නමෙව, අනියතමෙව, අනිය්‍යානිකමෙව, උප්පන්නං ඡහි විඤ්ඤාණෙහි විඤ්ඤෙය්‍යමෙව, අනිච්චමෙව, ජරාභිභූතමෙව; එවං එකවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

එකක නිද්දෙසො.

කතමං තං රූපං උපාදා? චක්ඛායතනං සොතායතනං ඝානායතනං ජිව්හායතනං කායායතනං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති ආකාසධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා කබළීකාරො ආහාරො ෴ කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යෙන චක්ඛුනා අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන රූපං සනිදස්සනං සප්පටිඝං පස්සි වා පස්සති වා පස්සිස්සති වා පස්සෙ වා, චක්ඛුම්පෙතං චක්ඛායතනම්පෙතං චක්ඛුධාතුපෙසා චක්ඛුන්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං නෙත්තම්පෙතං නයනම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං ෴ කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි චක්ඛුම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි රූපං සනිදස්සනං සප්පටිඝං පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, චක්ඛුම්පෙතං චක්ඛායතනම්පෙතං චක්ඛුධාතුපෙසා චක්ඛුන්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං නෙත්තම්පෙතං නයනම්පෙතං ඔරිමංතීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං ෴ කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං චක්ඛු අනිදස්සනං සප්පටිඝං රූපම්හි සනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, චක්ඛුම්පෙතං චක්ඛායතනම්පෙතං චක්ඛුධාතු පෙසා චක්ඛුන්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං නෙත්තම්පෙතං නයනම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො; ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං ෴ කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපං ආරබ්භ චක්ඛුසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපං ආරබ්භ චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- චෙතනා -පෙ- චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා

-පෙ- යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපාරම්මණො චක්ඛුසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා -පෙ- යං චක්ඛුං නිස්සාය රූපාරම්මණා චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා --පෙ-- සඤ්ඤා -පෙ- චෙතනා --පෙ-- චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, චක්ඛුම්පෙතං චක්ඛායතනම්පෙතං චක්ඛුධාතුපෙසා චක්ඛුන්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො වාරුපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං නෙත්තම්පෙතං නයනම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො; ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං෴

කතමං තං රූපං සොතායතනං? යං සොතං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යෙන සොතෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන සද්දං අනිදස්සනං සප්පටිඝං සුණි වා සුණාති වා සුණිස්සති වා සුණෙ වා, සොතම්පෙතං සොතායතනම්පෙතං සොතධාතුපෙසා සොතින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො වාරුපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො; ඉදං තං රූපං සොතායතනං෴ කතමං තං රූපං සොතායතනං? යං සොතං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි සොතම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි සද්දො අනිදස්සනො සප්පටිඝො පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, සොතම්පෙතං සොතායතනම්පෙතං සොතධාතුපෙසා සොතින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො වාරුපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං සොතායතනං෴ කතමං තං රූපං සොතායතනං? යං සොතං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං සොතං අනිදස්සනං සප්පටිඝං සද්දම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, සොතම්පෙතං සොතායතනම්පෙතං සොතධාතුපෙසා සොතින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො වාරුපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං සොතායතනං෴ කතමං තං රූපං සොතායතනං? යං සොතං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං සොතං නිස්සාය සද්දං ආරබ්භ සොතසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා --පෙ--

යං සොතං නිස්සාය සද්දං ආරබ්භ සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා —පෙ— සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං සොතං නිස්සාය සද්දාරම්මණො සොතසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා -පෙ- යං සොතං නිස්සාය සද්දාරම්මණා සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා -පෙ- සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, සොතම්පෙතං සොතායතනම්පෙතං සොතධාතුපෙසා සොතින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං සොතායතනං.෴

කතමං තං රූපං ඝානායතනං? යං ඝානං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යෙන ඝානෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන ගන්ධං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ඝායි වා ඝායති වා ඝායිස්සති වා ඝායෙ වා, ඝානම්පෙතං ඝානායතනම්පෙතං ඝානධාතුපෙසා ඝානින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං ඝානායතනං.෴ කතමං තං රූපං ඝානායතනං? යං ඝානං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාව පරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි ඝානම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි ගන්ධො අනිදස්සනො සප්පටිඝො පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ඝානම්පෙතං ඝානායතනම්පෙතං ඝානධාතුපෙසා ඝානින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො; ඉදං තං රූපං ඝානායතනං.෴ කතමං තං රූපං ඝානායතනං? යං ඝානං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං ඝානං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ගන්ධම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ඝානම්පෙතං ඝානායතනම්පෙතං ඝානධාතු පෙසා ඝානින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං ඝානායතනං.෴ කතමං තං රූපං ඝානායතනං? යං ඝානං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාව

පරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං ඝානං නිස්සාය ගන්ධං
ආරබ්භ ඝානසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා
උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං ඝානං නිස්සාය ගන්ධං ආරබ්භ ඝානසම්ඵ
ස්සජා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා —පෙ— ඝාන
විඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා
—පෙ— යං ඝානං නිස්සාය ගන්ධාරම්මණො ඝානසම්ඵස්සො
උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ—
යං ඝානං නිස්සාය ගන්ධාරම්මණා ඝානසම්ඵස්සජා වෙදනා —පෙ—
සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා —පෙ— ඝානවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්ප
ජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා ඝානමෙපතං ඝානායතන
මෙපතං ඝානධාතුපෙසා ඝානින්ද්‍රියමෙපතං ලොකොපෙසො ද්වාරා
පෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපතං ඛෙත්තමෙපතං වත්ථුමෙපතං
ඔරිමං තීරමෙපතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං ඝානා
යතනං෴

කතමං තං රූපං ජිව්හායතනං? යා ජිව්හා චතුන්නං මහාභූතා
නං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්ප
ටිඝො, යාය ජිව්හාය අනිදස්සනාය සප්පටිඝාය රසං අනිදස්සනං
සප්පටිඝං සායි වා සායති වා සායිස්සති වා සායෙ වා ජිව්හාපෙසා
ජිව්හායතනමෙපතං ජිව්හාධාතුපෙසා ජිව්හින්ද්‍රියමෙපතං ලොකො
පෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරමෙපතං ඛෙත්තමෙපතං
වත්ථුමෙපතං ඔරිමං තීරමෙපතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං
රූපං ජිව්හායතනං෴ කතමං තං රූපං ජිව්හායතනං? යා ජිව්හා
චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාව පරියාපන්නො
අනිදස්සනො සප්පටිඝො; යාය ජිව්හාය අනිදස්සනාය සප්පටිඝාය
රසො අනිදස්සනො සප්පටිඝො පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටි
හඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ජිව්හාපෙසා ජිව්හායතනමෙපතං
ජිව්හා ධාතු පෙසා ජිව්හින්ද්‍රියමෙපතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා
සමුද්දො පෙසො පණ්ඩරමෙපතං ඛෙත්තමෙපතං වත්ථුමෙපතං ඔරි
මං තීරමෙපතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො; ඉදං තං රූපං ජිව්හාය
තනං෴ කතමං තං රූපං ජිව්හායතනං? යා ජිව්හා චතුන්නං මහා
භූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො
සප්පටිඝො, යා ජිව්හා අනිදස්සනා සප්පටිඝා රසම්හි අනිදස්සනම්හි
සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටි
හඤ්ඤෙ වා, ජිව්හා පෙසා ජිව්හායතනමෙපතං ජිව්හා ධාතු පෙසා
ජිව්හින්ද්‍රියමෙපතං ලොකො පෙසො ද්වාරා පෙසා සමුද්දො පෙසො
පණ්ඩරමෙපතං ඛෙත්තමෙපතං වත්ථුමෙපතං ඔරිමං තීරමෙපතං

සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං ජිව්හායතනං෴ කතමං තං රූපං ජිව්හායතනං? යා ජිව්හා චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං ජිව්හං නිස්සාය රසං ආරබ්භ ජිව්හාසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා -පෙ- යං ජිව්හං නිස්සාය රසං ආරබ්භ ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- චෙතනා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා -පෙ- යං ජිව්හං නිස්සාය රසාරම්මණො ජිව්හාසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා -පෙ- යං ජිව්හං නිස්සාය රසාරම්මණා ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- චෙතනා -පෙ- ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, ජිව්හා පෙසා ජිව්හායතනම්පෙතං ජිව්හාධාතුපෙසා ජිව්හින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං ජිව්හායතනං෴

කතමං තං රූපං කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යෙන කායෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන ඵොට්ඨබ්බං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ඵුසි වා ඵුසති වා ඵුසිස්සති වා ඵුසෙ වා, කායොපෙසො කායායතනම්පෙතං කායධාතුපෙසා කායින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො; ඉදං තං රූපං කායායතනං෴ කතමං තං රූපං කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි කායම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි ඵොට්ඨබ්බො අනිදස්සනො සප්පටිඝො පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, කායොපෙසො කායායතනම්පෙතං කායධාතුපෙසා කායින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො ද්වාරාපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො; ඉදං තං රූපං කායායතනං෴ කතමං තං රූපං කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාව පරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යො කායො අනිදස්සනො සප්පටිඝො ඵොට්ඨබ්බම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි

පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, කායොපෙසො කායායතනම්පෙතං කායධාතුපෙසා කායින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො වාරුපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො; ඉදං තං රූපං කායායතනං. කතමං තං රූපං කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො අත්තභාවපරියාපන්නො අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා –පෙ– යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බං ආරබ්භ කායසම්ඵස්සජා වෙදනා –පෙ– සඤ්ඤා –පෙ– චෙතනා —පෙ— කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා –පෙ– යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බාරම්මණො කායසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං කායං නිස්සාය ඵොට්ඨබ්බාරම්මණා කායසම්ඵස්සජා වෙදනා –පෙ– සඤ්ඤා –පෙ– චෙතනා –පෙ– කායවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, කායොපෙසො කායායතනම්පෙතං කායධාතුපෙසා කායින්ද්‍රියම්පෙතං ලොකොපෙසො වාරුපෙසා සමුද්දොපෙසො පණ්ඩරම්පෙතං ඛෙත්තම්පෙතං වත්ථුම්පෙතං ඔරිමං තීරම්පෙතං සුඤ්ඤො ගාමො පෙසො, ඉදං තං රූපං කායායතනං.

කතමං තං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං නීලං පීතකං ලොහිතකං ඔදාතං කාළකං මඤ්ජෙට්ඨකං හරිහරිවණ්ණං අම්බඞ්කුරවණ්ණං දීඝං රස්සං අණුං ථූලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡළංසං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නං ථලං ඡායා ආතපො ආලොකො අන්ධකාරො අබ්භා මහිකා ධූමො රජො චන්දමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා සූරියමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා තාරකරූපානං වණ්ණනිභා ආදාසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා මණිසඞ්ඛමුත්තා වෙළුරියස්ස වණ්ණනිභා ජාතරූපරජතස්ස වණ්ණනිභා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං, යං රූපං සනිදස්සනං සප්පටිඝං චක්ඛුනා අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන පස්සි වා පස්සති වා පස්සිස්සති වා පස්සෙ වා, රූපම්පෙතං රූපායතනම්පෙතං රූපධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං රූපායතනං. කතමං තං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං නීලං පීතකං ලොහිතකං ඔදාතං කාළකං මඤ්ජෙට්ඨකං හරිහරිවණ්ණං අම්බඞ්කුරවණ්ණං දීඝං රස්සං අණුං

ථූලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡළංසං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නං ථලං ඡායා ආතපො ආලොකො අන්ධකාරො අබ්භා මහිකා ධූමො රජො චන්දමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා සුරියමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා තාරකරූපානං වණ්ණනිභා ආදාසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා මණිසඞ්ඛමුත්තා වෙළුරියස්ස වණ්ණනිභා ජාතරූපරජතස්ස වණ්ණනිභා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං, යම්හි රූපම්හි සනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි චක්ඛුං අනිදස්සනං සප්පටිඝං පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, රූපමෙතං රූපායතනමෙතං රූපධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං රූපායතනං. කතමං තං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං නීලං පීතකං ලොහිතකං ඔදාතං කාළකං මඤ්ජෙට්ඨකං හරිහරිවණ්ණං අම්බඞ්කුරවණ්ණං දීඝං රස්සං අණුං ථූලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡළංසං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නං ථලං ඡායා ආතපො ආලොකො අන්ධකාරො අබ්භා මහිකා ධූමො රජො චන්දමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා සුරියමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා තාරකරූපානං වණ්ණනිභා ආදාසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා මණිසඞ්ඛමුත්තා වෙළුරියස්ස වණ්ණනිභා ජාතරූපරජතස්ස වණ්ණනිභා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං, යං රූපං සනිදස්සනං සප්පටිඝං චක්ඛුම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, රූපමෙතං රූපායතනමෙතං රූපධාතුපෙසා; ඉදං තං රූපං රූපායතනං. කතමං තං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං නීලං පීතකං ලොහිතකං ඔදාතං කාළකං මඤ්ජෙට්ඨකං හරිහරිවණ්ණං අම්බඞ්කුරවණ්ණං දීඝං රස්සං අණුං ථූලං වට්ටං පරිමණ්ඩලං චතුරස්සං ඡළංසං අට්ඨංසං සොළසංසං නින්නං ථලං ඡායා ආතපො ආලොකො අන්ධකාරො අබ්භා මහිකා ධූමො රජො චන්දමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා සුරියමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා තාරකරූපානං වණ්ණනිභා ආදාසමණ්ඩලස්ස වණ්ණනිභා මණිසඞ්ඛමුත්තා වෙළුරියස්ස වණ්ණනිභා ජාතරූපරජතස්ස වණ්ණනිභා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා සනිදස්සනං සප්පටිඝං, යං රූපං ආරබ්භ චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං රූපං ආරබ්භ චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා —පෙ— චක්ඛු

විඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං රූපාරම්මණො චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං රූපාරම්මණා චක්ඛුං නිස්සාය චක්ඛුසම්ඵස්සජා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා —පෙ— චක්ඛුවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, රූපම්පෙතං රූපායතනම්පෙතං රූපධාතුපෙසා; ඉදං තං රූපං රූපායතනං෴

කතමං තං රූපං සද්දායතනං? යො සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො භෙරිසද්දො මුදිඞ්ගසද්දො සඞ්ඛසද්දො පණවසද්දො ගීතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ඝොසසද්දො ධාතූනං සන්නිඝාතසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං සද්දං අනිදස්සනං සප්පටිඝං සොතෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන සුණි වා සුණාති වා සුණිස්සති වා සුණෙ වා, සද්දොපෙසො සද්දායතනම්පෙතං සද්දධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං සද්දායතනං෴ කතමං තං රූපං සද්දායතනං, යො සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො භෙරිසද්දො මුදිඞ්ගසද්දො සඞ්ඛසද්දො පණවසද්දො ගීතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ඝොසසද්දො ධාතූනං සන්නිඝාතසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි සද්දම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි සොතං අනිදස්සනං සප්පටිඝං පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, සද්දොපෙසො සද්දායතනම්පෙතං සද්දධාතුපෙසා; ඉදං තං රූපං සද්දායතනං෴ කතමං තං රූපං සද්දායතනං? යො සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො භෙරිසද්දො මුදිඞ්ගසද්දො සඞ්ඛසද්දො පණවසද්දො ගීතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ඝොසසද්දො ධාතූනං සන්නිඝාතසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යො සද්දො අනිදස්සනො සප්පටිඝො සොතම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා සද්දොපෙසො සද්දායතනම්පෙතං සද්දධාතුපෙසා. ඉදං තං රූපං සද්දායතනං෴ කතමං තං රූපං සද්දායතනං? යො සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො

භෙරිසද්දො මුදිඞ්ගසද්දො සඞ්ඛසද්දො පණවසද්දො ගීතසද්දො වාදිතසද්දො සම්මසද්දො පාණිසද්දො සත්තානං නිග්ඝොසසද්දො ධාතූනං සන්නිඝාතසද්දො වාතසද්දො උදකසද්දො මනුස්සසද්දො අමනුස්සසද්දො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි සද්දො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං සද්දං ආරබ්භ සොතං නිස්සාය සොතසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා -පෙ- යං සද්දං ආරබ්භ සොතං නිස්සාය සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා -පෙ— චෙතනා —පෙ— සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං සද්දාරම්මණො සොතං නිස්සාය සොතසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා -පෙ- යං සද්දාරම්මණා සොතං නිස්සාය සොතසම්ඵස්සජා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා —පෙ— සොතවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, සද්දොපෙසො සද්දායතනම්පෙතං සද්දධාතුපෙසා, ඉදං තං රූප සද්දායතනං.

කතමං තං රූපං ගන්ධායතනං? යො ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලගන්ධො සාරගන්ධො තචගන්ධො පත්තගන්ධො පුප්ඵගන්ධො ඵලගන්ධො ආමගන්ධො විස්සගන්ධො සුගන්ධො දුග්ගන්ධො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං ගන්ධං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ඝානෙන අනිදස්සනෙන සප්පටිඝෙන ඝායි වා ඝායති වා ඝායිස්සති වා ඝායෙ වා, ගන්ධොපෙසො ගන්ධායතනංපෙතං ගන්ධධාතුපෙසා; ඉදං තං රූපං ගන්ධායතනං. කතමං තං රූපං ගන්ධායතනං? යො ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලගන්ධො සාරගන්ධො තචගන්ධො පත්තගන්ධො පුප්ඵගන්ධො ඵලගන්ධො ආමගන්ධො විස්සගන්ධො සුගන්ධො දුග්ගන්ධො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යම්හි ගන්ධම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි ඝානං අනිදස්සනං සප්පටිඝං පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ගන්ධොපෙසො ගන්ධායතනම්පෙතං ගන්ධධාතුපෙසා; ඉදං තං රූපං ගන්ධායතනං. කතමං තං රූපං ගන්ධායතනං? යො ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලගන්ධො සාරගන්ධො තචගන්ධො පත්තගන්ධො පුප්ඵගන්ධො ඵලගන්ධො ආමගන්ධො විස්සගන්ධො සුගන්ධො දුග්ගන්ධො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යො ගන්ධො අනි

දස්සනො සප්පටිඝො ඝානම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, ගන්ධොපෙසො ගන්ධායතනම්පෙතං ගන්ධධාතුපෙසා. ඉදං තං රූපං ගන්ධායතනං.– කතමං තං රූපං ගන්ධායතනං? යො ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලගන්ධො සාරගන්ධො තචගන්ධො පත්තගන්ධො පුප්ඵගන්ධො ඵලගන්ධො ආමගන්ධො විස්සගන්ධො සුගන්ධො දුග්ගන්ධො, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි ගන්ධො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො යං ගන්ධං ආරබ්භ ඝානං නිස්සාය ඝානසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං ගන්ධං ආරබ්භ ඝානං නිස්සාය ඝානසම්ඵස්සජා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා —පෙ— ඝානවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං ගන්ධාරම්මණො ඝානං නිස්සාය ඝානසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා -පෙ- යං ගන්ධාරම්මණා ඝානං නිස්සාය ඝානසම්ඵස්සජා වෙදනා -පෙ- සඤ්ඤා -පෙ- චෙතනා -පෙ- ඝානවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා, ගන්ධොපෙසො ගන්ධායතනම්පෙතං ගන්ධධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං ගන්ධායතනං.–

කතමං තං රූපං රසායතනං? යො රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලරසො ඛන්ධරසො තචරසො පත්තරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අම්බිලං මධුරං තිත්තකං කටුකං ලොණිකං ඛාරිකං ලපිලකං කසාවො සාදු අසාදු, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං රසං අනිදස්සනං සප්පටිඝං ජිව්හාය අනිදස්සනාය සප්පටිඝාය සායි වා සායති වා සායිස්සති වා සායෙ වා, රසො පෙසො රසායතනම්පෙතං රසධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං රසායතනං.– කතමං තං රූපං රසායතනං? යො රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලරසො ඛන්ධරසො තචරසො පත්තරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අම්බිලං මධුරං තිත්තකං කටුකං ලොණිකං ඛාරිකං ලපිලකං කසාවො සාදු අසාදු, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො යම්හි රසම්හි අනිදස්සනම්හි සප්පටිඝම්හි ජිව්හා අනිදස්සනා සප්පටිඝා පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, රසොපෙසො රසායතනම්පෙතං රසධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං රසායතනං.– කතමං තං රූපං රසායතනං? යො රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූල

රසො ඛන්ධරසො තචරසො පත්තරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අම්බිලං මධුරං තිත්තකං කටුකං ලොණිකං ඛාරිකං ලපිලකං කසාවො සාදු අසාදු, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යො රසො අනිදස්සනො සප්පටිඝො ජිව්හාය අනිදස්සනාය සප්පටිඝාය පටිහඤ්ඤි වා පටිහඤ්ඤති වා පටිහඤ්ඤිස්සති වා පටිහඤ්ඤෙ වා, රසොපෙසො රසායතනම්පෙතං රසධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං රසායතනං෴ කතමං තං රූපං රසායතනං? යො රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො මූලරසො ඛන්ධරසො තචරසො පත්තරසො පුප්ඵරසො ඵලරසො අම්බිලං මධුරං තිත්තකං කටුකං ලොණිකං ඛාරිකං ලපිලකං කසාවො සාදු අසාදු, යො වා පනඤ්ඤොපි අත්ථි රසො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය අනිදස්සනො සප්පටිඝො, යං රසං ආරබ්භ ජිව්හං නිස්සාය ජිව්හාසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං රසං ආරබ්භ ජිව්හං නිස්සාය ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා —පෙ— චෙතනා —පෙ— ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං රසාරම්මණො ජිව්හං නිස්සාය ජිව්හාසම්ඵස්සො උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා —පෙ— යං රසාරම්මණා ජිව්හං නිස්සාය ජිව්හාසම්ඵස්සජා වෙදනා —පෙ— සඤ්ඤා -පෙ- චෙතනා —පෙ— ජිව්හාවිඤ්ඤාණං උප්පජ්ජි වා උප්පජ්ජති වා උප්පජ්ජිස්සති වා උප්පජ්ජෙ වා රසොපෙසො රසායතනම්පෙතං රසධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං රසායතනං෴

කතමං තං රූපං ඉත්ථින්ද්‍රියං? යං ඉත්ථියා ඉත්ථිලිඞ්ගං ඉත්ථිනිමිත්තං ඉත්ථිකුත්තං ඉත්ථාකප්පො ඉත්ථත්තං ඉත්ථිභාවො, ඉදං තං රූපං ඉත්ථින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං පුරිසින්ද්‍රියං? යං පුරිසස්ස පුරිසලිඞ්ගං පුරිසනිමිත්තං පුරිසකුත්තං පුරිසාකප්පො පුරිසත්තං පුරිසභාවො, ඉදං තං රූපං පුරිසින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං? යො තෙසං රූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං ඉදං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං෴

කතමං තං රූපං කායවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අව්‍යාකතචිත්තස්ස වා අභික්කමන්තස්ස වා පටික්කමන්තස්ස වා ආලොකෙන්තස්ස වා විලොකෙන්තස්ස වා සම්මිඤ්ජෙන්තස්ස වා පසාරෙන්තස්ස වා කායස්ස ථම්භනා සන්ථම්භනා සන්ථම්භිතත්තං විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤපනා විඤ්ඤපිතත්තං, ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං වචීවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා

සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු, රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං෴ කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං෴

කතමං තං රූපං සනිදස්සනං? රූපායතනං, ඉදං තං රූපං සනිදස්සනං෴ කතමං තං රූපං අනිදස්සනං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනිදස්සනං෴ කතමං තං රූපං සප්පටිඝං? චක්ඛායතනං සොතායතනං ඝානායතනං ජිව්හායතනං කායායතනං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං සප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං අප්පටිඝං? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං? චක්ඛුන්ද්‍රියං සොතින්ද්‍රියං ඝානින්ද්‍රියං ජිව්හින්ද්‍රියං කායින්ද්‍රියං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං මහාභූතං? ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං මහාභූතං෴ කතමං තං රූපං න මහාභූතං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න මහාභූත ෴ කතමං තං රූපං විඤ්ඤත්ති? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, ඉදං තං රූපං විඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං න විඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න විඤ්ඤත්ති෴

කතමං තං රූපං චිත්තසමුට්ඨානං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චිත්තජං චිත්තහෙතුකං චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං චිත්තසමුට්ඨානං෴ කතමං තං රූපං න චිත්තසමුට්ඨානං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න චිත්තජං න චිත්තහෙතුකං න චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න චිත්තසමුට්ඨානං෴ කතමං තං රූපං චිත්තසහභූ? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, ඉදං තං රූපං චිත්තසහභූ෴ කතමං තං රූපං න චිත්තසහභූ? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න චිත්තසහභූ෴ කතමං තං රූපං චිත්තානුපරිවත්ති? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති ඉදං තං රූපං චිත්තානුපරිවත්ති෴ කතමං තං රූපං න චිත්තානුපරිවත්ති? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න චිත්තානුපරිවත්ති෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං෴ කතමං තං රූපං ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං —පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං ඉදං තං රූපං ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං සුඛුමං෴ කතමං තං රූපං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං දූරෙ෴ කතමං තං රූපං සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං —පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං සන්තිකෙ෴

කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු? චක්ඛායතනං, ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු෴ කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? සොතායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු෴ කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චෙතනාය —පෙ—

චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු? චක්ඛායතනං, ඉදං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු. කතමං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? සොතායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු. කතමං තං රූපං සොතසම්ඵස්සස්ස —පෙ— ඝානසම්ඵස්සස්ස —පෙ— ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස —පෙ— කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු? කායායතනං, ඉදං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු. කතමං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු. කතමං තං රූපං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චෙතනාය —පෙ— කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු? කායායතනං, ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු. කතමං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං? රූපායතනං, ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං. කතමං තං රූපං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චෙතනාය —පෙ— චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං? රූපායතනං, ඉදං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං. කතමං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං. කතමං තං රූපං සොතසම්ඵස්සස්ස —පෙ— ඝානසම්ඵස්සස්ස —පෙ— ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස —පෙ— කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං. කතමං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං. කතමං තං රූපං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චෙතනාය —පෙ— කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං. කතමං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං.

කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං. කතමං තං රූපං න චක්ඛායතනං? සොතායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං න චක්ඛාය

තනං෴ කතමං තං රූපං සොතායතනං -පෙ- ඝානායතනං -පෙ- ජිව්හායතනං —පෙ— කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං කායායතනං෴ කතමං තං රූපං න කායායතනං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න කායායතනං෴ කතමං තං රූපං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා -පෙ- රූපධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං රූපායතනං෴ කතමං තං රූපං න රූපායතනං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න රූපායතනං෴ කතමං තං රූපං සද්දායතනං? —පෙ— ගන්ධායතනං —පෙ— රසායතනං —පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං පඨවිධාතු - පෙ— ඵොට්ඨබ්බධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං෴ කතමං තං රූපං න ඵොට්ඨබ්බායතනං? චක්ඛායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ඵොට්ඨබ්බායතනං෴

කතමං තං රූපං චක්ඛුධාතු? චක්ඛායතනං, ඉදං තං රූපං චක්ඛුධාතු෴ කතමං තං රූපං න චක්ඛුධාතු? සොතායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න චක්ඛුධාතු෴ කතමං තං රූපං සොතධාතු —පෙ— ඝානධාතු —පෙ— ජිව්හාධාතු —පෙ— කායධාතු? කායායතනං, ඉදං තං රූපං කායධාතු෴ කතමං තං රූපං න කායධාතු? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න කායධාතු෴ කතමං තං රූපං රූපධාතු? රූපායතනං, ඉදං තං රූපං රූපධාතු෴ කතමං තං රූපං න රූපධාතු? චක්ඛායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න රූපධාතු෴ කතමං තං රූපං සද්දධාතු —පෙ— ගන්ධධාතු —පෙ— රසධාතු —පෙ— ඵොට්ඨබ්බධාතු? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බධාතු෴ කතමං තං රූපං න ඵොට්ඨබ්බධාතු? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ඵොට්ඨබ්බධාතු෴

කතමං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං න චක්ඛුන්ද්‍රියං? සොතායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න චක්ඛුන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං සොතින්ද්‍රියං —පෙ— ඝානින්ද්‍රියං —පෙ— ජිව්හින්ද්‍රියං —පෙ— කායින්ද්‍රියං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං කායින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං න කායින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං -පෙ- කබළීකාරො

ආහාරො, ඉදං තං රූපං න කායින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං ඉත්ථින්ද්‍රියං? යං ඉත්ථියා ඉත්ථිලිඞ්ගං ඉත්ථිනිමිත්තං ඉත්ථිකුත්තං ඉත්ථාකප්පො ඉත්ථත්තං ඉත්ථිභාවො, ඉදං තං රූපං ඉත්ථින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං න ඉත්ථින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ඉත්ථින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං පුරිසින්ද්‍රියං? යං පුරිසස්ස පුරිසලිඞ්ගං පුරිසනිමිත්තං පුරිසකුත්තං පුරිසාකප්පො පුරිසත්තං පුරිසභාවො, ඉදං තං රූපං පුරිසින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං න පුරිසින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො ඉදං තං රූපං න පුරිසින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං? යො තෙසං රූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං න ජීවිතින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ජීවිතින්ද්‍රියං෴

කතමං තං රූපං කායවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අව්‍යාකතචිත්තස්ස වා අභික්කමන්තස්ස වා පටික්කමන්තස්ස වා ආලොකෙන්තස්ස වා විලොකෙන්තස්ස වා සම්මිඤ්ජෙන්තස්ස වා පසාරෙන්තස්ස වා කායස්ස ථම්භනා සන්ථම්භනා සන්ථම්භිතත්තං විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතත්තං ඉදං තං රූපං කායවිඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං න කායවිඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න කායවිඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං වචීවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අව්‍යාකතචිත්තස්ස වා වාචා ගිරා ව්‍යප්පථො උදීරණං ඝොසො ඝොසකම්මං වාචා වචීභෙදො, අයං වුච්චති වාචා; යා තාය වාචාය විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතත්තං, ඉදං තං රූපං වචීවිඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං න වචීවිඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න වචීවිඤ්ඤත්ති෴

කතමං තං රූපං ආකාසධාතු? යො ආකාසො ආකාසගතං අඝං අඝගතං විවරො විවරගතං අසම්ඵුට්ඨං චතූහි මහාභූතෙහි, ඉදං තං රූපං ආකාසධාතු෴ කතමං තං රූපං න ආකාසධාතු? චක්ඛායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ආකාසධාතු෴ කතමං තං රූපං ආපොධාතු? යං ආපො ආපොගතං සිනෙහො සිනෙහගතං බන්ධනත්තං රූපස්ස, ඉදං තං රූපං ආපොධාතු෴ කතමං තං රූපං න ආපොධාතු? චක්ඛායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ආපොධාතු෴

කතමං තං රූපං රූපස්ස ලහුතා? යා රූපස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා, ඉදං තං රූපං රූපස්ස ලහුතා෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස න ලහුතා? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස න ලහුතා෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස මුදුතා? යා රූපස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා, ඉදං තං රූපං රූපස්ස මුදුතා෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස න මුදුතා? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස න මුදුතා෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා? යා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා෴

කතමං තං රූපං රූපස්ස උපචයො? යො ආයතනානං ආචයො සො රූපස්ස උපචයො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස උපචයො෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස න උපචයො? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස න උපචයො෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස සන්තති? යො රූපස්ස උපචයො සො රූපස්ස සන්තති, ඉදං තං රූපං රූපස්ස සන්තති෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස න සන්තති? චක්ඛායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස න සන්තති෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස ජරතා? යා රූපස්ස ජරා ජීරණතා ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං වලිත්තචතා ආයුනො සංහානි ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස ජරතා෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස න ජරතා? චක්ඛායතනං -පෙ- කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං රූපස්ස න ජරතා෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා? යො රූපස්ස ඛයො වයො භෙදො පරිභෙදො අනිච්චතා අන්තරධානං, ඉදං තං රූපං රූපස්ස අනිච්චතා෴ කතමං තං රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා, චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං රූපස්ස න අනිච්චතා෴ කතමං තං රූපං කබළීකාරො ආහාරො? ඔදනො කුම්මාසො සත්තු මච්ඡො මංසං ඛීරං දධි සප්පි නවනීතං තෙලං මධු ඵාණිතං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං යම්හි යම්හි ජනපදෙ තෙසං තෙසං සත්තානං මුඛාසියං දන්තවිඛාදනං ගලජ්ඣොහරණීයං කුච්ඡිවිත්ථම්භනං යාය ඔජාය සත්තා යාපෙන්ති, ඉදං තං රූපං කබළීකාරෙ ආහාරෙ෴ කතමං තං රූපං න කබළීකාරෙ ආහාරෙ, චක්ඛායතනං —පෙ— රූපස්ස අනිච්චතා, ඉදං තං රූපං න කබළීකාරෙ ආහාරෙ෴ එවං දුවිධෙන රූපසංගහො෴

දුක නිද්දෙසො.

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදා? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදා෴ කතමං තං රූපං බාහිරං උපාදා? රූපායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං උපාදා෴ කතමං තං රූපං බාහිරං නො උපාදා? ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං බාහිරං නො උපාදා෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදින්නං? චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදින්නං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං උපාදින්නං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං උපාදින්නං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදින්නුපාදානියං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං උපාදින්නුපාදානියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං උපාදින්නුපාදානීයං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්සකතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං උපාදින්නුපාදානියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නුපාදානියං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං අනුපාදින්නුපාදානියං෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං අනිදස්සනං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං අනිදස්සනං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං සනිදස්සනං? රූපායතනං, ඉදං තං රූපං බාහිරං සනිදස්සනං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං අනිදස්සනං? සද්

යතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං අනිදස්සනං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සප්පටිඝං? චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං සප්පටිඝං? රූපායතනං -පෙ- ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං බාහිරං සප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං අප්පටිඝං? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං අප්පටිඝං෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ඉන්ද්‍රියං? චක්ඛුන්ද්‍රියං —පෙ— කායින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ඉන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං ඉන්ද්‍රියං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං බාහිරං ඉන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න ඉන්ද්‍රියං? රූපායතනං -පෙ- කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං න ඉන්ද්‍රියං෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න මහාභූතං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න මහාභූතං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං මහාභූතං? ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං බාහිරං මහාභූතං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න මහාභූතං? රූපායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න මහාභූතං෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න විඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං; ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න විඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං බාහිරං විඤ්ඤත්ති? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, ඉදං තං රූපං බාහිරං විඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න විඤ්ඤත්ති? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න විඤ්ඤත්ති෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තසමුට්ඨානං? චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තසමුට්ඨානං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං චිත්තසමුට්ඨානං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චිත්තජං චිත්තහෙතුකං චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං චිත්තසමුට්ඨානං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසමුට්ඨානං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා

පතසද්දමපි අඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න චිත්තජං න චිත්තහෙතුකං න චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසමුට්ඨානං.

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තසහභූ? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තසහභූ. කතමං තං රූපං බාහිරං චිත්තසහභූ? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, ඉදං තං රූපං බාහිරං චිත්තසහභූ. කතමං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසහභූ? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න චිත්තසහභූ.

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තානුපරිවත්ති? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චිත්තානුපරිවත්ති. කතමං තං රූපං බාහිරං චිත්තානුපරිවත්ති? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, ඉදං තං රූපං බාහිරං චිත්තානුපරිවත්ති. කතමං තං රූපං බාහිරං න චිත්තානුපරිවත්ති? රූපායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න චිත්තානුපරිවත්ති.

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං ඔළාරිකං. කතමං තං රූපං බාහිරං ඔළාරිකං? රූපායතනං —පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං බාහිරං ඔළාරිකං. කතමං තං රූපං බාහිරං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං සුඛුමං.

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සන්තිකෙ. කතමං තං රූපං බාහිරං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං දූරෙ. කතමං තං රූපං බාහිරං සන්තිකෙ? රූපායතනං -පෙ- ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං බාහිරං සන්තිකෙ.

කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු? චක්ඛායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස වත්ථු. කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? සොතායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු.

කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චෙතනාය —පෙ— චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු? චක්ඛායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? සොතායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු෴

කතමං තං රූපං බාහිරං සොතසම්ඵස්සස්ස —පෙ— ඝානසම්ඵස්සස්ස —පෙ— ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස —පෙ— කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු? කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සස්ස වත්ථු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු? චක්ඛායතනං —පෙ— ජිව්හායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සස්ස න වත්ථු෴

කතමං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චෙතනාය —පෙ— කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු? කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස වත්ථු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු? චක්ඛායතනං —පෙ— ජිව්හායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස න වත්ථු෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං? රූපායතනං, ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? සද්දායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුසම්ඵස්සජාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චෙතනාය —පෙ— චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස

ආරම්මණං? රූපායතනං, ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? සද්දායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං චක්ඛුවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං සොතසම්ඵස්සස්ස —පෙ— ඝාණසම්ඵස්සස්ස —පෙ— ජිව්හාසම්ඵස්සස්ස —පෙ— කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සස්ස ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං කායසම්ඵස්සස්ස න ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායසම්ඵස්සජාය වෙදනාය —පෙ— සඤ්ඤාය —පෙ— චෙතනාය —පෙ— කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස ආරම්මණං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤාණස්ස න ආරම්මණං෴

කතමං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛායතනං? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛායතනං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛායතනං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛායතනං? සොතායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛායතනං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න සොතායතනං —පෙ— න ඝාණායතනං —පෙ— න ජිව්හායතනං —පෙ— න කායායතනං? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න කායායතනං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායායතනං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායායතනං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායායතනං? චක්ඛායතනං —පෙ— ජිව්හායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායායතනං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න රූපායතනං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං

තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න රූපායතනං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපායතනං? යං රූපං චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය වණ්ණනිභා —පෙ— රූපධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපායතනං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න රූපායතනං? සද්දායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න රූපායතනං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න සද්දායතනං —පෙ— න ගන්ධායතනං —පෙ— න රසායතනං —පෙ— න ඵොට්ඨබ්බායතනං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ඵොට්ඨබ්බායතනං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං ඵොට්ඨබ්බායතනං? පඨවීධාතු —පෙ— ඵොට්ඨබ්බධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං බාහිරං ඵොට්ඨබ්බායතනං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න ඵොට්ඨබ්බායතනං? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න ඵොට්ඨබ්බායතනං෴

කතමං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛුධාතු? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛුධාතු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුධාතු? චක්ඛායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුධාතු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛුධාතු? සොතායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛුධාතු෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න සොතධාතු —පෙ— න ඝානධාතු —පෙ— න ජිව්හාධාතු —පෙ— න කායධාතු? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න කායධාතු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායධාතු? කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායධාතු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායධාතු? චක්ඛායතනං —පෙ— ජිව්හායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායධාතු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න රූපධාතු? චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න රූපධාතු෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපධාතු? රූපායතනං, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපධාතු෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න රූපධාතු? සද්දායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න රූපධාතු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න සද්දධාතු —පෙ— න ගන්ධධාතු —පෙ— න රසධාතු —පෙ— න ඵොට්ඨබ්බධාතු? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ඵොට්ඨබ්බධාතු෴ කතමං තං රූපං බාහිරං ඵොට්ඨබ්බධාතු? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං බාහිරං ඵොට්ඨබ්බධාතු෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න ඵොට්ඨබ්බධාතු? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න ඵොට්ඨබ්බධාතු෴

කතමං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛුන්ද්‍රියං? රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න චක්ඛුන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුන්ද්‍රියං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං චක්ඛුන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛුන්ද්‍රියං? සොතායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න චක්ඛුන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න සොතින්ද්‍රියං —පෙ— න ඝානින්ද්‍රියං —පෙ— න ජිව්හින්ද්‍රියං -පෙ- න කායින්ද්‍රියං? රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න කායින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායින්ද්‍රියං? යො කායො චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො -පෙ- සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං කායින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං -පෙ- ජිව්හායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ඉත්ථින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ඉත්ථින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං ඉත්ථින්ද්‍රියං? යං ඉත්ථියා ඉත්ථිලිඞ්ගං ඉත්ථිනිමිත්තං ඉත්ථිකුත්තං ඉත්ථාකප්පො ඉත්ථත්තං ඉත්ථිභාවො, ඉදං තං රූපං බාහිරං ඉත්ථින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න ඉත්ථින්ද්‍රියං? රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න ඉත්ථින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න පුරිසින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න පුරිසින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං පුරිසින්ද්‍රියං? යං පුරිසස්ස පුරිසලිඞ්ගං පුරිසනිමිත්තං පුරිසකුත්තං පුරිසාකප්පො පුරිසත්තං පුරිසභාවො, ඉදං තං රූපං බාහිරං පුරිසින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න පුරිසින්ද්‍රියං? රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න පුරිසින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ජීවිතින්ද්‍රියං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ජීවිතින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං ජීවිතින්ද්‍රියං? යො තෙසං රූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං බාහිරං ජීවිතින්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න ජීවිතින්ද්‍රියං? රූපායතනං -පෙ- කබලීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං න ජීවිතින්ද්‍රියං෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායවිඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කායවිඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤත්ති? යා කුසල

චිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අබ්‍යාකතචිත්තස්ස වා අභික්කමන්තස්ස වා පටික්කමන්තස්ස වා ආලොකෙන්තස්ස වා විලොකෙන්තස්ස වා සම්මිඤ්ජෙන්තස්ස වා පසාරෙන්තස්ස වා කායස්ස ථම්භනා සන්ථම්භනා සන්ථම්භිතත්තං විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතත්තං, ඉදං තං රූපං බාහිරං කායවිඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න කායවිඤ්ඤත්ති? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං න කායවිඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න වචීවිඤ්ඤත්ති? චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න වචීවිඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං බාහිරං වචීවිඤ්ඤත්ති? යා කුසලචිත්තස්ස වා අකුසලචිත්තස්ස වා අබ්‍යාකතචිත්තස්ස වා වාචා ගිරා බ්‍යප්පථො උදීරණං ඝොසො ඝොසකම්මං වාචා වචීභෙදො, අයං වුච්චති වාචා, යා තාය වාචාය විඤ්ඤත්ති විඤ්ඤාපනා විඤ්ඤාපිතත්තං, ඉදං තං රූපං බාහිරං වචීවිඤ්ඤත්ති෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න වචීවිඤ්ඤත්ති? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං න වචීවිඤ්ඤත්ති෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ආකාසධාතු? චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ආකාසධාතු෴ කතමං තං රූපං බාහිරං ආකාසධාතු? යො ආකාසො ආකාසගතං අඝං අඝගතං විවරො විවරගතං අසම්ඵුට්ඨං චතූහි මහාභූතෙහි, ඉදං තං රූපං බාහිරං ආකාසධාතු෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න ආකාසධාතු? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං න ආකාසධාතු෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ආපොධාතු? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න ආපොධාතු෴ කතමං තං රූපං බාහිරං ආපොධාතු? යං ආපො ආපොගතං සිනෙහො සිනෙහගතං බන්ධනත්තං රූපස්ස, ඉදං තං රූපං බාහිරං ආපොධාතු෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න ආපොධාතු? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං න ආපොධාතු෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න ලහුතා, චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න ලහුතා෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ලහුතා? යා රූපස්ස ලහුතා ලහුපරිණාමතා අදන්ධනතා අවිත්ථනතා, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ලහුතා෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ලහුතා? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ලහුතා෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න මුදුතා, චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං

අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න මුදුතා.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස මුදුතා? යා රූපස්ස මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකඨිනතා, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස මුදුතා.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න මුදුතා? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න මුදුතා.෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා? චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා? යා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා කම්මඤ්ඤත්තං කම්මඤ්ඤභාවො, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න කම්මඤ්ඤතා.෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න උපචයො? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න උපචයො.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස උපචයො? යො ආයතනානං ආචයො සො රූපස්ස උපචයො, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස උපචයො.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න උපචයො? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න උපචයො.෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න සන්තති? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න සන්තති.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස සන්තති? යො රූපස්ස උපචයො සො රූපස්ස සන්තති, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස සන්තති.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න සන්තති? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න සන්තති.෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න ජරතා? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න ජරතා.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ජරතා? යා රූපස්ස ජරා ජීරණතා ඛණ්ඩිච්චං පාලිච්චං වලිත්තචතා ආයුනො සංහානි ඉන්ද්‍රියානං පරිපාකො, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස ජරතා.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ජරතා? රූපායතනං —පෙ— කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න ජරතා.෴ කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න අනිච්චතා? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං රූපස්ස න අනිච්චතා.෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස අනිච්චතා? යො රූපස්ස

ඛයො වයො භෙදො පරිභෙදො අනිච්චතා අන්තරධානං, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස අනිච්චතා෴ කතමං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න අනිච්චතා? රූපායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං බාහිරං රූපස්ස න අනිච්චතා෴

කතමං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කබළීකාරො ආහාරො? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, ඉදං තං රූපං අජ්ඣත්තිකං න කබළීකාරො ආහාරො෴ කතමං තං රූපං බාහිරං කබළීකාරො ආහාරො? ඔදනො කුම්මාසො සත්තු මච්ඡා මංසං ඛීරං දධි සප්පි නවනීතං තෙලං මධු ඵාණිතං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං යම්හි යම්හි ජනපදෙ තෙසං තෙසං සත්තානං මුඛාසියං දන්තවිඛාදනං ගලජ්ඣොහරණීයං කුච්ඡිවිත්ථම්භනං යාය ඔජය සත්තා යාපෙන්ති, ඉදං තං රූපං බාහිරං කබළීකාරො ආහාරො෴ කතමං තං රූපං බාහිරං න කබළීකාරො ආහාරො? රූපායතනං -පෙ- රූපස්ස අනිච්චතා, ඉදං තං රූපං බාහිරං න කබළීකාරො ආහාරො; එවං තිවිධෙන රූපසඞ්ගහො෴

තික නිද්දෙසො.

කතමං තං රූපං උපාදා උපාදින්නං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදා උපාදින්නං෴ කතමං තං රූපං උපාදා අනුපාදින්නං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදා අනුපාදින්නං෴ කතමං තං රූපං නො උපාදා උපාදින්නං? කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු; ඉදං තං රූපං නො උපාදා උපාදින්නං෴ කතමං තං රූපං නො උපාදා අනුපාදින්නං? න කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං නො උපාදා අනුපාදින්නං෴

කතමං තං රූපං උපාදා උපාදින්නුපාදානියං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං; යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතන

නං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදා උපාදින්නුපාදානියං෴ කතමං තං රූපං උපාදා අනුපාදින්නුපාදානියං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදා අනුපාදින්නුපාදානියං෴ කතමං තං රූපං නො උපාදා උපාදින්නුපාදානියං? කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං නො උපාදා උපාදින්නුපාදානියං෴ කතමං තං රූපං නො උපාදා අනුපාදින්නුපාදානියං? න කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං නො උපාදා අනුපාදින්නුපාදානියං෴

කතමං තං රූපං උපාදා සප්පටිඝං? චක්ඛායතනං —පෙ— රසායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදා සප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං උපාදා අප්පටිඝං? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදා අප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං නොඋපාදා සප්පටිඝං? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං නො උපාදා සප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං නොඋපාදා අප්පටිඝං? ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං නොඋපාදා අප්පටිඝං෴

කතමං තං රූපං උපාදා ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං —පෙ— රසායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදා ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං උපාදා සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදාසුඛුමං෴ කතමං තං රූපං නො උපාදා ඔළාරිකං, ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං නො උපාදා ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං නො උපාදා සුඛුමං? ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං නො උපාදා සුඛුමං෴ කතමං තං රූපං උපාදා දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදා දූරෙ෴ කතමං තං රූපං උපාදා සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං —පෙ— රසායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදා සන්තිකෙ෴ කතමං තං රූපං නොඋපාදා දූරෙ? ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං නො උපාදා දූරෙ෴ කතමං තං රූපං නො උපාදා සන්තිකෙ? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං නො උපාදා සන්තිකෙ෴

කතමං තං රූපං උපාදින්නං සනිදස්සනං? කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං සනිදස්සනං෴ කතමං තං රූපං උපාදින්නං අනිදස්සනං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං

ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං අනිදස්සනං෴

කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං සනිදස්සනං? න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං සනිදස්සනං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං අනිදස්සනං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා. යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං අනිදස්සනං෴

කතමං තං රූපං උපාදින්නං සප්පටිඝං? චක්ඛායතනං -පෙ- කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං සප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං උපාදින්නං අප්පටිඝං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං අප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං සප්පටිඝං? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං සප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං අප්පටිඝං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං අප්පටිඝං෴

කතමං තං රූපං උපාදින්නං මහාභූතං? කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු ඉදං තං රූපං උපාදින්නං මහාභූතං෴ කතමං තං රූපං උපාදින්නං න මහාභූතං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතන

තං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති
කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං න මහාභූතං෴
කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං මහාභූතං? න කම්මස්ස කතත්තා
ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං මහා
භූතං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං න මහාභූතං? සද්දායතනං
කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස
කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි
අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසාය
තනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො
ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං න මහාභූතං෴

කතමං තං රූපං උපාදින්නං ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං —පෙ—
කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා
රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං
රූපං උපාදින්නං ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං උපාදින්නං සුඛුමං?
ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං
කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො
රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං
සුඛුමං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං ඔළාරිකං? සද්දායතනං,
යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං
ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපා
දින්නං ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං සුඛුමං? කාය
විඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස
කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි
අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස
උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං
අනුපාදින්නං සුඛුමං෴

කතමං තං රූපං උපාදින්නං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවි
තින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාස
ධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො
ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං දූරෙ෴ කතමං තං රූපං උපා
දින්නං සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, යං වා පන
ඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං
රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදින්නං සන්තිකෙ෴
කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං දූරෙ? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති
රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා
රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස

කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං දූරෙ෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නං සන්තිකෙ? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නං සන්තිකෙ෴

කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං සනිදස්සනං? කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං සනිදස්සනං෴ කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං අනිදස්සනං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං අනිදස්සනං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං සනිදස්සනං? න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං සනිදස්සනං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං අනිදස්සනං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං අනිදස්සනං෴

කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං සප්පටිඝං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං සප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං අප්පටිඝං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරෙ ආහාරෙ, ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං අප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං සප්පටිඝං? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං සප්පටිඝං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං අප්පටිඝං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා

රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නානුපාදානියං අප්පටිඝං෴

කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං මහාභූතං? කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං මහාභූතං෴ කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං න මහාභූතං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං න මහාභූතං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං මහාභූතං? න කම්මස්ස කතත්තා ඵොට්ඨබ්බායතනං ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං මහාභූතං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං න මහාභූතං? සද්දායතනං කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ආකාසධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං න මහාභූතං෴

කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදින්නුපාදානියං සුඛුමං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං ඔළාරිකං? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං සුඛුමං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදින්නුපාදානියං සුඛුමං෴

කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං දූරෙ෴ කතමං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං —පෙ— කායායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං උපාදිණ්ණුපාදානියං සන්තිකෙ෴ කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං දූරෙ? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස ජරතා රූපස්ස අනිච්චතා, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං දූරෙ෴ කතමං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං සන්තිකෙ? සද්දායතනං, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං න කම්මස්ස කතත්තා රූපායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං අනුපාදිණ්ණුපාදානියං සන්තිකෙ෴

කතමං තං රූපං සප්පටිඝං ඉන්ද්‍රියං? චක්ඛුන්ද්‍රියං —පෙ— කායින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං සප්පටිඝං ඉන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං සප්පටිඝං න ඉන්ද්‍රියං? රූපායතනං —පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං සප්පටිඝං න ඉන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං අප්පටිඝං ඉන්ද්‍රියං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං අප්පටිඝං ඉන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං අප්පටිඝං න ඉන්ද්‍රියං? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අප්පටිඝං න ඉන්ද්‍රියං෴

කතමං තං රූපං සප්පටිඝං මහාභූතං? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං සප්පටිඝං මහාභූතං෴ කතමං තං රූපං සප්පටිඝං න මහාභූතං? චක්ඛායතනං —පෙ— රසායතනං, ඉදං තං රූපං සප්පටිඝං න මහාභූතං෴ කතමං රූපං අප්පටිඝං මහාභූතං? ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං අප්පටිඝං මහාභූතං෴ කතමං තං රූපං අප්පටිඝං න මහාභූතං? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අප්පටිඝං න මහාභූතං෴

කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං ඔළාරිකං? චක්ඛුන්ද්‍රියං —පෙ— කායින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සුඛුමං෴ කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං ඔළාරිකං? රූපායතනං —පෙ—

ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සුඛුමං? කායවිඤ්ඤත්ති —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සුඛුමං෴

කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං පුරිසින්ද්‍රියං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං දූරෙ෴ කතමං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සන්තිකෙ? චක්ඛුන්ද්‍රියං —පෙ— කායින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං ඉන්ද්‍රියං සන්තිකෙ෴ කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං දූරෙ? කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං දූරෙ෴ කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සන්තිකෙ? රූපායතනං -පෙ- ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සන්තිකෙ෴

කතමං තං රූපං මහාභූතං ඔළාරිකං? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං මහාභූතං ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං මහාභූතං සුඛුමං? ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං මහාභූතං සුඛුමං෴ කතමං තං රූපං න මහාභූතං ඔළාරිකං? චක්ඛායතනං —පෙ— රසායතනං, ඉදං තං රූපං න මහාභූතං ඔළාරිකං෴ කතමං තං රූපං න මහාභූතං සුඛුමං? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න මහාභූතං සුඛුමං෴

කතමං තං රූපං මහාභූතං දූරෙ? ආපොධාතු, ඉදං තං රූපං මහාභූතං දූරෙ෴ කතමං තං රූපං මහාභූතං සන්තිකෙ? ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං මහාභූතං සන්තිකෙ෴ කතමං තං රූපං න මහාභූතං දූරෙ? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න මහාභූතං දූරෙ෴ කතමං තං රූපං න මහාභූතං සන්තිකෙ? චක්ඛායතනං —පෙ— රසායතනං, ඉදං තං රූපං න මහාභූතං සන්තිකෙ෴

රූපායතනං දිට්ඨං, සද්දායතනං සුතං, ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං මුතං, සබ්බං රූපං මනසා විඤ්ඤාතං රූපං෴ එවං චතුබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො෴

චතුක්කං.

කතමං තං රූපං පඨවීධාතු? යං කක්ඛළං ඛරගතං කක්ඛළත්තං කක්ඛළභාවො අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා උපාදින්නං වා අනුපාදින්නං වා, ඉදං තං රූපං පඨවීධාතු෴ කතමං තං රූපං ආපොධාතු? යං ආපො ආපොගතං සිනෙහො සිනෙහගතං බන්ධනත්තං රූපස්ස අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා උපාදින්නං වා අනුපාදින්නං වා,

ඉදං තං රූපං ආපොධාතු෴ කතමං තං රූපං තෙජොධාතු? යං තෙජො තෙජොගතං උස්මා උස්මාගතං උසුමං උසුමාගතං අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා උපාදින්නං වා අනුපාදින්නං වා, ඉදං තං රූපං තෙජොධාතු෴ කතමං තං රූපං වායොධාතු? යං වායො වායොගතං ථම්භිතත්තං රූපස්ස අජ්ඣත්තං වා බහිද්ධා වා උපාදින්නං වා අනුපාදින්නං වා, ඉදං තං රූපං වායොධාතු෴ කතමං තං රූපං උපාදා? චක්ඛායතනං -පෙ- කබළීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං උපාදා෴ එවං පඤ්චවිධෙන රූපසඞ්ගහො෴

පඤ්චකං

රූපායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සද්දායතනං සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ගන්ධායතනං ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, රසායතනං ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ඵොට්ඨබ්බායතනං කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සබ්බං රූපං මනො විඤ්ඤෙය්‍යං රූපං; එවං ඡබ්බිධෙන රූපසඞ්ගහො෴

ඡක්කං.

රූපායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සද්දායතනං සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ගන්ධායතනං ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, රසායතනං ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ඵොට්ඨබ්බායතනං කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං මනොධාතුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සබ්බං රූපං මනොවිඤ්ඤාණධාතු විඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, එවං සත්තවිධෙන රූපසඞ්ගහො෴

සත්තකං.

රූපායතනං චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සද්දායතනං සොතවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, ගන්ධායතනං ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, රසායතනං ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, මනාපියො ඵොට්ඨබ්බො සුඛසම්ඵස්සො කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, අමනාපියො ඵොට්ඨබ්බො දුක්ඛසම්ඵස්සො කායවිඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං මනොධාතු විඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, සබ්බං රූපං මනොවිඤ්ඤාණධාතු විඤ්ඤෙය්‍යං රූපං, එවං අට්ඨවිධෙන රූපසඞ්ගහො෴

අට්ඨකං.

කතමං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං෴ කතමං තං රූපං සොතින්ද්‍රියං —පෙ— ඝානින්ද්‍රියං

—පෙ— ජිව්හින්ද්‍රියං —පෙ— කායින්ද්‍රියං —පෙ— ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— පුරිසින්ද්‍රියං —පෙ— ජීවිතින්ද්‍රියං, යො තෙසං රූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං? රූපායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං. එවං නවවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

නවකං.

කතමං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං චක්ඛුන්ද්‍රියං. කතමං තං රූපං සොතින්ද්‍රියං —පෙ— ඝානින්ද්‍රියං —පෙ— ජිව්හින්ද්‍රියං —පෙ— කායින්ද්‍රියං —පෙ— ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— පුරිසින්ද්‍රියං —පෙ— ජීවිතින්ද්‍රියං, යො තෙසං රූපීනං ධම්මානං ආයු ඨිති යපනා යාපනා ඉරියනා වත්තනා පාලනා ජීවිතං ජීවිතින්ද්‍රියං, ඉදං තං රූපං ජීවිතින්ද්‍රියං. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සප්පටිඝං? රූපායතනං —පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං සප්පටිඝං. කතමං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං අප්පටිඝං? කායවිඤ්ඤත්ති —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං න ඉන්ද්‍රියං අප්පටිඝං; එවං දසවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

දසකං.

කතමං තං රූපං චක්ඛායතනං? යං චක්ඛු චතුන්නං මහාභූතානං උපාදාය පසාදො —පෙ— සුඤ්ඤො ගාමොපෙසො, ඉදං තං රූපං චක්ඛායතනං. කතමං තං රූපං සොතායතනං —පෙ— ඝානායතනං —පෙ— ජිව්හායතනං —පෙ— කායායතනං —පෙ— රූපායතනං —පෙ— සද්දායතනං —පෙ— ගන්ධායතනං —පෙ— රසායතනං -පෙ- ඵොට්ඨබ්බායතනං පඨවීධාතු -පෙ- ඵොට්ඨබ්බධාතුපෙසා, ඉදං තං රූපං ඵොට්ඨබ්බායතනං. කතමං තං රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං? ඉත්ථින්ද්‍රියං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො, ඉදං තං රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං; එවං එකාදසවිධෙන රූපසඞ්ගහො.

එකාදසකං.

රූපවිභත්ති.

අට්ඨමං භාණවාරං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? තීණි කුසලමූලානි අලොභො අදොසො අමොහො, තං සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තං සමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං; ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ කතමෙ ධම්මා අකුසලා? තීණි අකුසලමූලානි ලොභො දොසො මොහො, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා, තං සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තං සමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං; ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු; ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

කතමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? සුඛභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ සුඛං වෙදනං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තා සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? දුක්ඛභූමියං කාමාවචරෙ දුක්ඛං වෙදනං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තා සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; ඉමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? අදුක්ඛමසුඛභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තා සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා෴

කතමෙ ධම්මා විපාකා? කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා විපාකා෴ කතමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා? කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා; වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා෴ කතමෙ ධම්මා නෙව විපාක න විපාක ධම්මධම්මා? යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නෙව විපාක න විපාක ධම්මධම්මා෴

කතමෙ ධම්මා උපාදින්නුපාදානියා? සාසවා කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යං ච රූපං කම්මස්සකතත්තා, ඉමෙ ධම්මා උපාදින්නුපාදානියා. කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නුපාදානියා? සාසවා කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා, යං ච රූපං න කම්මස්සකතත්තා, ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නුපාදානියා. කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නඅනුපාදානියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නඅනුපාදානියා.

කතමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨසඞ්කිලෙසිකා? තීණි අකුසලමූලානි ලොභො දොසො මොහො, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා, තං සම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨසඞ්කිලෙසිකා. කතමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨසඞ්කිලෙසිකා? සාසවා කුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; ඉමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨසඞ්කිලෙසිකා. කතමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨඅසඞ්කිලෙසිකා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨඅසඞ්කිලෙසිකා.

කතමෙ ධම්මා සවිතක්කසවිචාරා? සවිතක්කසවිචාරභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ විතක්කවිචාරෙ ඨපෙත්වා තං සම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සවිතක්කසවිචාරා. කතමෙ ධම්මා අවිතක්කවිචාරමත්තා? අවිතක්කවිචාරමත්තභූමියං රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ විචාරං ඨපෙත්වා තං සම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කවිචාරමත්තා. කතමේ ධම්මා අවිතක්කඅවිචාරා? අවිතක්කඅවිචාරභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ, වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කඅවිචාරා.

කතමෙ ධම්මා පීතිසහගතා? පීතිභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ පීතිං ඨපෙත්වා තං සම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා පීතිසහගතා. කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා? සුඛභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියා

පනෙන සුඛං ඵුසෙතවා තං සමපයුතෙතා සඤඤාකඛනෙධා සඞඛාර කඛනෙධා විඤඤාණකඛනෙධා, ඉමෙ ධමමා සුඛසහගතා.— කතමෙ ධමමා උපෙකඛාසහගතා? උපෙකඛාභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපනෙන, උපෙකඛං ඵුසෙතවා තං සමපයුතෙතා සඤඤාකඛනෙධා සඞඛාරකඛනෙධා විඤඤාණකඛනෙධා, ඉමෙ ධමමා උපෙකඛාසහගතා.—

කතමෙ ධමමා දසසනෙන පහාතබබා? තීණි සඤෙඤාජනානි සකකායදිටඨි විචිකිචඡා සීලබබතපරාමාසො.— තතථ කතමා සකකායදිටඨි? ඉධ අසසුතවා පුථුජජනො අරියානං අදසසාවී අරියධමමසස අකොවිදො අරියධමෙම අවිනීතො සපපුරිසානං අදසසාවී සපපුරිසධමමසස අකොවිදො සපපුරිසධමෙම අවිනීතො, රූපං අතතතො සමනුපසසති, රූපවනතං වා අතතානං, අතතනි වා රූපං, රූපසමිං වා අතතානං; වෙදනං අතතතො සමනුපසසති, වෙදනාවනතං වා අතතානං, අතතනි වා වෙදනං, වෙදනාය වා අතතානං; සඤඤං අතතතො සමනුපසසති, සඤඤාවනතං වා අතතානං, අතතනි වා සඤඤං, සඤඤාය වා අතතානං; සඞඛාරෙ අතතතො සමනුපසසති, සඞඛාරවනතං වා අතතානං, අතතනි වා සඞඛාරෙ, සඞඛාරෙසු වා අතතානං; විඤඤාණං අතතතො සමනුපසසති, විඤඤාණවනතං වා අතතානං, අතතනි වා විඤඤාණං, විඤඤාණසමිං වා අතතානං; යා එවරූපා දිටඨි දිටඨිගතං දිටඨිගහණං දිටඨිකනතාරො දිටඨිවිසූකායිතං දිටඨිවිපඵනදිතං දිටඨිසඤෙඤාජනං ගාහො පතිටඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුමමගෙගා මිචඡාපථො මිචඡතතං තිතථායතනං විපරියෙසගාහො, අයං වුචචති සකකායදිටඨි.— තතථ කතමා විචිකිචඡා? සතථරි කංඛති විචිකිචඡති, ධමෙම කංඛති විචිකිචඡති, සඞෙඝ කංඛති විචිකිචඡති, සිකඛාය කංඛති විචිකිචඡති, පුබබනෙත කංඛති විචිකිචඡති, අපරනෙත කංඛති විචිකිචඡති, පුබබනතාපරනෙත කංඛති විචිකිචඡති, ඉදපපචචයතා පටිචචසමුපපනෙනසු ධමෙමසු කංඛති විචිකිචඡති, යා එවරූපා කංඛා කංඛායනා කංඛායිතතතං විමති විචිකිචඡා වෙළහකං දෙවධාපථො සංසයො අනෙකංසගාහො ආසපපනා පරිසපපනා අපරියොගාහණා ඡමභිතතතං චිතතසස මනොවිලෙඛො, අයං වුචචති විචිකිචඡා.— තතථ කතමො සීලබබතපරාමාසො? ඉතො බහිදධා සමණබ්‍රාහමණානං සීලෙන සුදධි වතෙන සුදධි සීලබබතෙන සුදධීති යා එවරූපා දිටඨි දිටඨිගතං දිටඨිගහණං දිටඨිකනතාරො දිටඨිවිසූකායිතං දිටඨිවිපඵනදිතං දිටඨිසඤෙඤාජනං ගාහො පතිටඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුමමගෙගා මිචඡා

පථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසග්ගාහො, අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො, ඉමානි තීණි සංයොජනානි, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තං සම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තං සමුට්ඨානං කායකම්මං වචිකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා.

කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා? අවසෙසො ලොභො දොසො මොහො, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තං සමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා. කතමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බා? කුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසංඛතා ච ධාතු; ඉමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බා.

කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? තීණි සඤ්ඤොජනානි සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො. තත්ථ කතමා සක්කායදිට්ඨි —පෙ— අයං වුච්චති සක්කායදිට්ඨි. තත්ථ කතමා විචිකිච්ඡා —පෙ— අයං වුච්චති විචිකිච්ඡා. තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො -පෙ- අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො; ඉමානි තීණි සංයොජනානි; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තං සමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා. තීණි සඤ්ඤොජනානි සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා; තදෙකට්ඨො ලොභො දොසො මොහො, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතු; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? අවසෙසො ලොභො දොසො මොහො, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතු; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා. කතමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා.

කතමෙ ධම්මා ආචයගාමිනො? සාසවා කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා ආචයගාමිනො. කතමෙ ධම්මා අපචයගාමිනො? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා අපචයගාමිනො. කතමෙ ධම්මා නෙව ආචයගාමිනො න අපචයගාමිනො? කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නෙව ආචයගාමිනො න අපචයගාමිනො.

කතමෙ ධම්මා සෙක්ඛා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා හෙට්ඨිමානි ච තීණි සාමඤ්ඤඵලානි; ඉමෙ ධම්මා සෙක්ඛා. කතමෙ ධම්මා අසෙක්ඛා? උපරිට්ඨිමං අරහත්තඵලං, ඉමෙ ධම්මා අසෙක්ඛා. කතමෙ ධම්මා නෙව සෙක්ඛා නාසෙක්ඛා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නෙව සෙක්ඛා නාසෙක්ඛා.

කතමෙ ධම්මා පරිත්තා? සබ්බෙව කාමාවචරා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා, රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා පරිත්තා. කතමෙ ධම්මා මහග්ගතා? රූපාවචරා අරූපාවචරා කුසලව්‍යාකතා ධම්මා, වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතා. කතමෙ ධම්මා අප්පමාණා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණා.

කතමෙ ධම්මා පරිත්තාරම්මණා? පරිත්තෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා පරිත්තාරම්මණා. කතමෙ ධම්මා මහග්ගතාරම්මණා? මහග්ගතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතාරම්මණා. කතමෙ ධම්මා අප්පමාණාරම්මණා? අප්පමාණෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණාරම්මණා.

කතමෙ ධම්මා හීනා? තීණි අකුසලමූලානි ලොභො දොසො මොහො තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තං සම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තං සමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං; ඉමෙ ධම්මා හීනා. කතමෙ ධම්මා මජ්ඣිමා? සාසවා

කුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා මජ්ඣිමා෴ කතමෙ ධම්මා පණීතා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා පණීතා෴

කතමෙ ධම්මා මිච්ඡත්තනියතා? පඤ්ච කම්මානි ආනන්තරිකානි යා ච මිච්ඡාදිට්ඨි නියතා, ඉමෙ ධම්මා මිච්ඡත්තනියතා෴ කතමෙ ධම්මා සම්මත්තනියතා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා සම්මත්තනියතා෴ කතමෙ ධම්මා අනියතා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො සබ්බඤ්ච රූපං අසංඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනියතා෴

කතමෙ ධම්මා මග්ගාරම්මණා? අරියමග්ගං ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා මග්ගාරම්මණා෴ කතමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා? අරියමග්ගසමඞ්ගිස්ස මග්ගඞ්ගානි ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තකා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා; අරියමග්ගසමඞ්ගිස්ස සම්මාදිට්ඨි මග්ගො චෙව හෙතු ච; සම්මාදිට්ඨිං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තකා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා, අරියමග්ගසමඞ්ගිස්ස අලොභො අදොසො අමොහො, ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතූ; තංසම්පයුත්තකා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා මග්ගහෙතුකා෴ කතමෙ ධම්මා මග්ගාධිපතිනො? අරියමග්ගං අධිපතිං කරිත්වා යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා මග්ගාධිපතිනො, අරියමග්ගසමඞ්ගිස්ස වීමංසාධිපතෙය්‍යං මග්ගං භාවයන්තස්ස වීමංසං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තකා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා මග්ගාධිපතිනො෴

කතමෙ ධම්මා උප්පන්නා? යෙ ධම්මා ජාතා භූතා සඤ්ජාතා නිබ්බත්තා අභිනිබ්බත්තා පාතුභූතා උප්පන්නා සමුප්පන්නා උට්ඨිතා සමුට්ඨිතා උප්පන්නා උප්පන්නංසෙන සංගහිතා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සංඛාරා විඤ්ඤාණ, ඉමෙ ධම්මා උප්පන්නා෴ කතමෙ ධම්මා අනුප්පන්නා? යෙ ධම්මා අජාතා අභූතා අසඤ්ජාතා අනිබ්බත්තා අනභිනිබ්බත්තා අපාතුභූතා අනුප්පන්නා අසමුප්පන්නා අනුට්ඨිතා අසමුට්ඨිතා අනුප්පන්නා අනුප්පන්නංසෙන සඞ්ගහිතා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සඞ්ඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා අනුප්පන්නා෴ කතමෙ ධම්මා උප්පාදිනො? කුසලාකුසලානං ධම්මානං අවිපක්කවිපාකානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො යඤ්ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා උප්පජ්ජිස්සති, ඉමෙ ධම්මා උප්පාදිනො෴

කතමෙ ධම්මා අතීතා? යෙ ධම්මා අතීතා නිරුද්ධා විගතා විපරිණතා අත්ථඞ්ගතා අබ්භත්ථඞ්ගතා උප්පජ්ජිත්වා විගතා අතීතා අතීතංසෙන සඞ්ගහිතා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සඞ්ඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා අතීතා෴ කතමෙ ධම්මා අනාගතා? යෙ ධම්මා අජාතා අභූතා අසඤ්ජාතා අනිබ්බත්තා අනභිනිබ්බත්තා අපාතුභූතා අනුප්පන්නා අසමුප්පන්නා අනුට්ඨිතා අසමුට්ඨිතා අනාගතා අනාගතංසෙන සඞ්ගහිතා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සඞ්ඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා අනාගතා෴ කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නා? යෙ ධම්මා ජාතා භූතා සඤ්ජාතා නිබ්බත්තා අභිනිබ්බත්තා පාතුභූතා උප්පන්නා සමුප්පන්නා උට්ඨිතා සමුට්ඨිතා පච්චුප්පන්නා පච්චුප්පන්නංසෙන සඞ්ගහිතා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සඞ්ඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නා෴

කතමෙ ධම්මා අතීතාරම්මණා? අතීතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අතීතාරම්මණා෴ කතමෙ ධම්මා අනාගතාරම්මණා? අනාගතෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා ඉමෙ ධම්මා අනාගතාරම්මණා෴ කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්මණා? පච්චුප්පන්නෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්මණා෴

කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තා? යෙ ධම්මා තෙසං තෙසං සත්තානං අජ්ඣත්තං පච්චත්තං නියතා පාටිපුග්ගලිකා උපාදින්නා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සඞ්ඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තා෴ කතමෙ ධම්මා බහිද්ධා? යෙ ධම්මා තෙසං තෙසං පරසත්තානං පරපුග්ගලානං අජ්ඣත්තං පච්චත්තං නියතා පාටිපුග්ගලිකා උපාදින්නා රූපා වෙදනා සඤ්ඤා සඞ්ඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා බහිද්ධා෴ කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තබහිද්ධා? තදුභයං, ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තබහිද්ධා෴

කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තාරම්මණා? අජ්ඣත්තෙ ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තාරම්මණා෴ කතමෙ ධම්මා බහිද්ධාරම්මණා? බහිද්ධා ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා බහිද්ධාරම්මණා෴ කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තබහිද්ධාරම්මණා? අජ්ඣත්තබහිද්ධා ධම්මෙ ආරබ්භ යෙ උප්පජ්ජන්ති චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තබහිද්ධාරම්මණා෴

කතමෙ ධම්මා සනිදස්සන සප්පටිඝා? රූපායතනං, ඉමෙ ධම්මා සනිදස්සන සප්පටිඝා෴ කතමෙ ධම්මා අනිදස්සන සප්පටිඝා? චක්ඛායතනං සොතායතනං ඝානායතනං ජිව්හායතනං කායායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සන සප්පටිඝා෴ කතමෙ ධම්මා අනිදස්සන අප්පටිඝා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සන අප්පටිඝා෴

තිකං.

කතමෙ ධම්මා හෙතූ? තයො කුසලහෙතූ තයො අකුසලහෙතූ තයො අබ්‍යාකතහෙතූ නව කාමාවචරහෙතූ ඡ රූපාවචරහෙතූ ඡ අරූපාවචරහෙතූ ඡ අපරියාපන්නහෙතූ෴

තත්ථ කතමෙ තයො කුසලහෙතූ? අලොභො අදොසො අමොහො෴ තත්ථ කතමො අලොභො? යො අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං වුච්චති අලොභො෴ තත්ථ කතමො අදොසො? යො අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං මෙත්ති මෙත්තායනා මෙත්තායිතත්තං අනුද්දයා අනුද්දයනා අනුද්දයිතත්තං හිතෙසිතා අනුකම්පා අබ්‍යාපාදො අබ්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං, අයං වුච්චති අදොසො෴ තත්ථ කතමො අමොහො? දුක්ඛෙ ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ ඤාණං දුක්ඛනිරොධෙ ඤාණං දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය ඤාණං පුබ්බන්තෙ ඤාණං අපරන්තෙ ඤාණං පුබ්බන්තාපරන්තෙ ඤාණං ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු ඤාණං, යා එවරූපා පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභබ්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති අමොහො; ඉමෙ තයො කුසලහෙතූ෴

තත්ථ කතමෙ තයො අකුසලහෙතූ? ලොභො දොසො මොහො෴ තත්ථ කතමො ලොභො? යො රාගො සාරාගො අනුනයො අනුරොධො නන්දී නන්දිරාගො චිත්තස්ස සාරාගො ඉච්ඡා මුච්ඡා අජ්ඣොසානං ගෙධො පළිගෙධො සඞ්ගො පඞ්කො එජා

මායා ජනිකා සඤ්ජනනී සිබ්බනී ජලිනී සරිතා විසත්තිකා සුත්තං
විසටා ආයූහිනී දුතියා පණිධි භවනෙත්ති වනං වනථො සන්ථවො
සිනෙහො අපෙක්ඛා පටිබන්ධු ආසා ආසිංසනා ආසිංසිතත්තං
රූපාසා සද්දාසා ගන්ධාසා රසාසා ඵොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා
පුත්තාසා ජීවිතාසා ජප්පා පජප්පා අභිජප්පා ජප්පනා ජප්පිතත්තං
ලොලුප්පං ලොලුප්පායනා ලොලුප්පායිතත්තං පුච්ඡඤ්ජිකතා සාධු
කම්‍යතා අධම්මරාගො විසමලොභො නිකන්ති නිකාමනා පත්ථනා
පිහනා සම්පත්ථනා කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා රූපතණ්හා
අරූපතණ්හා නිරොධතණ්හා රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගන්ධතණ්හා
රසතණ්හා ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා ඔඝො යොගො ගන්ථො
උපාදානං ආවරණං නීවරණං ඡාදනං බන්ධනං උපක්කිලෙසො අනු
සයො පරියුට්ඨානං ලතා වෙවිච්ඡං දුක්ඛමූලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්ප
භවො මාරපාසො මාරබලිසං මාරවිසයො තණ්හානදී තණ්හාජාලං
තණ්හාගද්දුලං තණ්හාසමුද්දො අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං, අයං
වුච්චති ලොභො෴ තත්ථ කතමො දොසො? අනත්ථං මෙ අචරීති
ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරතීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං
මෙ චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්ථං
අචරි —පෙ— අනත්ථං චරති —පෙ— අනත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො
ජායති, අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අචරි —පෙ— අත්ථං චරති
—පෙ— අත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති, අට්ඨානෙ වා පන
ආඝාතො ජායති, යො එවරූපො චිත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො
පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො
පදොසො සම්පදොසො චිත්තස්ස ව්‍යාපත්ති මනොපදොසො කොධො
කුජ්ඣනා කුජ්ඣිතත්තං දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං ව්‍යාපත්ති
ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසු
රොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස, අයං වුච්චති දොසො෴ තත්ථ
කතමො මොහො? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං
දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤා
ණං පුබ්බන්තෙ අඤ්ඤාණං අපරන්තෙ අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තාපරන්තෙ
අඤ්ඤාණං ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං,
යං එවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො
අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහණා අපරියොගාහණා අසම
පෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛනා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං
අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො
අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී
මොහො අකුසලමූලං, අයං වුච්චති මොහො; ඉමෙ තයො අකුසල
හෙතූ෴

තත්ථ කතමෙ තයො අව්‍යාකතහෙතු? කුසලානං වා ධම්මානං විපාකතො කිරියාව්‍යාකතෙසු වා ධම්මෙසු අලොභො අදොසො අමොහො, ඉමෙ තයො අව්‍යාකතහෙතු෴

තත්ථ කතමෙ නව කාමාවචරහෙතු? තයො කුසලහෙතු තයො අකුසලහෙතු තයො අව්‍යාකතහෙතු, ඉමෙ නව කාමාවචරහෙතු෴

තත්ථ කතමෙ ඡ රූපාවචර හෙතු? තයො කුසලහෙතු, තයො අව්‍යාකතහෙතු; ඉමෙ ඡ රූපාවචරහෙතු෴

තත්ථ කතමෙ ඡ අරූපාවචරහෙතු? තයො කුසලහෙතු, තයො අව්‍යාකතහෙතු; ඉමෙ ඡ අරූපාවචරහෙතු෴

තත්ථ කතමෙ ඡ අපරියාපන්නහෙතු? තයො කුසලහෙතු, තයො අව්‍යාකතහෙතු; ඉමෙ ඡ අපරියාපන්නහෙතු෴

තත්ථ කතමෙ තයො කුසලහෙතු? අලොභො අදොසො අමොහො෴ තත්ථ කතමො අලොභො? යො අලොභො අලුබ්භනා අලුබ්භිතත්තං අසාරාගො අසාරජ්ජනා අසාරජ්ජිතත්තං අනභිජ්ඣා අලොභො කුසලමූලං, අයං වුච්චති අලොභො෴ තත්ථ කතමො අදොසො? යො අදොසො අදුස්සනා අදුස්සිතත්තං —පෙ— අව්‍යාපාදො අව්‍යාපජ්ජො අදොසො කුසලමූලං, අයං වුච්චති අදොසො෴ තත්ථ කතමො අමොහො? දුක්ඛෙ ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ ඤාණං දුක්ඛනිරොධෙ ඤාණං දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය ඤාණං පුබ්බන්තෙ ඤාණං අපරන්තෙ ඤාණං පුබ්බන්තාපරන්තෙ ඤාණං ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු ඤාණං, යා එවරූපා පඤ්ඤා පජානනා විචයො පවිචයො ධම්මවිචයො සල්ලක්ඛණා උපලක්ඛණා පච්චුපලක්ඛණා පණ්ඩිච්චං කොසල්ලං නෙපුඤ්ඤං වෙභව්‍යා චින්තා උපපරික්ඛා භූරි මෙධා පරිණායිකා විපස්සනා සම්පජඤ්ඤං පතොදො පඤ්ඤා පඤ්ඤින්ද්‍රියං පඤ්ඤාබලං පඤ්ඤාසත්ථං පඤ්ඤාපාසාදො පඤ්ඤාආලොකො පඤ්ඤාඔභාසො පඤ්ඤාපජ්ජොතො පඤ්ඤාරතනං අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි ධම්මවිචයසම්බොජ්ඣඞ්ගො මග්ගඞ්ගං මග්ගපරියාපන්නං, අයං වුච්චති අමොහො; ඉමෙ තයො කුසලහෙතු෴ තත්ථ කතමෙ තයො අව්‍යාකතහෙතු? කුසලානං ධම්මානං විපාකතො අලොභො අදොසො අමොහො, ඉමෙ තයො අව්‍යාකතහෙතු; ඉමෙ ඡ අපරියාපන්නහෙතු, ඉමෙ ධම්මා හෙතු෴

කතමෙ ධම්මා න හෙතු? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං

අසඞ්ඛතා ච ධාතු? ඉමෙ ධම්මා න හෙතු෴ කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා ? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සහෙතුකා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා෴ කතමෙ ධම්මා අහෙතුකා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා අහෙතුකා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අහෙතුකා෴ කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා හෙතුවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා හෙතුවිප්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා හෙතු චෙව සහෙතුකා ච ? ලොභො මොහෙන හෙතු චෙව සහෙතුකො ච, මොහො ලොභෙන හෙතු චෙව සහෙතුකො ච, දොසො මොහෙන හෙතු චෙව සහෙතුකො ච, මොහො දොසෙන හෙතු චෙව සහෙතුකො ච; අලොභො අදොසො අමොහො තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං හෙතු චෙව සහෙතුකා ච; ඉමෙ ධම්මා හෙතු චෙව සහෙතුකා ච෴ කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා චෙව න ච හෙතු? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සහෙතුකා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො -පෙ- ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා චෙව න ච හෙතු෴ කතමෙ ධම්මා හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තා ච? ලොභො මොහෙන හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තො ච, මොහො ලොභෙන හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තො ච, දොසො මොහෙන හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තො ච, මොහො දොසෙන හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තො ච, අලොභො අදොසො අමොහො තෙ අඤ්ඤමඤ්ඤං හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තා ච; ඉමෙ ධම්මා හෙතු චෙව හෙතුසම්පයුත්තා ච෴ කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා චෙව න ච හෙතු? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා චෙව න ච හෙතු෴ කතමෙ ධම්මා න හෙතු සහෙතුකා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා න හෙතු සහෙතුකා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා න හෙතු සහෙතුකා෴ කතමෙ ධම්මා න හෙතු අහෙතුකා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා න හෙතු අහෙතුකා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා න හෙතු අහෙතුකා෴

කතමෙ ධම්මා සප්පච්චයා? පඤ්චක්ඛන්ධා: රූපක්ඛන්ධො වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සප්පච්චයා෴ කතමෙ ධම්මා අප්පච්චයා? අසඞ්ඛතා ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අප්පච්චයා෴

කතමෙ ධම්මා සඞ්ඛතා? යෙව තෙ ධම්මා සප්පච්චයා, තෙව තෙ ධම්මා සඞ්ඛතා෴ කතමෙ ධම්මා අසඞ්ඛතා? යො එව සො ධම්මො අප්පච්චයො, සො එව සො ධම්මො අසඞ්ඛතො෴

කතමෙ ධම්මා සනිදස්සනා? රූපායතනං, ඉමෙ ධම්මා සනිදස්සනා෴ කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනා? චක්ඛායතනං —පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං, වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යඤ්ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනා෴

කතමෙ ධම්මා සප්පටිඝා? චක්ඛායතනං —පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉමෙ ධම්මා සප්පටිඝා෴ කතමෙ ධම්මා අප්පටිඝා? වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යං ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං, අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අප්පටිඝා෴

කතමෙ ධම්මා රූපිනො? චත්තාරො ච මහාභූතා චතුන්නං ච මහාභූතානං උපාදාය රූපං, ඉමෙ ධම්මා රූපිනො෴ කතමෙ ධම්මා අරූපිනො? වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අරූපිනො෴

කතමෙ ධම්මා ලොකියා? සාසවා කුසලාකුසලබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා ලොකියා෴ කතමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා෴

කතමෙ ධම්මා කෙනචි විඤ්ඤෙය්‍යා කෙනචි න විඤ්ඤෙය්‍යා? යෙ තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා

න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා෴ යෙ තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා෴ යෙ තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා; න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා෴ යෙ තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා෴ යෙ තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා චක්ඛුවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා සොතවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා ඝානවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා; යෙ තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා, යෙ වා පන තෙ ධම්මා ජිව්හාවිඤ්ඤෙය්‍යා න තෙ ධම්මා කායවිඤ්ඤෙය්‍යා; ඉමෙ ධම්මා කෙනචි විඤ්ඤෙය්‍යා කෙනචි න විඤ්ඤෙය්‍යා෴

කතමෙ ධම්මා ආසවා? චත්තාරො ආසවා: කාමාසවො භවාසවො දිට්ඨාසවො අවිජ්ජාසවො.෴ තත්ථ කතමො කාමාසවො? යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමරාගො කාමනන්දී කාමතණ්හා කාමසිනෙහො කාමපරිළාහො කාමමුච්ඡා කාමජ්ඣොසානං, අයං වුච්චති කාමාසවො.෴ තත්ථ කතමො භවාසවො? යො භවෙසු භවච්ඡන්දො භවරාගො භවනන්දී භවතණ්හා භවසිනෙහො භවපරිළාහො භවමුච්ඡා භවජ්ඣොසානං, අයං වුච්චති භවාසවො.෴ තත්ථ කතමො දිට්ඨාසවො? සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා අන්තවා ලොකොති වා අනන්තවා ලොකොති වා තං ජීවං තං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා න හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා හොති ච න ච හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරම්මරණාති වා යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිතං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසංයොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති දිට්ඨාසවො, සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨාසවො.෴ තත්ථ කතමො අවිජ්ජාසවො? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තෙ අඤ්ඤාණං අපරන්තෙ අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තාපරන්තෙ අඤ්ඤාණං ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං, යං එවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහණා අපරියොගාහණා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛනා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං, අයං වුච්චති අවිජ්ජාසවො; ඉමෙ ධම්මා ආසවා.෴

කතමෙ ධම්මා නො ආසවා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නො ආසවා.෴ කතමෙ ධම්මා සාසවා? කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සාසවා.෴ කතමෙ ධම්මා අනාසවා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනාසවා.෴ කතමෙ ධම්මා

ආසවසමපයුතතා? තෙහි ධමෙමහි යෙ ධමමා සමපයුතතා වෙදනාකඛනෙධා -පෙ- විඤඤාණකඛනෙධා, ඉමෙ ධමමා ආසවසමපයුතතා෴ කතමෙ ධමමා ආසවවිපපයුතතා? තෙහි ධමෙමහි යෙ ධමමා විපපයුතතා වෙදනාකඛනෙධා -පෙ- විඤඤාණකඛනෙධා, සබබඤච රූපං අසඞඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධමමා ආසවවිපපයුතතා෴ කතමෙ ධමමා ආසවා චෙව සාසවා ච, තෙයෙව ආසවා ආසවා චෙව සාසවා ච෴ කතමෙ ධමමා සාසවා චෙව නො ච ආසවා? තෙහි ධමෙමහි යෙ ධමමා සාසවා තෙ ධමෙම ඨපෙතවා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලබ්‍යාකතා ධමමා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකඛනෙධා -පෙ- විඤඤාණකඛනෙධා, ඉමෙ ධමමා සාසවා චෙව නොච ආසවා෴ කතමෙ ධමමා ආසවා චෙව ආසවසමපයුතතා ච? කාමාසවො අවිජජාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසමපයුතෙතා ච, අවිජජාසවො කාමාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසමපයුතෙතා ච, භවාසවො අවිජජාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසමපයුතෙතා ච, අවිජජාසවො භවාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසමපයුතෙතා ච, දිටඨාසවො අවිජජාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසමපයුතෙතා ච, අවිජජාසවො දිටඨාසවෙන ආසවො චෙව ආසවසමපයුතෙතා ච, ඉමෙ ධමමා ආසවා චෙව ආසවසමපයුතතා ච෴ කතමෙ ධමමා ආසවසමපයුතතා චෙව නොච ආසවා? තෙහි ධමෙමහි යෙ ධමමා සමපයුතතා තෙ ධමෙම ඨපෙතවා වෙදනාකඛනෙධා -පෙ- විඤඤාණකඛනෙධා, ඉමෙ ධමමා ආසවසමපයුතතා චෙව නොච ආසවා෴ කතමෙ ධමමා ආසවවිපපයුතතා සාසවා? තෙහි ධමෙමහි යෙ ධමමා විපපයුතතා සාසවා කුසලාකුසලබ්‍යාකතා ධමමා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපකඛනෙධා —පෙ— විඤඤාණකඛනෙධා, ඉමෙ ධමමා ආසවවිපපයුතතා සාසවා෴ කතමෙ ධමමා ආසවවිපපයුතතා අනාසවා? අපරියාපනනා මගගා ච මගගඵලානි ච අසඞඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධමමා ආසවවිපපයුතතා අනාසවා෴

නිකෙඛපකණඩ
පඨමක භාණවාරං නිටඨිතං.

කතමෙ ධමමා සඤෙඤාජනා? දස සඤෙඤාජනානි: කාමරාගසඤෙඤාජනං පටිඝසඤෙඤාජනං මානසඤෙඤාජනං දිටඨිසඤෙඤාජනං විචිකිචඡාසඤෙඤාජනං සීලබබතපරාමාස සඤෙඤාජනං භවරාගසඤෙඤාජනං ඉසසාසඤෙඤාජනං මචඡරියසඤෙඤාජනං අවිජජාසඤෙඤාජනං෴

තත්‍ථ කතමං කාමරාගසඤ්ඤොජනං? යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමරාගො කාමනන්දී කාමතණ්හා කාමසිනෙහො කාමපරිළාහො කාමමුච්ඡා කාමජ්ඣොසානං, ඉදං වුච්චති කාමරාග සඤ්ඤොජනං෴

තත්‍ථ කතමං පටිඝසඤ්ඤොජනං? අනත්‍ථං මෙ අචරීති ආඝාතො ජායති, අනත්‍ථං මෙ චරතීති ආඝාතො ජායති, අනත්‍ථං මෙ චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්‍ථං අචරි —පෙ— අනත්‍ථං චරති —පෙ— අනත්‍ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්‍ථං අචරි —පෙ— අත්‍ථං චරති —පෙ— අත්‍ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; අට්ඨානෙ වා පන ආඝාතො ජායති; යො එවරූපො චිත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො පදොසො සම්පදොසො චිත්තස්ස ව්‍යාපත්ති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣනා කුජ්ඣිතත්තං දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං ව්‍යාපත්ති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස, ඉදං වුච්චති පටිඝසඤ්ඤොජනං෴

තත්‍ථ කතමං මානසඤ්ඤොජනං? සෙය්‍යොහමස්මීති මානො සදිසොහමස්මීති මානො හීනොහමස්මීති මානො, යො එවරූපො මානො මඤ්ඤනා මඤ්ඤිතත්තං උන්නති උන්නාමො ධජො සම්පග්ගාහො කෙතුකම්‍යතා චිත්තස්ස; ඉදං වුච්චති මාන සඤ්ඤොජනං෴

තත්‍ථ කතමං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං? සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා අන්තවා ලොකොති වා අනන්තවා ලොකොති වා තං ජීවං තං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා න හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා හොති ච න ච හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරම්මරණාති වා, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්‍ථායතනං විපරියෙසග්ගාහො, ඉදං වුච්චති දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං; ඨපෙත්වා සීලබ්බතපරාමාස සඤ්ඤොජනං සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං෴

තත්‍ථ කතමං විචිකිච්ඡා සඤ්ඤොජනං? සත්‍ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති ධම්මෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති සික්ඛාය කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති පුබ්බන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති අපරන්තෙ

කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති පුබ්බන්තාපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, යා එවරූපා කංඛා කංඛායනා කංඛායිතත්තං විමති විචිකිච්ඡා වෙළ්හකං වෙධාපථො සංසයො අනෙකංසගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාහණා ඡම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො, ඉදං වුච්චති විචිකිච්ඡා සඤ්ඤොජනං.

තත්ථ කතමං සීලබ්බතපරාමාස සඤ්ඤොජනං? ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලෙන සුද්ධි වතෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධීති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිතං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසගාහො, ඉදං වුච්චති සීලබ්බත පරාමාස සඤ්ඤොජනං.

තත්ථ කතමං භවරාගසඤ්ඤොජනං? යො භවෙසු භවච්ඡන්දො භවරාගො භවනන්දි භවතණ්හා භවසිනෙහො භවපරිළාහො භවමුච්ඡා භවජ්ඣොසානං, ඉදං වුච්චති භවරාගසඤ්ඤොජනං.

තත්ථ කතමං ඉස්සා සඤ්ඤොජනං? යා පන ලාභ සක්කාර ගරුකාර මානන වන්දන පූජනාසු ඉස්සා ඉස්සායනා ඉස්සායිතත්තං උසූයා උසූයනා උසූයිතත්තං, ඉදං වුච්චති ඉස්සා සඤ්ඤොජනං.

තත්ථ කතමං මච්ඡරිය සඤ්ඤොජනං? පඤ්ච මච්ඡරියානි: ආවාසමච්ඡරියං කුලමච්ඡරියං ලාභමච්ඡරියං වණ්ණමච්ඡරියං ධම්මමච්ඡරියං, යං එවරූපං මච්ඡෙරං මච්ඡරායනා මච්ඡරායිතත්තං වෙවිච්ඡං කදරියං කටුකඤ්චුකතා අග්ගහිතත්තං චිත්තස්ස; ඉදං වුච්චති මච්ඡරිය සඤ්ඤොජනං.

තත්ථ කතමං අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනං? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තෙ අඤ්ඤාණං අපරන්තෙ අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තාපරන්තෙ අඤ්ඤාණං ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං යං එවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහණා අපරියොගාහණා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛනා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං, ඉදං වුච්චති අවිජ්ජා සඤ්ඤොජනං; ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනා.

කතමෙ ධම්මා නො සඤ්ඤොජනා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නො සඤ්ඤොජනා෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනියා? සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනියා෴ කතමෙ ධම්මා අසඤ්ඤොජනියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අසඤ්ඤොජනියා෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනා චෙව සඤ්ඤොජනියා ච? තානෙව සංයොජනානි සඤ්ඤොජනා චෙව සංයොජනියා ච෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනියා චෙව නො ච සඤ්ඤොජනා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනියා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනියා චෙව නො ච සඤ්ඤොජනා෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනා චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා ච? කාමරාගසඤ්ඤොජනං අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනං කාමරාගසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තඤ්ච, පටිඝසඤ්ඤොජනං අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනං පටිඝසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තඤ්ච, මානසඤ්ඤොජනං අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනං චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනං මානසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනං චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තං ච, දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනං චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනං චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තං ච, විචිකිච්ඡාසඤ්ඤොජනං අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනං විචිකිච්ඡාසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තං ච, සීලබ්බතපරාමාසසඤ්ඤොජනං අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනෙන

සඤ්ඤොජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනං
සීලබ්බතපරාමාසසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජන
සම්පයුත්තං ච, භවරාගසඤ්ඤොජනං අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනෙන
සඤ්ඤොජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජාසඤ්ඤො
ජනං භවරාගසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජන
සම්පයුත්තඤ්ච, ඉස්සාසඤ්ඤොජනං අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤො
ජනඤ්චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනං ඉස්සා
සඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනං චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තං ච,
මච්ඡරියසඤ්ඤොජනං අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනෙන සඤ්ඤොජනඤ්චෙව
සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනං මච්ඡරියසඤ්ඤො
ජනෙන සඤ්ඤොජනං චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තං ච, ඉමෙ ධම්මා
සඤ්ඤොජනා චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා ච. කතමෙ ධම්මා
සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා චෙව නො ච සඤ්ඤොජනා? තෙහි ධම්මෙහි
යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ-
විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා චෙව නො ච
සඤ්ඤොජනා. කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා සඤ්ඤොජ
නියා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසල
ව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො
—පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා
සඤ්ඤොජනියා. කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා අසඤ්ඤො
ජනියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු,
ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා අසඤ්ඤොජනියා.

කතමෙ ධම්මා ගන්ථා? චත්තාරො ගන්ථා: අභිජ්ඣා කායගන්ථො,
ව්‍යාපාදො කායගන්ථො, සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො, ඉදං
සච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො.

තත්ථ කතමො අභිජ්ඣාකායගන්ථො? යො රාගො සාරාගො අනු
නයො අනුරොධො නන්දි නන්දිරාගො චිත්තස්ස සාරාගො ඉච්ඡා
මුච්ඡා අජ්ඣොසානං ගෙධො පලිගෙධො සඞ්ගො පඞ්කො එජා
මායා ජනිකා සඤ්ජනනී සිබ්බිනී ජාලිනී සරිතා විසත්තිකා සුත්තං
විසටා ආයූහිනී දුතියා පණිධි භවනෙත්ති වනං වනථො සන්ථවො
සිනෙහො අපෙක්ඛා පටිබන්ධු ආසා ආසිංසනා ආසිංසිතත්තං
රූපාසා සද්දාසා ගන්ධාසා රසාසා ඵොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා
පුත්තාසා ජීවිතාසා ජප්පා පජප්පා අභිජප්පා ජප්පා ජප්පනා ජප්පි
තත්තං ලොලුප්පං ලොලුප්පායනා ලොලුප්පායිතත්තං පුච්ඡඤ්ජි
කතා සාධුකම්‍යතා අධම්මරාගො විසමලොභො නිකන්ති නිකාමනා
පත්ථනා පිහනා සම්පත්ථනා කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා

රූපතණ්හා අරූපතණ්හා නිරොධතණ්හා රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගන්ධතණ්හා රසතණ්හා ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා ඔඝො යොගො ගන්ථො උපාදානං ආවරණං නීවරණං ඡදනං බන්ධනං උපක්කිලෙසො අනුසයො පරියුට්ඨානං ලතා වෙවිච්ඡං දුක්ඛමූලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්පභවො මාරපාසො මාරබලිසං මාරවිසයො තණ්හානදී තණ්හාජාලං තණ්හාගද්දුලං තණ්හාසමුද්දො අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං, අයං වුච්චති අභිජ්ඣාකායගන්ථො.

තත්ථ කතමො ව්‍යාපාදො කායගන්ථො? අනත්ථං මෙ අචරීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරතීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්ථං අචරි —පෙ— අනත්ථං චරති —පෙ— අනත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අචරි —පෙ— අත්ථං චරති —පෙ— අත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; අට්ඨානෙ වා පන ආඝාතො ජායති; යො එවරූපො චිත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො පදොසො සම්පදොසො චිත්තස්ස ව්‍යාපත්ති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣනා කුජ්ඣිතත්තං දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං ව්‍යාපත්ති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස; අයං වුච්චති ව්‍යාපාදො කායගන්ථො.

තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො? ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලෙන සුද්ධි වතෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධීති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිතං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති සීලබ්බත පරාමාසො කාය ගන්ථො.

තත්ථ කතමො ඉදං සච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො? සස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, අසස්සතො ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, අන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, අනන්තවා ලොකො ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, තං ජීවං තං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරං ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, හොති තථාගතො පරම්මරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝ

මඤ්ඤන්ති වා, න හොති තථාගතො පරම්මරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, හොති ච නච හොති තථාගතො පරම්මරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරම්මරණා ඉදමෙව සච්චං මොඝමඤ්ඤන්ති වා, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිතං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසග්ගාහො, අයං වුච්චති ඉදං සච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො; ඨපෙත්වා සීලබ්බතපරාමාසං කායගන්ථං සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි ඉදං සච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථා෴

කතමෙ ධම්මා නො ගන්ථා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛ ා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නොගන්ථා෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථනීයා? සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථනියා෴ කතමෙ ධම්මා අගන්ථනියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අගන්ථනියා෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථනීයා ච? තෙව ගන්ථා ගන්ථා චෙව ගන්ථනීයා ච෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථනීයා චෙව නොච ගන්ථා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා ගන්ථනියා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථනියා චෙව නොච ගන්ථා෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථසම්පයුත්තා ච? සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො අභිජ්ඣා කායගන්ථෙන ගන්ථො චෙව ගන්ථසම්පයුත්තො ච, අභිජ්ඣා කායගන්ථො සීලබ්බතපරාමාසෙන කායගන්ථෙන ගන්ථො චෙව ගන්ථසම්පයුත්තො ච, ඉදං සච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො අභිජ්ඣා කායගන්ථෙන ගන්ථො චෙව ගන්ථසම්පයුත්තො ච, අභිජ්ඣා කායගන්ථො ඉදං සච්චාභිනිවෙසෙන කායගන්ථෙන ගන්ථො චෙව ගන්ථසම්පයුත්තො ච, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව

ගන්ථසම්පයුත්තා ච෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව නො ච ගන්ථා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව නො ච ගන්ථා෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා ගන්ථනියා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසල ව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා ගන්ථනියා෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා අගන්ථනියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා අගන්ථනියා෴

කතමෙ ධම්මා ඔඝා —පෙ– කතමෙ ධම්මා යොගා —පෙ— කතමෙ ධම්මා නීවරණා, ඡ නීවරණා: කාමච්ඡන්දනීවරණං, ව්‍යාපාදනීවරණං, ථීනමිද්ධනීවරණං, උද්ධච්චකුක්කුච්චනීවරණං, විචිකිච්ඡානීවරණං, අවිජ්ජානීවරණං෴ තත්ථ කතමං කාමච්ඡන්දනීවරණං? යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමරාගො කාමනන්දී කාමතණ්හා කාමසිනෙහො කාමපරිළාහො කාමමුච්ඡා කාමජ්ඣොසානං, ඉදං වුච්චති කාමච්ඡන්දනීවරණං෴ තත්ථ කතමං ව්‍යාපාදනීවරණං? අනත්ථං මෙ අචරීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරතීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්ථං අචරි -පෙ- අනත්ථං චරති -පෙ- අනත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; අප්පියස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අචරි -පෙ- අත්ථං චරති —පෙ— අත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; අට්ඨානෙ වා පන ආඝාතො ජායති; යො එවරූපො චිත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං විරොධො පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො පදොසො සම්පදොසො චිත්තස්ස ව්‍යාපත්ති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣනා කුජ්ඣිතත්තං දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං ව්‍යාපත්ති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස, ඉදං වුච්චති ව්‍යාපාදනීවරණං෴ තත්ථ කතමං ථීනමිද්ධනීවරණං? අත්ථි ථීනං, අත්ථි මිද්ධං; තත්ථ කතමං ථීනං? යා චිත්තස්ස අකල්ලතා අකම්මඤ්ඤතා ඔලීයනා සල්ලීයනා ලීනං ලීයනා ලීයිතත්තං ථීනං ථීයනා ථීයිතත්තං චිත්තස්ස, ඉදං වුච්චති ථීනං; තත්ථ කතමං මිද්ධං? යා කායස්ස අකල්ලතා අකම්මඤ්ඤතා ඔනාහො පරියොනාහො අන්තොසමොරොධො මිද්ධං සොප්පං පචලායිකා සුපනා සුපිතත්තං, ඉදං වුච්චති මිද්ධං; ඉති ඉදඤ්ච ථීනං ඉදඤ්ච මිද්ධං ඉදං වුච්චති ථීනමිද්ධනීවරණං෴ තත්ථ කතමං උද්ධච්චකුක්කුච්චනීවරණං? අත්ථි උද්ධච්චං, අත්ථි කුක්කුච්චං;

තත්ථ කතමං උද්ධච්චං? යං චිත්තස්ස උද්ධච්චං අවූපසමො චෙතසො වික්ඛෙපො භන්තත්තං චිත්තස්ස, ඉදං වුච්චති උද්ධච්චං; තත්ථ කතමං කුක්කුච්චං? අකප්පියෙ කප්පියසඤ්ඤිතා, කප්පියෙ අකප්පියසඤ්ඤිතා, අවජ්ජෙ වජ්ජසඤ්ඤිතා, වජ්ජෙ අවජ්ජසඤ්ඤිතා; යං එවරූපං කුක්කුච්චං කුක්කුච්චායනා කුක්කුච්චායිතත්තං චෙතසො විප්පටිසාරො මනොවිලෙඛො, ඉදං වුච්චති කුක්කුච්චං; ඉති ඉදං ච උද්ධච්චං ඉදං ච කුක්කුච්චං ඉදං වුච්චති උද්ධච්චකුක්කුච්චනීවරණං෴ තත්ථ කතමං විචිකිච්ඡානීවරණං? සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති ධම්මෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති සික්ඛාය කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති පුබ්බන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති අපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති පුබ්බන්තාපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, යා එවරූපා කඞ්ඛා කඞ්ඛායනා කඞ්ඛායිතත්තං විමති විචිකිච්ඡා ද්වෙළ්හකං ද්වෙධාපථො සංසයො අනෙකංසගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාහණා ථම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො, ඉදං වුච්චති විචිකිච්ඡානීවරණං෴ තත්ථ කතමං අවිජ්ජානීවරණං? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තෙ අඤ්ඤාණං අපරන්තෙ අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තාපරන්තෙ අඤ්ඤාණං ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං, යං එවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහණා අපරියොගාහණා අසමපෙක්ඛණා අපච්චවෙක්ඛණා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං, ඉදං වුච්චති අවිජ්ජානීවරණං; ඉමෙ ධම්මා නීවරණා෴ කතමෙ ධම්මා නොනීවරණා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නොනීවරණා෴ කතමෙ ධම්මා නීවරණියා? සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා නීවරණියා෴ කතමෙ ධම්මා අනීවරණියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනීවරණියා෴ කතමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො

—පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා. කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා, වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො සබ්බඤ්ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා. කතමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණියා ච? තානෙව නීවරණානි නීවරණා චෙව නීවරණියා ච. කතමෙ ධම්මා නීවරණියා චෙව නො ච නීවරණා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා නීවරණියා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා නීවරණියා චෙව නො ච නීවරණා. කතමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණසම්පයුත්තා ච? කාමච්ඡන්දනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජානීවරණං කාමච්ඡන්දනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, ව්‍යාපාදනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජානීවරණං ව්‍යාපාදනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, ථීනමිද්ධනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජානීවරණං ථීනමිද්ධනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජානීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, කුක්කුච්චනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජානීවරණං කුක්කුච්චනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, විචිකිච්ඡානීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණඤ්චෙව නීවරණසම්පයුත්තඤ්ච, අවිජ්ජානීවරණං විචිකිච්ඡානීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, කාමච්ඡන්දනීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චනීවරණං කාමච්ඡන්දනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, ව්‍යාපාදනීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චනීවරණං ව්‍යාපාදනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, ථීනමිද්ධනීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චනීවරණං ථීනමිද්ධනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, කුක්කුච්චනීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච උද්ධච්චනීවරණං කුක්කුච්චනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, විචිකිච්ඡානීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චනීවරණං විචිකිච්ඡානීවරණෙන නීව

රණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, අවිජ්ජානීවරණං උද්ධච්චනීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චනීවරණං අවිජ්ජානීවරණෙන නීවරණං චෙව නීවරණසම්පයුත්තං ච, ඉමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණසම්පයුත්තා ච෴ කතමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා චෙව නො ච නීවරණා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා චෙව නො ච නීවරණා෴ කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා නීවරණියා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා නීවරණියා෴ කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා අනීවරණියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා අනීවරණියා෴

කතමෙ ධම්මා පරාමාසා? දිට්ඨිපරාමාසො෴ තත්ථ කතමො දිට්ඨිපරාමාසො සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා අන්තවා ලොකොති වා අනන්තවා ලොකොති වා තං ජීවං තං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා, හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා න හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා හොති ච න ච හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා නෙව හොති න නහොති තථාගතො පරම්මරණාති වා යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිතං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසගාහො; අයං වුච්චති දිට්ඨිපරාමාසො; සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිපරාමාසො, ඉමෙ ධම්මා පරාමාසා෴ කතමෙ ධම්මා නොපරාමාසා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නොපරාමාසා෴ කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා, සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා෴ කතමෙ ධම්මා අපරාමට්ඨා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අපරාමට්ඨා෴ කතමෙ ධම්මා පරාමාසසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා පරාමාසසම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා?

තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා පරාමාසා චෙව පරාමට්ඨා ච? සො ච පරාමාසො පරාමාසො චෙව පරාමට්ඨො ච෴ කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා චෙව නො ච පරාමාසා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා පරාමට්ඨා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා චෙව නො ච පරාමාසා෴ කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා පරාමට්ඨා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා පරාමට්ඨා෴ කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා අපරාමට්ඨා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා අපරාමට්ඨා෴

කතමෙ ධම්මා සාරම්මණා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සාරම්මණා෴ කතමෙ ධම්මා අනාරම්මණා? සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනාරම්මණා෴

කතමෙ ධම්මා චිත්තා? චක්ඛුවිඤ්ඤාණං සොතවිඤ්ඤාණං ඝානවිඤ්ඤාණං ජිව්හාවිඤ්ඤාණං කායවිඤ්ඤාණං මනොධාතු මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉමෙ ධම්මා චිත්තා෴ කතමෙ ධම්මා නො චිත්තා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තා෴ කතමෙ ධම්මා චෙතසිකා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චෙතසිකා෴ කතමෙ ධම්මා අචෙතසිකා? චිත්තං ච සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අචෙතසිකා෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසම්පයුත්තා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තවිප්පයුත්තා, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිප්පයුත්තා෴ චිත්තං න වත්තබ්බං චිත්තෙන සම්පයුත්තන්තිපි චිත්තෙන විප්පයුත්තන්තිපි෴

කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨා෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තවිසංසට්ඨා? සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිසංසට්ඨා෴ චිත්තං න වත්තබ්බං චිත්තෙන සංසට්ඨන්තිපි

විප්පයුත්ත විසංසට්ඨානිපි෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චිත්තජං චිත්තහෙතුකං චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානා෴ කතමෙ ධම්මා නොචිත්තසමුට්ඨානා? චිත්තං ච අවසෙසං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නොචිත්තසමුට්ඨානා෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසහභුනො? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසහභුනො෴ කතමෙ ධම්මා නොචිත්තසහභුනො? චිත්තං ච අවසෙසං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු; ඉමෙ ධම්මා නොචිත්තසහභුනො෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තානුපරිවත්තිනො? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, ඉමෙ ධම්මා චිත්තානුපරිවත්තිනො෴ කතමෙ ධම්මා නොචිත්තානුපරිවත්තිනො? චිත්තං ච අවසෙසං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නොචිත්තානුපරිවත්තිනො෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා෴ කතමෙ ධම්මා නොචිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා? චිත්තං ච සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නොචිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨාන සහභුනො? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨාන සහභුනො෴ කතමෙ ධම්මා නොචිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨාන සහභුනො? චිත්තං ච සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නොචිත්තසංසට්ඨ සමුට්ඨාන සහභුනො෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨ සමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨ සමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො෴ කතමෙ ධම්මා නොචිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො? චිත්තං ච සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නොචිත්තසංසට්ඨ සමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො෴

කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තිකා? චක්ඛායතනං -පෙ- මනායතනං, ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තිකා෴ කතමෙ ධම්මා බාහිරා? රූපායතනං -පෙ- ධම්මායතනං, ඉමෙ ධම්මා බාහිරා෴

කතමෙ ධම්මා උපාදා? චක්ඛායතනං —පෙ— කබලීකාරො ආහාරො, ඉමෙ ධම්මා උපාදා෴ කතමෙ ධම්මා නො උපාදා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සංඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, චත්තාරො ච මහාභූතා අසංඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නො උපාදා෴ කතමෙ ධම්මා උපාදින්නා? සාසවා කුසලාකුසලානං ධම්මානං විපාකා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යං ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා, ඉමෙ ධම්මා උපාදින්නා෴ කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නා? සාසවා කුසලාකුසලා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, යෙ ච ධම්මා කිරියා නෙව කුසලා නාකුසලා න ච කම්මවිපාකා, යං ච රූපං න කම්මස්ස කතත්තා අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසංඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නා෴

කතමෙ ධම්මා උපාදානා? චත්තාරි උපාදානානි කාමූපාදානං දිට්ඨුපාදානං සීලබ්බතුපාදානං අත්තවාදුපාදානං෴ තත්ථ කතමං කාමූපාදානං? යො කාමෙසු කාමච්ඡන්දො කාමරාගො කාමනන්දි කාමතණ්හා කාමසිනෙහො කාමපරිළාහො කාමමුච්ඡා කාමජ්ඣොසානං, ඉදං වුච්චති කාමූපාදානං෴ තත්ථ කතමං දිට්ඨුපාදානං? නත්ථි දින්නං නත්ථි යිට්ඨං නත්ථි හුතං නත්ථි සුකතදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො, නත්ථි අයං ලොකො නත්ථි පරො ලොකො නත්ථි මාතා නත්ථි පිතා නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා, යෙ ඉමං ච ලොකං පරං ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසග්ගාහො, ඉදං වුච්චති දිට්ඨුපාදානං; ඨපෙත්වා සීලබ්බතුපාදානං ච අත්තවාදුපාදානං ච, සබ්බාපි මිච්ඡා දිට්ඨි දිට්ඨුපාදානං෴ තත්ථ කතමං සීලබ්බතුපාදානං, ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලෙන සුද්ධි වතෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධීති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසග්ගාහො, ඉදං වුච්චති සීලබ්බතුපාදානං෴ තත්ථ කතමං අත්තවාදුපාදානං? ඉධ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො සප්පුරිසානං අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවි

නිතො රූපං අත්තතො සමනුපස්සති රූපවන්තං වා අත්තානං
අත්තනි වා රූපං රූපස්මිං වා අත්තානං, වෙදනං —පෙ— සඤ්ඤං
—පෙ— සඞ්ඛාරෙ —පෙ— විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති
විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං අත්තනි වා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණස්මිං
වා අත්තානං, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තා
රො දිට්ඨිවිසූකායිතං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො
පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො
මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසග්ගාහො, ඉදං වුච්චති අත්තවාදු
පාදානං, ඉමෙ ධම්මා උපාදානා෴ කතමෙ ධම්මා නො උපාදානා?
තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමා
වචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො
—පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ
ධම්මා නොඋපාදානා෴ කතමෙ ධම්මා උපාදානියා? සාසවා කුසලා
කුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූප
ක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා උපාදානියා෴
කතමෙ ධම්මා අනුපාදානියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි
ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනුපාදානියා෴ කතමෙ ධම්මා
උපාදානසම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනා
ක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා උපාදානසම්ප
යුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ
ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො,
සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා෴
කතමෙ ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදානියා ච? තානෙව උපාදානානි
උපාදානා චෙව උපාදානියා ච෴ කතමෙ ධම්මා උපාදානියා චෙව
නො ච උපාදානා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා උපාදානියා තෙ ධම්මෙ
ඨපෙත්වා අවසෙසා සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා
රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො,
ඉමෙ ධම්මා උපාදානියා චෙව නො ච උපාදානා෴ කතමෙ ධම්මා
උපාදානා චෙව උපාදානසම්පයුත්තා ච? දිට්ඨුපාදානං කාමුපාදානෙන
උපාදානං චෙව උපාදානසම්පයුත්තං ච, කාමුපාදානං දිට්ඨුපාදානෙන
උපාදානං චෙව උපාදානසම්පයුත්තං ච, සීලබ්බතුපාදානං කාමුපාදා
නෙන උපාදානං චෙව උපාදානසම්පයුත්තං ච, කාමුපාදානං සීලබ්බ
තුපාදානෙන උපාදානං චෙව උපාදානසම්පයුත්තං ච, අත්තවාදුපාදා
නං කාමුපාදානෙන උපාදානං චෙව උපාදානසම්පයුත්තං ච, කාමුපා
දානං අත්තවාදුපාදානෙන උපාදානං චෙව උපාදානසම්පයුත්තං ච,
ඉමෙ ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදානසම්පයුත්තා ච෴ කතමෙ ධම්මා

උපාදානසම්පයුත්තා චෙව නො ච උපාදානා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො; ඉමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා චෙව නො ච උපාදානා… කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා උපාදානියා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලාකුසලබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා උපාදානියා… කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා අනුපාදානියා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා අනුපාදානියා…

නික්ඛෙප කණ්ඩෙ දුතියක භාණවාරං.

කතමෙ ධම්මා කිලෙසා? දස කිලෙසවත්ථූනි: ලොභො දොසො මොහො මානො දිට්ඨි විචිකිච්ඡා ථිනං උද්ධච්චං අහිරිකං අනොත්තප්පං… තත්ථ කතමො ලොභො? යො රාගො සාරාගො අනුනයො අනුරොධො නන්දි නන්දිරාගො චිත්තස්ස සාරාගො ඉච්ඡා මුච්ඡා අජ්ඣොසානං ගෙධො පලිගෙධො සඞ්ගො පඞ්කො එජා මායා ජනිකා සඤ්ජනනී සිබ්බනී ජාලිනී සරිතා විසත්තිකා සුත්තං විසටා ආයූහිනී දුතියා පණීධි භවනෙත්ති වනං වනථො සන්ථවො සිනෙහො අපෙක්ඛා පටිබන්ධු ආසා ආසංසනා ආසිංසිතත්තං රූපාසා සද්දාසා ගන්ධාසා රසාසා ඵොට්ඨබ්බාසා ලාභාසා ධනාසා පුත්තාසා ජීවිතාසා ජප්පා පජප්පා අභිජප්පා ජප්පනා ජප්පිතත්තං ලොලුප්පං ලොලුප්පායනා ලොලුප්පායිතත්තං පුච්ඡඤ්ජිකතා සාධුකම්‍යතා අධම්මරාගො විසමලොභො නිකන්ති නිකාමනා පත්ථනා පිහනා සම්පත්ථනා කාමතණ්හා භවතණ්හා විභවතණ්හා රූපතණ්හා අරූපතණ්හා නිරොධතණ්හා රූපතණ්හා සද්දතණ්හා ගන්ධතණ්හා රසතණ්හා ඵොට්ඨබ්බතණ්හා ධම්මතණ්හා ඔඝො යොගො ගන්ථො උපාදානං ආවරණං නීවරණං ඡදනං බන්ධනං උපක්කිලෙසො අනුසයො පරියුට්ඨානං ලතා වෙවිච්ඡං දුක්ඛමූලං දුක්ඛනිදානං දුක්ඛප්පභවො මාරපාසො මාරබලිසං මාරවිසයො තණ්හානදී තණ්හාජාලං තණ්හාගද්දුලං තණ්හාසමුද්දො අභිජ්ඣා ලොභො අකුසලමූලං, අයං වුච්චති ලොභො…

තත්ථ කතමො දොසො? අනත්ථං මෙ අචරීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරතීති ආඝාතො ජායති, අනත්ථං මෙ චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; පියස්ස මෙ මනාපස්ස අනත්ථං අචරි —පෙ— අනත්ථං චරති —පෙ— අනත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; අප්පි

යස්ස මෙ අමනාපස්ස අත්ථං අචරි —පෙ— අත්ථං චරති —පෙ— අත්ථං චරිස්සතීති ආඝාතො ජායති; අට්ඨානෙ වා පන ආඝාතො ජායති, යො එවරූපො චිත්තස්ස ආඝාතො පටිඝාතො පටිඝං පටිවිරොධො කොපො පකොපො සම්පකොපො දොසො පදොසො සම්පදොසො චිත්තස්ස ව්‍යාපත්ති මනොපදොසො කොධො කුජ්ඣනා කුජ්ඣිතත්තං දොසො දුස්සනා දුස්සිතත්තං ව්‍යාපත්ති ව්‍යාපජ්ජනා ව්‍යාපජ්ජිතත්තං විරොධො පටිවිරොධො චණ්ඩික්කං අසුරොපො අනත්තමනතා චිත්තස්ස, අයං වුච්චති දොසො.

තත්ථ කතමො මොහො? දුක්ඛෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛසමුදයෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධෙ අඤ්ඤාණං දුක්ඛනිරොධගාමිනියා පටිපදාය අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තෙ අඤ්ඤාණං අපරන්තෙ අඤ්ඤාණං පුබ්බන්තාපරන්තෙ අඤ්ඤාණං ඉදප්පච්චයතා පටිච්ච සමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු අඤ්ඤාණං, යං එවරූපං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහණා අපරියොගාහණා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛනා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං, අයං වුච්චති මොහො.

තත්ථ කතමො මානො? සෙය්‍යොහමස්මීති මානො සදිසොහමස්මීති මානො හීනොහමස්මීති මානො, යො එවරූපො මානො මඤ්ඤනා මඤ්ඤිතත්තං උන්නති උන්නාමො ධජො සම්පග්ගාහො කෙතුකම්‍යතා චිත්තස්ස, අයං වුච්චති මානො.

තත්ථ කතමා දිට්ඨි? සස්සතො ලොකොති වා අසස්සතො ලොකොති වා අන්තවා ලොකොති වා අනන්තවා ලොකොති වා තං ජීවං තං සරීරන්ති වා අඤ්ඤං ජීවං අඤ්ඤං සරීරන්ති වා හොති තථාගතො පරං මරණාති වා න හොති තථාගතො පරං මරණාති වා හොති ච න ච හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා නෙව හොති න න හොති තථාගතො පරම්මරණාති වා, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිතං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසග්ගාහො, අයං වුච්චති දිට්ඨි, සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨි.

තත්ථ කතමා විචිකිච්ඡා? සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ධම්මෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සික්ඛාය කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, අපරන්තෙ කඞ්ඛති

විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තාපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, යා එවරූපා කඞ්ඛා කඞ්ඛායනා කඞ්ඛායිතත්තං විමති විචිකිච්ඡා ද්වෙළ්හකං ද්වෙධාපථො සංසයො අනෙකංසග්ගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාහණා ථම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො, අයං වුච්චති විචිකිච්ඡා෴

තත්ථ කතමං ථීනං? යා චිත්තස්ස අකල්ලතා අකම්මඤ්ඤතා ඔලීයනා සල්ලීයනා ලීනං ලීයනා ලීයිතත්තං ථීනං ථීයනා ථීයිතත්තං චිත්තස්ස, ඉදං වුච්චති ථීනං෴

තත්ථ කතමං උද්ධච්චං? යං චිත්තස්ස උද්ධච්චං අවූපසමො චෙතසො වික්ඛෙපො භන්තත්තං චිත්තස්ස, ඉදං වුච්චති උද්ධච්චං෴

තත්ථ කතමං අහිරිකං? යං න හිරීයති හිරියිතබ්බෙන න හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං වුච්චති අහිරිකං෴ තත්ථ කතමං අනොත්තප්පං? යං න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා, ඉදං වුච්චති අනොත්තප්පං; ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා෴

කතමෙ ධම්මා නො කිලෙසා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා නො කිලෙසා෴

කතමෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා? සාසවා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සංකිලෙසිකා෴ කතමෙ ධම්මා අසඞ්කිලෙසිකා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අසඞ්කිලෙසිකා෴ කතමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨා? තීණි අකුසලමූලානි ලොභො දොසො මොහො, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨා෴ කතමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨා? කුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨා෴ කතමෙ ධම්මා කිලෙස සම්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා කිලෙස සම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා

කිලෙස විප්පයුත්තා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා වෙදනා
ක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච
ධාතු, ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා කිලෙසා
චෙව සඞ්කිලෙසිකා ච? තෙව කිලෙසා කිලෙසා චෙව සඞ්කිලෙසිකා
ච෴ කතමෙ ධම්මා සඞ්කිලෙසිකා චෙව නො ච කිලෙසා? තෙහි
ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සඞ්කිලෙසිකා තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා
සාසවා කුසලාකුසල ව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපා
වචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සඞ්කි
ලෙසිකා චෙව නො ච කිලෙසා෴ කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව
සඞ්කිලිට්ඨා ච? තෙව කිලෙසා කිලෙසා චෙව සඞ්කිලිට්ඨා ච෴
කතමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨා චෙව නො ච කිලෙසා? තෙහි ධම්මෙහි
යෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො
—පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨා චෙව නො ච
කිලෙසා෴ කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව කිලෙස සම්පයුත්තා ච?
ලොභො මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, මොහො
ලොභෙන කිලෙසො චෙව කිලෙස සම්පයුත්තො ච, දොසො
මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙස සම්පයුත්තො ච, මොහො
දොසෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, මානො මොහෙන
කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, මොහො මානෙන කිලෙ
සො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, දිට්ඨි මොහෙන කිලෙසො චෙව
කිලෙසසම්පයුත්තා ච, මොහො දිට්ඨියා කිලෙසො චෙව කිලෙස
සම්පයුත්තො ච, විචිකිච්ඡා මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්ප
යුත්තා ච, මොහො විචිකිච්ඡාය කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො
ච, ථීනං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, මොහො
ථීනෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, උද්ධච්චං මොහෙන
කිලෙසො චෙව කිලෙස සම්පයුත්තං ච, මොහො උද්ධච්චෙන කිලෙ
සො චෙව කිලෙස සම්පයුත්තො ච, අහිරිකං මොහෙන කිලෙසො
චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, මොහො අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව
කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අනොත්තප්පං මොහෙන කිලෙසො චෙව
කිලෙසසම්පයුත්තං ච, මොහො අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව
කිලෙසසම්පයුත්තො ච෴ ලොභො උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව
කිලෙසසම්පයුත්තො ච, උද්ධච්චං ලොභෙන කිලෙසො චෙව කිලෙස
සම්පයුත්තං ච, දොසො උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්ප
යුත්තො ච, උද්ධච්චං දොසෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං
ච, මොහො උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච,
උද්ධච්චං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, මානො

උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, උද්ධච්චං මානෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, දිට්ඨි උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, උද්ධච්චං දිට්ඨියා කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, විචිකිච්ඡා උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, උද්ධච්චං විචිකිච්ඡාය කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, ථීනං උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චං ථීනෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, අහිරිකං උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චං අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, අනොත්තප්පං උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චං අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, ලොභො අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අහිරිකං ලොභෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, දොසො අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අහිරිකං දොසෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, මොහො අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අහිරිකං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, මානො අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලසසම්පයුත්තො ච, අහිරිකං මානෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, දිට්ඨි අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, අහිරිකං දිට්ඨියා කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, විචිකිච්ඡා අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, අහිරිකං විචිකිච්ඡාය කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, ථීනං අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, අහිරිකං ථීනෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චං අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, අහිරිකං උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, අනොත්තප්පං අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, අහිරිකං අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච. ලොභො අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අනොත්තප්පං ලොභෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, දොසො අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අනොත්තප්පං දොසෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, මොහො අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අනොත්තප්පං මොහෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, මානො අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තො ච, අනොත්තප්පං මානෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, දිට්ඨි අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, අනොත්තප්

ප්පං දිට්ඨියා කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, විචිකිච්ඡා අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච, අනොත්තප්පං විචිකිච්ඡාය කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, ථීනං අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, අනොත්තප්පං ථීනෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, උද්ධච්චං අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, අනොත්තප්පං උද්ධච්චෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, අහිරිකං අනොත්තප්පෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, අනොත්තප්පං අහිරිකෙන කිලෙසො චෙව කිලෙසසම්පයුත්තං ච, ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච෴ කතමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා චෙව නො ච කිලෙසා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා සම්පයුත්තා, තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා චෙව නො ච කිලෙසා෴ කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා සඞ්කිලෙසිකා? තෙහි ධම්මෙහි යෙ ධම්මා විප්පයුත්තා සාසවා කුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා සඞ්කිලෙසිකා෴ කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා අසඞ්කිලෙසිකා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා අසඞ්කිලෙසිකා෴

කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා, තීණි සඤ්ඤොජනානි: සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො෴ තත්ථ කතමා සක්කායදිට්ඨි? ඉධ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො අරියානං අදස්සාවී අරියධම්මස්ස අකොවිදො අරියධම්මෙ අවිනීතො සප්පුරිසානං අදස්සාවී සප්පුරිසධම්මස්ස අකොවිදො සප්පුරිසධම්මෙ අවිනීතො රූපං අත්තතො සමනුපස්සති රූපවන්තං වා අත්තානං අත්තනි වා රූපං රූපස්මිං වා අත්තානං, වෙදනං —පෙ— සඤ්ඤං —පෙ— සඞ්ඛාරෙ —පෙ— විඤ්ඤාණං අත්තතො සමනුපස්සති විඤ්ඤාණවන්තං වා අත්තානං අත්තනි වා විඤ්ඤාණං විඤ්ඤාණස්මිං වා අත්තානං, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිකං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසග්ගාහො, අයං වුච්චති සක්කායදිට්ඨි෴ තත්ථ කතමා විචිකිච්ඡා? සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ධම්මෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සඞ්ඝෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, සික්ඛාය කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, අපරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, පුබ්බන්තා

පරන්තෙ කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, ඉදප්පච්චයතා පටිච්චසමුප්පන්නෙසු ධම්මෙසු කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති, යා එවරූපා කඞ්ඛා කඞ්ඛායනා කඞ්ඛායිතත්තං විමති විචිකිච්ඡා ද්වෙළ්හකං ද්වෙධාපථො සංසයො අනෙකංසගාහො ආසප්පනා පරිසප්පනා අපරියොගාහණා ඡම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො, අයං වුච්චති විචිකිච්ඡා. තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො? ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලෙන සුද්ධි වතෙන සුද්ධි සීලබ්බතෙන සුද්ධීති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහණං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිතං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො. ඉමානි තීණි සඤ්ඤොජනානි තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බා. කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා? අවසෙසො ලොභො දොසො මොහො තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බා.

කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? තීණි සඤ්ඤොජනානි: සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො. තත්ථ කතමා සක්කායදිට්ඨි? ඉධ අස්සුතවා පුථුජ්ජනො —පෙ— විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති සක්කායදිට්ඨි. තත්ථ කතමා විචිකිච්ඡා? සත්ථරි කඞ්ඛති විචිකිච්ඡති —පෙ— ඡම්භිතත්තං චිත්තස්ස මනොවිලෙඛො, අයං වුච්චති විචිකිච්ඡා. තත්ථ කතමො සීලබ්බතපරාමාසො? ඉතො බහිද්ධා සමණබ්‍රාහ්මණානං සීලෙන සුද්ධි —පෙ— විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති සීලබ්බතපරාමාසො. ඉමානි තීණි සඤ්ඤොජනානි තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචී

කම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා෴ තීණි සඤ්ඤොජනානි සක්කායදිට්ඨි විචිකිච්ඡා සීලබ්බතපරාමාසො, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා; තදෙකට්ඨො ලොභො දොසො මොහො, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතු; තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා෴ කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසල ව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා෴

කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? අවසෙසො ලොභො දොසො මොහො, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතු, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බ හෙතුකා෴ කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා෴

කතමෙ ධම්මා සවිතක්කා? සවිතක්කභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ විතක්කං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සවිතක්කා෴ කතමෙ ධම්මා අවිතක්කා? අවිතක්කභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ, වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො විතක්කො ච සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කා෴

කතමෙ ධම්මා සවිචාරා? සවිචාරභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ විචාරං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සවිචාරා෴ කතමෙ ධම්මා අවිචාරා? අවිචාරභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ, වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො විචාරො ච සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අවිචාරා෴

කතමෙ ධම්මා සප්පීතිකා? සප්පීතිකභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ පීතිං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සප්පීතිකා෴ කතමෙ

ධම්මා අප්පීතිකා? අප්පීතිකභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ, වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො පීති ච සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු; ඉමෙ ධම්මා අප්පීතිකා. කතමෙ ධම්මා පීතිසහගතා? පීතිභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ පීතිං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො. ඉමෙ ධම්මා පීතිසහගතා. කතමෙ ධම්මා න පීතිසහගතා? න පීතිභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, පීති ච සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා න පීතිසහගතා.

කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා? සුඛභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ සුඛං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සුඛසහගතා. කතමෙ ධම්මා න සුඛසහගතා? න සුඛභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො සුඛඤ්ච සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා න සුඛසහගතා.

කතමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා? උපෙක්ඛාභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ උපෙක්ඛං ඨපෙත්වා තංසම්පයුත්තො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා. කතමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛාසහගතා? න උපෙක්ඛාභූමියං කාමාවචරෙ රූපාවචරෙ අරූපාවචරෙ අපරියාපන්නෙ වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, උපෙක්ඛා ච සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛාසහගතා.

කතමෙ ධම්මා කාමාවචරා? හෙට්ඨතො අවීචිනිරයං පරියන්තං කරිත්වා උපරිතො පරනිම්මිත වසවත්තිදෙවෙ අන්තො කරිත්වා යං එතස්මිං අන්තරෙ එත්ථාවචරා එත්ථ පරියාපන්නා ඛන්ධා ධාතු ආයතනා රූපං වෙදනා සඤ්ඤා සඞ්ඛාරා විඤ්ඤාණං, ඉමෙ ධම්මා කාමාවචරා. කතමෙ ධම්මා න කාමාවචරා? රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා න කාමාවචරා.

කතමෙ ධම්මා රූපාවචරා? හෙට්ඨතො බ්‍රහ්මලොකං පරියන්තං කරිත්වා උපරිතො අකනිට්ඨෙ දෙවෙ අන්තො කරිත්වා යං එතස්මිං අන්තරෙ එත්ථාවචරා එත්ථ පරියාපන්නා සමාපන්නස්ස වා උපපන්නස්ස වා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරිස්ස වා චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා රූපාවචරා. කතමෙ ධම්මා න රූපාවචරා? කාමාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා න රූපාවචරා.

කතමෙ ධම්මා අරූපාවචරා? හෙට්ඨතො ආකාසානඤ්චායතනූපගෙ දෙවෙ පරියන්තං කරිත්වා උපරිතො නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනූපගෙ දෙවෙ අන්තො කරිත්වා යං එතස්මිං අන්තරෙ එත්ථාවචරා එත්ථ පරියාපන්නා සමාපන්නස්ස වා උපපන්නස්ස වා දිට්ඨධම්මසුඛවිහාරිස්ස වා චිත්තචෙතසිකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අරූපාවචරා෴ කතමෙ ධම්මා න අරූපාවචරා? කාමාවචරා රූපාවචරා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා න අරූපාවචරා෴

කතමෙ ධම්මා පරියාපන්නා? සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා පරියාපන්නා෴ කතමෙ ධම්මා අපරියාපන්නා? මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අපරියාපන්නා෴

කතමෙ ධම්මා නිය්‍යානිකා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා නිය්‍යානිකා෴ කතමෙ ධම්මා අනිය්‍යානිකා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, වෙදනාක්ඛන්ධො -පෙ- විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනිය්‍යානිකා෴

කතමෙ ධම්මා නියතා? පඤ්චකම්මානි ආනන්තරිකානි, යා ච මිච්ඡාදිට්ඨි නියතා, චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා නියතා෴ කතමෙ ධම්මා අනියතා? තෙ ධම්මෙ ඨපෙත්වා අවසෙසා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනියතා෴

කතමෙ ධම්මා සඋත්තරා? සාසවා කුසලාකුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා, රූපක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා සඋත්තරා෴ කතමෙ ධම්මා අනුත්තරා? අපරියාපන්නා මග්ගා ච මග්ගඵලානි ච අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අනුත්තරා෴

කතමෙ ධම්මා සරණා? තීණි අකුසලමූලානි ලොභො දොසො මොහො, තදෙකට්ඨා ච කිලෙසා තංසම්පයුත්තො වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො තංසමුට්ඨානං කායකම්මං වචීකම්මං මනොකම්මං, ඉමෙ ධම්මා සරණා෴ කතමෙ ධම්මා අරණා? කුසලව්‍යාකතා ධම්මා කාමාවචරා රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, වෙදනාක්ඛන්ධො —පෙ— විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො, සබ්බං ච රූපං අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉමෙ ධම්මා අරණාති෴

අභිධම්මදුකං.

කතමෙ ධම්මා විජ්ජාභාගිනො? විජ්ජාය සම්පයුත්තකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා විජ්ජාභාගිනො෴ කතමෙ ධම්මා අවිජ්ජාභාගිනො? අවිජ්ජාය සම්පයුත්තකා ධම්මා, ඉමෙ ධම්මා අවිජ්ජාභාගිනො෴ කතමෙ ධම්මා විජ්ජූපමා? හෙට්ඨිමෙසු තීසු අරියමග්ගෙසු පඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා විජ්ජූපමා෴ කතමෙ ධම්මා වජිරූපමා? උපරිට්ඨිමෙ අරහත්තමග්ගෙ පඤ්ඤා, ඉමෙ ධම්මා වජිරූපමා෴ කතමෙ ධම්මා බාලා? අහිරිකං ච අනොත්තප්පං ච, ඉමෙ ධම්මා බාලා; සබ්බෙපි අකුසලා ධම්මා බාලා෴ කතමෙ ධම්මා පණ්ඩිතා? හිරි ච ඔත්තප්පං ච, ඉමෙ ධම්මා පණ්ඩිතා; සබ්බෙපි කුසලා ධම්මා පණ්ඩිතා෴ කතමෙ ධම්මා කණ්හා? අහිරිකං ච අනොත්තප්පං ච, ඉමෙ ධම්මා කණ්හා; සබ්බෙපි අකුසලා ධම්මා කණ්හා෴ කතමෙ ධම්මා සුක්කා? හිරි ච ඔත්තප්පං ච, ඉමෙ ධම්මා සුක්කා; සබ්බෙපි කුසලා ධම්මා සුක්කා෴

කතමෙ ධම්මා තපනීයා? කායදුච්චරිතං වචීදුච්චරිතං මනොදුච්චරිතං, ඉමෙ ධම්මා තපනීයා; සබ්බෙපි අකුසලා ධම්මා තපනීයා෴ කතමෙ ධම්මා අතපනීයා? කායසුචරිතං වචීසුචරිතං මනොසුචරිතං, ඉමෙ ධම්මා අතපනීයා; සබ්බෙපි කුසලා ධම්මා අතපනීයා෴

කතමෙ ධම්මා අධිවචනා? යා තෙසං තෙසං ධම්මානං සඞ්ඛා සමඤ්ඤා පඤ්ඤත්ති වොහාරො නාමං නාමකම්මං නාමධෙය්‍යං නිරුත්ති ව්‍යඤ්ජනං අභිලාපො, ඉමෙ ධම්මා අධිවචනා; සබ්බෙව ධම්මා අධිවචනපථා෴

කතමෙ ධම්මා නිරුත්ති? යා තෙසං තෙසං ධම්මානං සඞ්ඛා සමඤ්ඤා පඤ්ඤත්ති වොහාරො නාමං නාමකම්මං නාමධෙය්‍යං නිරුත්ති ව්‍යඤ්ජනං අභිලාපො, ඉමෙ ධම්මා නිරුත්ති; සබ්බෙව ධම්මා නිරුත්තිපථා෴

කතමෙ ධම්මා පඤ්ඤත්ති? යා තෙසං තෙසං ධම්මානං සඞ්ඛා සමඤ්ඤා පඤ්ඤත්ති වොහාරො නාමං නාමකම්මං නාමධෙය්‍යං නිරුත්ති ව්‍යඤ්ජනං අභිලාපො, ඉමෙ ධම්මා පඤ්ඤත්ති; සබ්බෙව ධම්මා පඤ්ඤත්තිපථා෴

තත්ථ කතමං නාමං? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො විඤ්ඤාණක්ඛන්ධො අසඞ්ඛතා ච ධාතු, ඉදං වුච්චති නාමං෴ තත්ථ කතමං රූපං? චත්තාරො මහාභූතා චතුන්නං ච මහාභූතානං උපාදාය රූපං, ඉදං වුච්චති රූපං෴

තත්‍ථ කතමා අවිජ්ජා? යං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහණා අපරියොගාහණා අසමපෙක්ඛතා අපච්චවෙක්ඛතා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගී මොහො අකුසලමූලං, අයං වුච්චති අවිජ්ජා෴ තත්‍ථ කතමා භවතණ්හා? යො භවෙසු භවච්ඡන්දො භවතණ්හා භවසිනෙහො භවපරිළාහො භවමුච්ඡා භවජ්ඣොසානං, අයං වුච්චති භවතණ්හා෴

තත්‍ථ කතමා භවදිට්ඨි? භවිස්සති අත්තා ච ලොකො චාති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං —පෙ— විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති භවදිට්ඨි෴ තත්‍ථ කතමා විභවදිට්ඨි? න භවිස්සති අත්තා ච ලොකො චාති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං —පෙ— විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති විභවදිට්ඨි෴

තත්‍ථ කතමා සස්සතදිට්ඨි? සස්සතො අත්තා ච ලොකො චාති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ- විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති සස්සතදිට්ඨි෴ තත්‍ථ කතමා උච්ඡෙදදිට්ඨි? උච්ඡිජ්ජිස්සති අත්තා ච ලොකො චාති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ- විපරියෙසගාහො අයං වුච්චති උච්ඡෙදදිට්ඨි෴

තත්‍ථ කතමා අන්තවා දිට්ඨි? අන්තවා අත්තා ච ලොකො චාති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ- විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති අන්තවා දිට්ඨි෴ තත්‍ථ කතමා අනන්තවා දිට්ඨි? අනන්තවා අත්තා ච ලොකො චාති යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං —පෙ— විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති අනන්තවා දිට්ඨි෴

තත්‍ථ කතමා පුබ්බන්තානුදිට්ඨි? පුබ්බන්තං ආරබ්භ යා උප්පජ්ජති දිට්ඨි දිට්ඨිගතං —පෙ— විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති පුබ්බන්තානුදිට්ඨි෴ තත්‍ථ කතමා අපරන්තානුදිට්ඨි? අපරන්තං ආරබ්භ යා උප්පජ්ජති දිට්ඨි දිට්ඨිගතං -පෙ- විපරියෙසගාහො, අයං වුච්චති අපරන්තානුදිට්ඨි෴

තත්‍ථ කතමං අහිරිකං? යං න හිරීයති හිරීයිතබ්බෙන, න හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා; ඉදං වුච්චති අහිරිකං෴ තත්‍ථ කතමං අනොත්තප්පං? යං න ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන, න ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා; ඉදං වුච්චති අනොත්තප්පං෴

තත්ථ කතමා හිරි? යං හිරීයති හිරීයිතබ්බෙන, හිරීයති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා; අයං වුච්චති හිරී෴ තත්ථ කතමං ඔත්තප්පං? යං ඔත්තප්පති ඔත්තප්පිතබ්බෙන, ඔත්තප්පති පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං සමාපත්තියා; ඉදං වුච්චති ඔත්තප්පං෴

තත්ථ කතමා දොවචස්සතා? සහධම්මිකෙ වුච්චමානෙ දොවචස්සායං දොවචස්සියං දොවචස්සතා විප්පටිකූලගාහිතා විපච්චනීකසාතතා අනාදරියං අනාදරතා අගාරවතා අප්පතිස්සවතා, අයං වුච්චති දොවචස්සතා෴ තත්ථ කතමා පාපමිත්තතා? යෙ තෙ පුග්ගලා අස්සද්ධා දුස්සීලා අප්පස්සුතා මච්ඡරිනො දුප්පඤ්ඤා, යා තෙසං සෙවනා නිසෙවනා සංසෙවනා භජනා සම්භජනා භත්ති සම්භත්ති තංසම්පවඞ්කතා, අයං වුච්චති පාපමිත්තතා෴

තත්ථ කතමා සොවචස්සතා? සහධම්මිකෙ වුච්චමානෙ සොවචස්සායං සොවචස්සියං සොවචස්සතා අප්පටිකූලගාහිතා අවිපච්චනීකසාතතා සගාරවතා සප්පතිස්සවතා, අයං වුච්චති සොවචස්සතා෴ තත්ථ කතමා කල්‍යාණමිත්තතා? යෙ තෙ පුග්ගලා සද්ධා සීලවන්තො බහුස්සුතා චාගවන්තො පඤ්ඤවන්තො, යා තෙසං සෙවනා නිසෙවනා සංසෙවනා භජනා සංභජනා භත්ති සම්භත්ති තංසම්පවඞ්කතා, අයං වුච්චති කල්‍යාණමිත්තතා෴

තත්ථ කතමා ආපත්ති කුසලතා? පඤ්චපි ආපත්තික්ඛන්ධා ආපත්තියො, සත්තපි ආපත්තික්ඛන්ධා ආපත්තියො; යා තාසං ආපත්තීනං ආපත්තිකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති ආපත්තිකුසලතා෴ තත්ථ කතමා ආපත්තිවුට්ඨාන කුසලතා? යා තාහි ආපත්තීහි වුට්ඨානකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති ආපත්ති වුට්ඨාන කුසලතා෴

තත්ථ කතමා සමාපත්තිකුසලතා? අත්ථි සවිතක්ක සවිචාරා සමාපත්ති, අත්ථි අවිතක්කවිචාරමත්තා සමාපත්ති, අත්ථි අවිතක්ක අවිචාරා සමාපත්ති, යා තාසං සමාපත්තීනං සමාපත්ති කුසලතා, පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි; අයං වුච්චති සමාපත්තිකුසලතා෴ තත්ථ කතමා සමාපත්ති වුට්ඨානකුසලතා? යා තාහි සමාපත්තීහි වුට්ඨානකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති සමාපත්තිවුට්ඨාන කුසලතා෴

තත්ථ කතමා ධාතු කුසලතා? අට්ඨාරස ධාතුයො: චක්ඛුධාතු රූපධාතු චක්ඛුවිඤ්ඤාණධාතු, සොතධාතු සද්දධාතු සොතවිඤ්ඤාණධාතු, ඝානධාතු ගන්ධධාතු ඝානවිඤ්ඤාණධාතු, ජිව්හාධාතු රසධාතු

ජිව්හාවිඤ්ඤාණධාතු, කායධාතු ඵොට්ඨබ්බධාතු කායවිඤ්ඤාණධාතු, මනොධාතු ධම්මධාතු මනොවිඤ්ඤාණධාතු; යා තාසං ධාතූනං ධාතුකුසලතා, පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි; අයං වුච්චති ධාතුකුසලතා෴ තත්ථ කතමා මනසිකාරකුසලතා? යා තාසං ධාතූනං මනසිකාරකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති මනසිකාරකුසලතා෴

තත්ථ කතමා ආයතනකුසලතා? ද්වාදසායතනානි: චක්ඛායතනං රූපායතනං සොතායතනං සද්දායතනං ඝානායතනං ගන්ධායතනං ජිව්හායතනං රසායතනං කායායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං මනායතනං ධම්මායතනං, යා තෙසං ආයතනානං ආයතනකුසලතා පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති ආයතනකුසලතා෴ තත්ථ කතමා පටිච්චසමුප්පාදකුසලතා? අවිජ්ජාපච්චයා සඞ්ඛාරා, සඞ්ඛාරපච්චයා විඤ්ඤාණං, විඤ්ඤාණපච්චයා නාමරූපං, නාමරූපපච්චයා සළායතනං, සළායතනපච්චයා ඵස්සො, ඵස්සපච්චයා වෙදනා, වෙදනාපච්චයා තණ්හා, තණ්හාපච්චයා උපාදානං, උපාදානපච්චයා භවො, භවපච්චයා ජාති, ජාතිපච්චයා ජරාමරණං, සොකපරිදෙව දුක්ඛ දොමනස්සුපායාසා සම්භවන්ති; එවමෙතස්ස කෙවලස්ස දුක්ඛක්ඛන්ධස්ස සමුදයො හොතීති; යා තත්ථ පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති පටිච්චසමුප්පාදකුසලතා෴

තත්ථ කතමා ඨානකුසලතා? යෙ යෙ ධම්මා යෙසං යෙසං ධම්මානං හෙතුපච්චයා උප්පාදාය තං තං ඨානන්ති, යා තත්ථ පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති ඨානකුසලතා෴ තත්ථ කතමා අට්ඨානකුසලතා? යෙ යෙ ධම්මා යෙසං යෙසං ධම්මානං න හෙතු න පච්චයා උප්පාදාය තං තං අට්ඨානන්ති, යා තත්ථ පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි; අයං වුච්චති අට්ඨානකුසලතා෴

තත්ථ කතමො අජ්ජවො? යා අජ්ජවතා අජිම්හතා අවඞ්කතා අකුටිලතා, අයං වුච්චති අජ්ජවො෴ තත්ථ කතමො මද්දවො? යා මුදුතා මද්දවතා අකක්ඛළතා අකථිනතා නීචචිත්තතා, අයං වුච්චති මද්දවො෴

තත්ථ කතමා ඛන්ති? යා ඛන්ති ඛමනතා අධිවාසනතා අචණ්ඩික්කං අනසුරොපො අත්තමනතා චිත්තස්ස, අයං වුච්චති ඛන්ති෴ තත්ථ කතමං සොරච්චං? යො කායිකො අවීතික්කමො වාචසිකො අවීතික්කමො කායිකවාචසිකො අවීතික්කමො, ඉදං වුච්චති සොරච්චං; සබ්බොපි සීලසංවරො සොරච්චං෴

තත්ථ කතමං සාඛල්‍යං? යා සා වාචා අණ්ඩකා කක්කසා පරකටුකා පරාභිසජ්ජනී කොධසාමන්තා අසමාධිසංවත්තනිකා තථාරූපිං වාචං පහාය යා සා වාචා නෙළා කණ්ණසුඛා පෙමනීයා හදයඞ්ගමා පොරි බහුජනකන්තා බහුජනමනාපා තථාරූපිං වාචං භාසිතා හොති, යා තත්ථ සණ්හවාචතා සඛිලවාචතා අඵරුසවාචතා; ඉදං වුච්චති සාඛල්‍යං.— තත්ථ කතමො පටිසන්ථාරො? ද්වෙ පටිසන්ථාරා: ආමිසපටිසන්ථාරො ච ධම්මපටිසන්ථාරො ච, ඉධෙකච්චො පටිසන්ථාරකො හොති ආමිසපටිසන්ථාරෙන වා ධම්මපටිසන්ථාරෙන වා, අයං වුච්චති පටිසන්ථාරො.—

තත්ථ කතමා ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තද්වාරතා? ඉධෙකච්චො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා නිමිත්තග්ගාහී හොති අනුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති න රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං චක්ඛුන්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති, සොතෙන සද්දං සුත්වා —පෙ— ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා —පෙ— ජිව්හාය රසං සායිත්වා —පෙ— කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා —පෙ— මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය නිමිත්තග්ගාහී හොති අනුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය න පටිපජ්ජති න රක්ඛති මනින්ද්‍රියං මනින්ද්‍රියෙ න සංවරං ආපජ්ජති යා ඉමෙසං ඡන්නං ඉන්ද්‍රියානං අගුත්ති අගොපනා අනාරක්ඛො අසංවරො, අයං වුච්චති ඉන්ද්‍රියෙසු අගුත්තද්වාරතා.— තත්ථ කතමා භොජනෙ අමත්තඤ්ඤුතා? ඉධෙකච්චො අප්පටිසඞ්ඛා අයොනිසො ආහාරං ආහාරෙති දවාය මදාය මණ්ඩනාය විභූසනාය, යා තත්ථ අසන්තුට්ඨිතා අමත්තඤ්ඤුතා අප්පටිසඞ්ඛා භොජනෙ, අයං වුච්චති භොජනෙ අමත්තඤ්ඤුතා.—

තත්ථ කතමා ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරතා? ඉධෙකච්චො චක්ඛුනා රූපං දිස්වා න නිමිත්තග්ගාහී හොති න අනුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී යත්වාධිකරණමෙනං චක්ඛුන්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති රක්ඛති චක්ඛුන්ද්‍රියං චක්ඛුන්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති, සොතෙන සද්දං සුත්වා —පෙ— ඝානෙන ගන්ධං ඝායිත්වා —පෙ— ජිව්හාය රසං සායිත්වා —පෙ— කායෙන ඵොට්ඨබ්බං ඵුසිත්වා —පෙ— මනසා ධම්මං විඤ්ඤාය න නිමිත්තග්ගාහී හොති නානුබ්‍යඤ්ජනග්ගාහී, යත්වාධිකරණමෙනං මනින්ද්‍රියං අසංවුතං විහරන්තං අභිජ්ඣාදොමනස්සා පාපකා අකුසලා ධම්මා අන්වාස්සවෙය්‍යුං තස්ස සංවරාය පටිපජ්ජති,

රක්ඛති මනින්ද්‍රියං මනින්ද්‍රියෙ සංවරං ආපජ්ජති; යා ඉමෙසං ඡන්නං ඉන්ද්‍රියානං ගුත්ති ගොපනා ආරක්ඛො සංවරො; අයං වුච්චති ඉන්ද්‍රියෙසු ගුත්තද්වාරතා෴ තත්ථ කතමා භොජනෙ මත්තඤ්ඤුතා? ඉධෙකච්චො පටිසඞ්ඛා යොනිසො ආහාරං ආහාරෙති නෙව දවාය න මදාය න මණ්ඩනාය න විභූසනාය යාවදෙව ඉමස්ස කායස්ස ඨිතියා යාපනාය විහිංසූපරතියා බ්‍රහ්මචරියානුග්ගහාය ඉති පුරාණඤ්ච වෙදනං පටිහංඛාමි නවඤ්ච වෙදනං න උප්පාදෙස්සාමි යාත්‍රා ච මෙ භවිස්සති අනවජ්ජතා ච ඵාසුවිහාරො චාති, යා තත්ථ සන්තුට්ඨිතා මත්තඤ්ඤුතා පටිසඞ්ඛා භොජනෙ; අයං වුච්චති භොජනෙ මත්තඤ්ඤුතා෴

තත්ථ කතමං මුට්ඨස්සච්චං? යා අසති අනනුස්සති අප්පටිස්සති අසරණතා අධාරණතා පිලාපනතා පම්මුස්සනතා, ඉදං වුච්චති මුට්ඨස්සච්චං෴ තත්ථ කතමං අසම්පජඤ්ඤං? යං අඤ්ඤාණං අදස්සනං අනභිසමයො අනනුබොධො අසම්බොධො අප්පටිවෙධො අසංගාහණා අපරියොගාහණා අසමපෙක්ඛනා අපච්චවෙක්ඛනා අපච්චක්ඛකම්මං දුම්මෙජ්ඣං බාල්‍යං අසම්පජඤ්ඤං මොහො පමොහො සම්මොහො අවිජ්ජා අවිජ්ජොඝො අවිජ්ජායොගො අවිජ්ජානුසයො අවිජ්ජාපරියුට්ඨානං අවිජ්ජාලඞ්ගි මොහො අකුසලමූලං, ඉදං වුච්චති අසම්පජඤ්ඤං෴

තත්ථ කතමා සති? යා සති අනුස්සති පටිස්සති සති සරණතා ධාරණතා අපිලාපනතා අපම්මුස්සනතා සති සතින්ද්‍රියං සතිබලං සම්මාසති, අයං වුච්චති සති෴ තත්ථ කතමං සම්පජඤ්ඤං? යා පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, ඉදං වුච්චති සම්පජඤ්ඤං෴

තත්ථ කතමං පටිසඞ්ඛානබලං? යා පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, ඉදං වුච්චති පටිසඞ්ඛානබලං෴ තත්ථ කතමං භාවනාබලං? යා කුසලානං ධම්මානං ආසෙවනා භාවනා බහුලීකම්මං, ඉදං වුච්චති භාවනාබලං; සත්තපි බොජ්ඣඞ්ගා භාවනාබලං෴

තත්ථ කතමො සමථො? යා චිත්තස්ස ඨිති -පෙ- සම්මා සමාධි, අයං වුච්චති සමථො෴ තත්ථ කතමා විපස්සනා? යා පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති විපස්සනා෴

තත්ථ කතමං සමථනිමිත්තං? යා චිත්තස්ස ඨිති —පෙ— සම්මාසමාධි, ඉදං වුච්චති සමථනිමිත්තං. තත්ථ කතමං පග්ගාහනිමිත්තං? යො චෙතසිකො විරියාරම්භො —පෙ— සම්මාවායාමො, ඉදං වුච්චති පග්ගාහනිමිත්තං.

තත්ථ කතමො පග්ගාහො? යො චෙතසිකො විරියාරම්භො —පෙ— සම්මාවායාමො, අයං වුච්චති පග්ගාහො. තත්ථ කතමො අවික්ඛෙපො? යා චිත්තස්ස ඨිති —පෙ— සම්මාසමාධි, අයං වුච්චති අවික්ඛෙපො.

තත්ථ කතමා සීලවිපත්ති? යො කායිකො වීතික්කමො වාචසිකො වීතික්කමො කායිකවාචසිකො වීතික්කමො, අයං වුච්චති සීලවිපත්ති; සබ්බම්පි දුස්සීල්‍යං සීලවිපත්ති. තත්ථ කතමා දිට්ඨිවිපත්ති? නත්ථි දින්නං නත්ථි යිට්ඨං නත්ථි හුතං නත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො නත්ථි අයං ලොකො නත්ථි පරො ලොකො නත්ථි මාතා නත්ථි පිතා නත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා නත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මා පටිපන්නා, යෙ ඉමං ච ලොකං පරං ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති, යා එවරූපා දිට්ඨි දිට්ඨිගතං දිට්ඨිගහනං දිට්ඨිකන්තාරො දිට්ඨිවිසූකායිතං දිට්ඨිවිප්ඵන්දිතං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං ගාහො පතිට්ඨාහො අභිනිවෙසො පරාමාසො කුම්මග්ගො මිච්ඡාපථො මිච්ඡත්තං තිත්ථායතනං විපරියෙසග්ගාහො, අයං වුච්චති දිට්ඨිවිපත්ති; සබ්බාපි මිච්ඡාදිට්ඨි දිට්ඨිවිපත්ති.

තත්ථ කතමා සීලසම්පදා? කායිකො අවීතික්කමො වාචසිකො අවීතික්කමො කායිකවාචසිකො අවීතික්කමො, අයං වුච්චති සීලසම්පදා, සබ්බොපි සීලසංවරො සීලසම්පදා. තත්ථ කතමා දිට්ඨිසම්පදා? අත්ථි දින්නං අත්ථි යිට්ඨං අත්ථි හුතං අත්ථි සුකටදුක්කටානං කම්මානං ඵලං විපාකො අත්ථි අයං ලොකො අත්ථි පරො ලොකො අත්ථි මාතා අත්ථි පිතා අත්ථි සත්තා ඔපපාතිකා අත්ථි ලොකෙ සමණබ්‍රාහ්මණා සම්මග්ගතා සම්මාපටිපන්නා, යෙ ඉමං ච ලොකං පරං ච ලොකං සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡිකත්වා පවෙදෙන්තීති, යා එවරූපා පඤ්ඤා පජානනා —පෙ— අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි, අයං වුච්චති දිට්ඨිසම්පදා, සබ්බාපි සම්මාදිට්ඨි දිට්ඨිසම්පදා.

තත්ථ කතමා සීලවිසුද්ධි? යො කායිකො අවීතික්කමො වාචසිකො අවීතික්කමො කායිකවාචසිකො අවීතික්කමො, අයං වුච්චති සීලවිසුද්ධි; සබ්බොපි සීලසංවරො සීලවිසුද්ධි. තත්ථ කතමා දිට්ඨි

විසුද්ධි කම්මස්සකත ඤාණං සච්චානුලොමික ඤාණං මග්ගසමඞ්ගිස්ස ඤාණං ඵලසමඞ්ගිස්ස ඤාණං෴

දිට්ඨිවිසුද්ධි ඛො පනාති යා පඤ්ඤා පජානනා -පෙ- අමොහො ධම්මවිචයො සම්මාදිට්ඨි෴ යථාදිට්ඨිස්ස ච පධානන්ති යො චෙතසිකො විරියාරම්භො —පෙ— සම්මාවායාමො෴ සංවෙගොති ජාතිභයං ජරාභයං ව්‍යාධිභයං මරණභයං෴ සංවෙජනීයං ඨානන්ති ජාති ජරා ව්‍යාධි මරණං෴ සංවිග්ගස්ස ච යොනිසො පධානන්ති ඉධ භික්ඛු අනුප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං අනුප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං පාපකානං අකුසලානං ධම්මානං පහානාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, අනුප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං උප්පාදාය ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති, උප්පන්නානං කුසලානං ධම්මානං ඨිතියා අසම්මොසාය භිය්‍යොභාවාය වෙපුල්ලාය භාවනාය පාරිපූරියා ඡන්දං ජනෙති වායමති විරියං ආරභති චිත්තං පග්ගණ්හාති පදහති෴ අසන්තුට්ඨිතා ච කුසලෙසු ධම්මෙසූති යා කුසලානං ධම්මානං භාවනාය අසන්තුට්ඨස්ස භිය්‍යො කම්‍යතා෴ අප්පටිවානිතා ච පධානස්මින්ති යා කුසලානං ධම්මානං භාවනාය සක්කච්චකිරියතා සාතච්චකිරියතා අට්ඨිතකිරියතා අනොලීනවුත්තිතා අනික්ඛිත්තඡන්දතා අනික්ඛිත්තධුරතා ආසෙවනා භාවනා බහුලීකම්මං෴ විජ්ජාති තිස්සො විජ්ජා: පුබ්බෙනිවාසානුස්සති ඤාණං විජ්ජා, සත්තානං චුතූපපාතෙ ඤාණං විජ්ජා, ආසවානං ඛයෙ ඤාණං විජ්ජා෴ විමුත්තීති ච විමුත්ති ද්වෙ: චිත්තස්ස ච අධිමුත්ති නිබ්බානඤ්ච෴ ඛයෙ ඤාණන්ති මග්ගසමඞ්ගිස්ස ඤාණං෴ අනුප්පාදෙ ඤාණන්ති ඵලසමඞ්ගිස්ස ඤාණං෴

නික්ඛෙප කණ්ඩං නිට්ඨිතං.

කතමෙ ධම්මා කුසලා? චතූසු භූමීසු කුසලං, ඉමෙ ධම්මා කුසලා෴ කතමෙ ධම්මා අකුසලා? ද්වාදස අකුසල චිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා අකුසලා෴ කතමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා? චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච, ඉමෙ ධම්මා අව්‍යාකතා෴

කතමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො ච කිරියතො ච පඤ්ච. රූපා

චර තිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තර තිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං සුඛං වෙදනං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා.— කතමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? වෙ දෙමනස්සසහගතා චිත්තුප්පාදා, දුක්ඛසහගතං කායවිඤ්ඤාණං, එත්ථුප්පන්නං දුක්ඛං වෙදනං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා.— කතමේ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා? කාමාවචර කුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගත චිත්තුප්පාදා, අකුසලතො ඡ, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො ඡ, රූපාවචරං චතුත්ථජ්ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච චත්තාරො අරූපාවචරා, කුසලතො ච විපාකතො ච, කිරියතො ච ලොකුත්තරං චතුත්ථජ්ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං අදුක්ඛමසුඛං වෙදනං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තා.— තිස්සො ච වෙදනා රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච ඉමෙ ධම්මා න වත්තබ්බා සුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තාතිපි දුක්ඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තාතිපි අදුක්ඛමසුඛාය වෙදනාය සම්පයුත්තාතිපි.—

කතමෙ ධම්මා විපාකා? චතූසු භූමීසු විපාකො, ඉමෙ ධම්මා විපාකා.— කතමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා? චතූසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා විපාකධම්මධම්මා.— කතමෙ ධම්මා නෙවවිපාක නවිපාක ධම්මධම්මා? තීසු භූමීසු කිරියා ව්‍යාකතං රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නෙවවිපාක නවිපාක ධම්මධම්මා.—

කතමේ ධම්මා උපාදින්නුපාදානියා? තීසු භූමීසු විපාකො, යං ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා; ඉමෙ ධම්මා උපාදින්නුපාදානියා.— කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නුපාදානීයා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, යං ච රූපං න කම්මස්ස කතත්තා; ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නුපාදානීයා.— කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නඅනුපාදානියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නඅනුපාදානීයා.—

කතමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨසඞ්කිලෙසිකා? ද්වාදස අකුසල චිත්තුප්පාදා; ඉමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨසඞ්කිලෙසිකා.— කතමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨසඞ්කිලෙසිකා? තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨසඞ්කිලෙසිකා.— කතමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨඅසඞ්කිලෙසිකා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨඅසඞ්කිලෙසිකා.—

කතමෙ ධම්මා සවිතක්ක සවිචාරා? කාමාවචරං කුසලං අකුසලං, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො එකාදස චිත්තුප්පාදා, අකුසලස්ස විපාකතො ද්වෙ, කිරියතො එකාදස, රූපාවචරං පඨමජ්ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරං පඨමජ්ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නෙ විතක්කවිචාරෙ ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා සවිතක්කසවිචාරා෴ කතමෙ ධම්මා අවිතක්ක විචාරමත්තා? රූපාවචර පඤ්චකනයෙ දුතියං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තර පඤ්චකනයෙ දුතියං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං විචාරං ඨපෙත්වා විතක්කො ච; ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කවිචාරමත්තා෴ කතමෙ ධම්මා අවිතක්ක අවිචාරා? ද්වෙපඤ්චවිඤ්ඤාණානි, රූපාවචර තිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, පඤ්චකනයෙ දුතියජ්ඣානෙ උප්පන්නො ච විචාරො, රූපඤ්ච නිබ්බාණං ච, ඉමෙ ධම්මා අවිතක්ක අවිචාරා෴ විතක්කසහජාතො විචාරො න වත්තබ්බො සවිතක්ක සවිචාරොතිපි අවිතක්ක විචාරමත්තොතිපි අවිතක්ක අවිචාරොතිපි෴

කතමෙ ධම්මා පීතිසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො පඤ්ච, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචර දුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තර දුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං පීතිං ඨපෙත්වා ඉමෙ ධම්මා පීතිසහගතා෴ කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා? කාමාවචර කුසලතො චත්තාරො සොමනස්ස සහගත චිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචරස්ස කුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචර තිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරතික චතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං සුඛං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා සුඛසහගතා෴ කතමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො ඡ, කාමාවචරස්ස කුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො ඡ, රූපාවචරං චතුත්ථජ්ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරං චතුත්ථජ්ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං උපෙක්ඛං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා෴ පීති න පීති

සහගතා සුඛසහගතා න උපෙක්ඛාසහගතා, සුඛං න සුඛසහගතං සියා පීතිසහගතං න උපෙක්ඛාසහගතං; සියා න වත්තබ්බං පීතිසහගතන්ති෴ වෙ දොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාද දුක්ඛසහගතං කායවිඤ්ඤාණං, යා ච වෙදනා උපෙක්ඛා, රූපං ච නිබ්බාණං ච, ඉමෙ ධම්මා න වත්තබ්බා පීතිසහගතාතිපි සුඛසහගතාතිපි උපෙක්ඛාසහගතාතිපි෴

කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්ත චිත්තුප්පාද, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා෴ කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා? උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා෴ චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගත චිත්තුප්පාද වෙ දොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාද, ඉමෙ ධම්මා සියා දස්සනෙන පහාතබ්බා සියා භාවනාය පහාතබ්බා෴ කතමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බා? චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තීසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බාණං ච; ඉමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බා෴

කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්ත චිත්තුප්පාද, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, එත්ථුප්පන්නං මොහං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා෴ කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, එත්ථුප්පන්නං මොහං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා෴ චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගතචිත්තුප්පාද, වෙ දොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාද, ඉමෙ ධම්මා සියා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා සියා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා෴ කතමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තීසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බාණං ච, ඉමෙ ධම්මා නෙව දස්සනෙන න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා෴

කතමෙ ධම්මා ආචයගාමිනො? තීසු භූමිසු කුසලං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා ආචයගාමිනො෴ කතමෙ ධම්මා අපචයගාමිනො? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා අපචයගාමිනො෴ කතමෙ ධම්මා නෙව ආචයගාමිනො න අපචයගාමිනො? චතුසු භූමිසු විපාකො, තීසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බාණං ච, ඉමෙ ධම්මා නෙව ආචයගාමිනො න අපචයගාමිනො෴

කතමෙ ධම්මා සෙක්ඛා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා හෙට්ඨිමානි ච තීණි සාමඤ්ඤඵලානි, ඉමෙ ධම්මා සෙක්ඛා— කතමෙ ධම්මා අසෙක්ඛා? උපරිට්ඨිමං අරහත්තඵලං, ඉමෙ ධම්මා අසෙක්ඛා— කතමෙ ධම්මා නෙවසෙක්ඛා නාසෙක්ඛා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බාණං ච; ඉමෙ ධම්මා නෙවසෙක්ඛා නාසෙක්ඛා—

කතමෙ ධම්මා පරිත්තා? කාමාවචරකුසලං අකුසලං, සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කාමාවචරකිරියා ව්‍යාකතා, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා පරිත්තා— කතමෙ ධම්මා මහග්ගතා? රූපාවචරා අරූපාවචරා කුසලව්‍යාකතා, ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතා— කතමෙ ධම්මා අප්පමාණා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බාණං ච; ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණා—

කතමෙ ධම්මා පරිත්තාරම්මණා? සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කිරියා මනොධාතු, කිරියාහෙතුක මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සසහගතා; ඉමෙ ධම්මා පරිත්තාරම්මණා— කතමෙ ධම්මා මහග්ගතාරම්මණා? විඤ්ඤාණඤ්චායතනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං, ඉමෙ ධම්මා මහග්ගතාරම්මණා— කතමෙ ධම්මා අප්පමාණාරම්මණා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි; ඉමෙ ධම්මා අප්පමාණාරම්මණා— කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, කිරියතො චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, සබ්බං අකුසලං; ඉමෙ ධම්මා සියා පරිත්තාරම්මණා සියා මහග්ගතාරම්මණා න අප්පමාණාරම්මණා, සියා න වත්තබ්බා පරිත්තාරම්මණාතිපි මහග්ගතාරම්මණාතිපි— කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤාණසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, කිරියතො චත්තාරො ඤාණසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, රූපාවචරචතුත්ථජ්ඣානං කුසලතො ච කිරියතො ච, කිරියාහෙතුක මනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගතා; ඉමෙ ධම්මා සියා පරිත්තාරම්මණා, සියා මහග්ගතාරම්මණා, සියා අප්පමාණාරම්මණා, සියා න වත්තබ්බා පරිත්තාරම්මණාතිපි මහග්ගතාරම්මණාතිපි අප්පමාණාරම්මණාතිපි— රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චතුත්ථස්ස ඣානස්ස විපාකො, ආකාසානඤ්චායතනං ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං, ඉමෙ ධම්මා න වත්තබ්බා පරිත්තාරම්මණාතිපි මහග්ගතාරම්මණාතිපි අප්පමාණාරම්මණාතිපි; රූපං ච නිබ්බාණං ච අනාරම්මණා—

කතමෙ ධම්මා හීනා? ද්වාදස අකුසල චිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා හීනා෴ කතමෙ ධම්මා මජ්ඣිමා? තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියා ව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා මජ්ඣිමා෴ කතමෙ ධම්මා පණීතා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි නිබ්බාණං ච, ඉමෙ ධම්මා පණීතා෴

කතමෙ ධම්මා මිච්ඡත්තනියතා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්ත චිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා; ඉමෙ ධම්මා සියා මිච්ඡත්තනියතා සියා අනියතා෴ කතමෙ ධම්මා සම්මත්තනියතා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා සම්මත්තනියතා෴ කතමෙ ධම්මා අනියතා? චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගත චිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තීසු භූමීසු කුසලං, චතුසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියා ව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බාණං ච; ඉමෙ ධම්මා අනියතා෴

කතමෙ ධම්මා මග්ගාරම්මණා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤාණසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, කිරියතො චත්තාරො ඤාණසම්පයුත්ත චිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා සියා මග්ගාරම්මණා න මග්ගහෙතුකා, සියා මග්ගාධිපතිනො, සියා න වත්තබ්බා මග්ගාරම්මණාතිපි මග්ගාධිපතිනොතිපි෴ චත්තාරො අරියමග්ගා න මග්ගාරම්මණා මග්ගහෙතුකා, සියා මග්ගාධිපතිනො, සියා න වත්තබ්බා මග්ගාධිපතිනොති෴ රූපාවචරචතුත්ථජ්ඣානං කුසලතො ච කිරියතො ච, කිරියාහෙතුක මනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගතා, ඉමෙ ධම්මා සියා මග්ගාරම්මණා න මග්ගහෙතුකා න මග්ගාධිපතිනො, සියා න වත්තබ්බා මග්ගාරම්මණාති෴ කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, සබ්බං අකුසලං, සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කිරියතො ඡ චිත්තුප්පාදා, රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චතුත්ථස්ස ඣානස්ස විපාකො, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි ඉමෙ ධම්මා න වත්තබ්බා මග්ගාරම්මණාතිපි මග්ගහෙතුකාතිපි මග්ගාධිපතිනොතිපි; රූපං ච නිබ්බාණං ච අනාරම්මණා෴

කතමෙ ධම්මා උප්පන්නා? චතුසු භූමීසු විපාකො, යං ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා; ඉමෙ ධම්මා සියා උප්පන්නා සියා උප්පාදිනො; න වත්තබ්බා අනුප්පන්නාති෴ චතුසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, යං ච රූපං න කම්මස්ස කතත්තා, ඉමෙ ධම්මා සියා උප්පන්නා සියා අනුප්පන්නා; න වත්තබ්බා උප්පාදි

හොති… නිබ්බාණං න වත්තබ්බං උප්පන්නන්තිපි අනුප්පන්නන්තිපි උප්පාදිනොතිපි… නිබ්බාණං ඨපෙත්වා සබ්බෙ ධම්මා සියා අතීතා සියා අනාගතා සියා පච්චුප්පන්නා, නිබ්බාණං න වත්තබ්බං අතීතන්තිපි අනාගතන්තිපි පච්චුප්පන්නන්තිපි…

කතමෙ ධම්මා අතීතාරම්මණා? විඤ්ඤාණඤ්චායතනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං, ඉමෙ ධම්මා අතීතාරම්මණා; නියත අනාගතාරම්මණා නත්ථි… කතමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්මණා? ද්වෙපඤ්චවිඤ්ඤාණානි තිස්සො ච මනොධාතුයො, ඉමෙ ධම්මා පච්චුප්පන්නාරම්මණා… කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස චිත්තුප්පාදා, අකුසලස්ස විපාකතො මනොවිඤ්ඤාණධාතු උපෙක්ඛාසහගතා, කිරියාහෙතුක මනොවිඤ්ඤාණධාතු සොමනස්සසහගතා, ඉමෙ ධම්මා සියා අතීතාරම්මණා සියා අනාගතාරම්මණා සියා පච්චුප්පන්නාරම්මණා… කාමාවචරකුසලං අකුසලං, කිරියතො නව චිත්තුප්පාදා, රූපාවචරං චතුත්ථං ඣානං කුසලතො ච කිරියතො ච, ඉමෙ ධම්මා සියා අතීතාරම්මණා සියා අනාගතාරම්මණා සියා පච්චුප්පන්නාරම්මණා; සියා න වත්තබ්බා අතීතාරම්මණාතිපි අනාගතාරම්මණාතිපි පච්චුප්පන්නාරම්මණාතිපි… රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච. චතුත්ථස්ස ඣානස්ස විපාකො, ආකාසානඤ්චායතනං ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං, චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, ඉමෙ ධම්මා න වත්තබ්බා අතීතාරම්මණාතිපි අනාගතාරම්මණාතිපි පච්චුප්පන්නාරම්මණාතිපි; රූපං ච නිබ්බාණං ච අනාරම්මණා… අතින්ද්‍රියබද්ධ රූපං ච නිබ්බාණං ච ඨපෙත්වා සබ්බෙ ධම්මා සියා අජ්ඣත්තා සියා බහිද්ධා සියා අජ්ඣත්තබහිද්ධා; අතින්ද්‍රියබද්ධ රූපං ච නිබ්බාණං ච බහිද්ධා… කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තාරම්මණා? විඤ්ඤාණඤ්චායතනං නෙවසඤ්ඤානාසඤ්ඤායතනං, ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තාරම්මණා… කතමෙ ධම්මා බහිද්ධාරම්මණා? රූපාවචර තිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චතුත්ථස්ස ඣානස්ස විපාකො, ආකාසානඤ්චායතනං, චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි ඉමෙ ධම්මා බහිද්ධාරම්මණා… රූපං ඨපෙත්වා සබ්බෙව කාමාවචරා කුසලාකුසලාබ්‍යාකතා ධම්මා, රූපාවචරං චතුත්ථජ්ඣානං කුසලතො ච කිරියතො ච, ඉමෙ ධම්මා සියා අජ්ඣත්තාරම්මණා සියා බහිද්ධාරම්මණා සියා අජ්ඣත්තබහිද්ධාරම්මණා… ආකිඤ්චඤ්ඤායතනං න වත්තබ්බං අජ්ඣත්තාරම්මණන්තිපි බහිද්ධාරම්මණන්තිපි අජ්ඣත්තබහිද්ධාරම්මණන්තිපි; රූපං ච නිබ්බාණං ච අනාරම්මණා…

කතමෙ ධම්මා සනිදස්සනසප්පටිඝා? රූපායතනං, ඉමෙ ධම්මා සනිදස්සනසප්පටිඝා෴ කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනසප්පටිඝා? චක්ඛායතනං —පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං; ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනසප්පටිඝා෴ කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනඅප්පටිඝා? චතුසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, චතුසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, යං ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනඅප්පටිඝා෴ තිකං෴

කතමෙ ධම්මා හෙතූ? තයො කුසලහෙතූ තයො අකුසලහෙතූ තයො අව්‍යාකතහෙතූ෴ අලොභො කුසලහෙතු අදොසො කුසලහෙතු චතුසු භූමීසු කුසලෙසු උප්පජ්ජන්ති, අමොහො කුසලහෙතු කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතුසු භූමීසු කුසලෙසු උප්පජ්ජති෴ ලොභො අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, දොසො විසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, මොහො සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති෴ අලොභො විපාකහෙතු අදොසො විපාකහෙතු කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතුසු භූමීසු විපාකෙසු උප්පජ්ජන්ති, අමොහො විපාකහෙතු කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතුසු භූමීසු විපාකෙසු උප්පජ්ජති෴ අලොභො කිරියහෙතු අදොසො කිරියහෙතු කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියෙසු උප්පජ්ජන්ති, අමොහො කිරියහෙතු කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චත්තාරො ඤාණවිප්පයුත්තෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියෙසු උප්පජ්ජති, ඉමෙ ධම්මා හෙතූ෴ කතමෙ ධම්මා න හෙතූ? ඨපෙත්වා හෙතූ චතුසු භූමීසු කුසලං අකුසලං චතුසු භූමීසු විපාකො තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං රූපං ච නිබ්බානං ච ඉමෙ ධම්මා න හෙතූ෴

කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා? විචිකිච්ඡාසහගතං උද්ධච්චසහගතං මොහං ඨපෙත්වා අවසෙසං අකුසලං චතුසු භූමීසු කුසලං කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතුසු භූමීසු විපාකො කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා෴ කතමෙ ධම්මා අහෙතුකා? විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො උද්ධච්චසහගතො මොහො වෙපඤ්චවිඤ්ඤාණානි තිස්සො ච මනොධාතුයො පඤ්ච ච අහෙතුකමනොවිඤ්ඤාණධාතුයො රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච, ඉමෙ ධම්මා අහෙතුකා෴

කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා? විචිකිච්ඡාසහගතං උද්ධච්චසහගතං මොහං ඨපෙත්වා අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතූසු භූමීසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා හෙතුවිප්පයුත්තා? විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, ද්වෙ පඤ්ච විඤ්ඤාණානි, තිස්සො ච මනොධාතුයො, පඤ්ච ච අහෙතුකා මනොවිඤ්ඤාණධාතුයො, රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා හෙතුවිප්පයුත්තා෴

කතමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව සහෙතුකා ච? යත්ථ ද්වෙ තයො හෙතූ එකතො උප්පජ්ජන්ති, ඉමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව සහෙතුකා ච෴ කතමෙ ධම්මා සහෙතුකා චෙව න ච හෙතූ? චතූසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතූසු භූමීසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, එත්ථුප්පන්නෙ හෙතූ ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා සහෙතුකා චෙව න ච හෙතූ෴ අහෙතුකා ධම්මා න වත්තබ්බා හෙතූ චෙව සහෙතුකාතිපි සහෙතුකා චෙව න ච හෙතූතිපි෴

කතමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව හෙතුසම්පයුත්තා ච? යත්ථ ද්වෙ තයො හෙතූ එකතො උප්පජ්ජන්ති, ඉමෙ ධම්මා හෙතූ චෙව හෙතුසම්පයුත්තා ච෴ කතමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා චෙව න ච හෙතූ? චතූසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතූසු භූමීසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, එත්ථුප්පන්නෙ හෙතූ ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා හෙතුසම්පයුත්තා චෙව න ච හෙතූ෴ හෙතුවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා හෙතූ චෙව හෙතුසම්පයුත්තාතිපි හෙතුසම්පයුත්තා චෙව න ච හෙතූතිපි෴

කතමෙ ධම්මා න හෙතූ සහෙතුකා? චතූසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, කාමාවචරස්ස විපාකතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා චතූසු භූමීසු විපාකො, කාමාවචරකිරියතො අහෙතුකෙ චිත්තුප්පාදෙ ඨපෙත්වා තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, එත්ථුප්පන්නෙ හෙතූ ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා න හෙතූ සහෙතුකා෴ කතමෙ ධම්මා න හෙතූ අහෙතුකා? ද්වෙ පඤ්ච විඤ්ඤාණානි, තිස්සො ච මනොධාතුයො, පඤ්ච ච අහෙතුකා මනොවිඤ්ඤාණධාතුයො, රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා න හෙතූ අහෙතුකා෴ හෙතූ ධම්මා න වත්තබ්බා න හෙතූ සහෙතුකාතිපි න හෙතූ අහෙතුකාතිපි෴

කතමෙ ධම්මා සප්පච්චයා? චතූසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා සප්පච්චයා. කතමෙ ධම්මා අප්පච්චයා? නිබ්බානං, ඉමෙ ධම්මා අප්පච්චයා.

කතමෙ ධම්මා සඞ්ඛතා? චතූසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා සඞ්ඛතා. කතමෙ ධම්මා අසඞ්ඛතා? නිබ්බානං, ඉමෙ ධම්මා අසඞ්ඛතා.

කතමෙ ධම්මා සනිදස්සනා? රූපායතනං, ඉමෙ ධම්මා සනිදස්සනා. කතමෙ ධම්මා අනිදස්සනා? චක්ඛායතනං -පෙ- ඵොට්ඨබ්බායතනං, චතූසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, යං ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතන පරියාපන්නං, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අනිදස්සනා.

කතමෙ ධම්මා සප්පටිඝා? චක්ඛායතනං —පෙ— ඵොට්ඨබ්බායතනං, ඉමෙ ධම්මා සප්පටිඝා. කතමෙ ධම්මා අප්පටිඝා? චතූසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, යං ච රූපං අනිදස්සනං අප්පටිඝං ධම්මායතනපරියාපන්නං, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අප්පටිඝා.

කතමෙ ධම්මා රූපිනො? චත්තාරො ච මහාභූතා චතුන්නං ච මහාභූතානං උපාදාය රූපං, ඉමෙ ධම්මා රූපිනො. කතමෙ ධම්මා අරූපිනො? චතූසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අරූපිනො. කතමෙ ධම්මා ලොකියා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා ලොකියා. කතමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා ලොකුත්තරා. සබ්බෙ ධම්මා කෙනචි විඤ්ඤෙය්‍යා කෙනචි න විඤ්ඤෙය්‍යා.

කතමෙ ධම්මා ආසවා? චත්තාරො ආසවා: කාමාසවො භවාසවො දිට්ඨාසවො අවිජ්ජාසවො. කාමාසවො අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, භවාසවො චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්ත ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, දිට්ඨාසවො චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, අවිජ්ජාසවො සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති, ඉමෙ ධම්මා ආසවා. කතමෙ ධම්මා නො ආසවා? ඨපෙත්වා ආසවෙ අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං,

රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා නො ආසවා෴ කතමෙ ධම්මා සාසවා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා සාසවා෴ කතමෙ ධම්මා අනාසවා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා අනාසවා෴ කතමෙ ධම්මා ආසව සම්පයුත්තා? ද්වෙ දොමනස්ස සහගත චිත්තුප්පාදෙ උප්පන්නං මොහං ඨපෙත්වා, විචිකිච්ඡාසහගතෙ උද්ධච්චසහගතෙ මොහෙ ඨපෙත්වා අවසෙසං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා ආසව සම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා ආසව විප්පයුත්තා? ද්වීසු දොමනස්ස සහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො මොහො, විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා ආසවා චෙව සාසවා ච? තෙව ආසවා ආසවා චෙව සාසවා ච෴ කතමෙ ධම්මා සාසවා චෙව නො ච ආසවා? ඨපෙත්වා ආසවෙ අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා සාසවා චෙව නො ච ආසවා෴ අනාසවා ධම්මා න වත්තබ්බා ආසවා චෙව සාසවාතිපි සාසවා චෙව නො ච ආසවාතිපි෴ කතමෙ ධම්මා ආසවා චෙව ආසවසම්පයුත්තා ච? යත්ථ ද්වෙ තයො ආසවා එකතො උප්පජ්ජන්ති ඉමෙ ධම්මා ආසවා චෙව ආසව සම්පයුත්තා ච෴ කතමෙ ධම්මා ආසව සම්පයුත්තා චෙව නො ච ආසවා? ඨපෙත්වා ආසවෙ අවසෙසා අකුසලා, ඉමෙ ධම්මා ආසවසම්පයුත්තා චෙව නො ච ආසවා෴ ආසවවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා ආසවා චෙව ආසවසම්පයුත්තාතිපි ආසවසම්පයුත්තා චෙව නො ච ආසවාතිපි෴ කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා සාසවා? ද්වීසු දොමනස්ස සහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො මොහො, විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො මොහො, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා සාසවා෴ කතමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා අනාසවා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා ආසවවිප්පයුත්තා අනාසවා෴ ආසවසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා ආසවවිප්පයුත්තා සාසවාතිපි ආසවවිප්පයුත්තා අනාසවාතිපි෴

කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනා? දස සඤ්ඤොජනානි: කාමරාගසඤ්ඤොජනං පටිඝසඤ්ඤොජනං මානසඤ්ඤොජනං දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං විචිකිච්ඡාසඤ්ඤොජනං සීලබ්බතපරාමාස සඤ්ඤොජනං භවරාගසඤ්ඤොජනං ඉස්සාසඤ්ඤොජනං මච්ඡරියසඤ්ඤොජනං අවිජ්ජා

සඤ්ඤොජනං෴ කාමරාගසඤ්ඤොජනං අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, පටිඝසඤ්ඤොජනං ද්වීසු දොමනස්ස සහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, මානසඤ්ඤොජනං චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්ත ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, දිට්ඨිසඤ්ඤොජනං චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, විචිකිච්ඡාසඤ්ඤොජනං විචිකිච්ඡාසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, සීලබ්බතපරාමාස සඤ්ඤොජනං චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, භවරාගසඤ්ඤොජනං චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්ත ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, ඉස්සා සඤ්ඤොජනං මච්ඡරිය සඤ්ඤොජනං ච ද්වීසු දොමනස්ස සහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජන්ති, අවිජ්ජාසඤ්ඤොජනං සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනා෴ කතමෙ ධම්මා නො සඤ්ඤොජනා? ඨපෙත්වා සඤ්ඤොජනෙ අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා නො සඤ්ඤොජනා෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනීයා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනීයා෴ කතමෙ ධම්මා අසඤ්ඤොජනීයා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා අසඤ්ඤොජනීයා෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා? උද්ධච්චසහගතං මොහං ඨපෙත්වා අවසෙසං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා? උද්ධච්චසහගතො මොහො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියා ව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජන විප්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනා චෙව සඤ්ඤොජනීයා ච? තානෙව සඤ්ඤොජනානි සඤ්ඤොජනා චෙව සඤ්ඤොජනීයා ච෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනීයා චෙව නො ච සඤ්ඤොජනා? ඨපෙත්වා සඤ්ඤොජනෙ අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනීයා චෙව නො ච සඤ්ඤොජනා෴ අසඤ්ඤොජනීයා ධම්මා න වත්තබ්බා සඤ්ඤොජනා චෙව සඤ්ඤොජනීයාතිපි, සඤ්ඤොජනීයා චෙව නො ච සඤ්ඤොජනාතිපි෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනා චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා ච? යත්ථ වෙ තීනි සඤ්ඤොජනානි එකතො උප්පජ්ජන්ති, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනා චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා ච෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා චෙව නො ච සඤ්ඤොජනා? ඨපෙත්වා

සඤ්ඤොජනෙ අවසෙසං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා චෙව නො ච සඤ්ඤොජනා෴ සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා සඤ්ඤොජනා චෙව සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තාතිපි, සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා චෙව නො ච සඤ්ඤොජනාතිපි෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා සඤ්ඤොජනියා? උද්ධච්චසහගතො මොහො, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා සඤ්ඤොජනියා෴ කතමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා අසඤ්ඤොජනියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා අසඤ්ඤොජනියා෴ සඤ්ඤොජනසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා සඤ්ඤොජනියාතිපි සඤ්ඤොජනවිප්පයුත්තා අසඤ්ඤොජනියාතිපි෴

කතමෙ ධම්මා ගන්ථා? චත්තාරො ගන්ථා: අභිජ්ඣාකායගන්ථො ව්‍යාපාදො කායගන්ථො සීලබ්බතපරාමාසො කායගන්ථො ඉදංසච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො෴ අභිජ්ඣාකායගන්ථො අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, ව්‍යාපාදො කායගන්ථො වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, සීලබ්බත පරාමාසො කායගන්ථො ච ඉදං සච්චාභිනිවෙසො කායගන්ථො ච චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජන්ති, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථා෴ කතමෙ ධම්මා නො ගන්ථා? ඨපෙත්වා ගන්ථෙ අවසෙසං අකුසලං චතූසු භූමීසු කුසලං චතූසු භූමීසු විපාකො තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නො ගන්ථා෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථනියා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං තීසු භූමීසු විපාකො තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථනියා෴ කතමෙ ධම්මා අගන්ථනියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අගන්ථනියා෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තා චිත්තුප්පාදා චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගතා චිත්තුප්පාදා එත්ථුප්පන්නං ලොභං ඨපෙත්වා වෙ දොමනස්සසහගතා චිත්තුප්පාදා එත්ථුප්පන්නං පටිඝං ඨපෙත්වා, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා? චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තෙසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො ලොභො වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නං පටිඝං විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො චතූසු භූමීසු කුසලං චතූසු භූමීසු

විපාකො තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා.෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථනියා ච? තෙව ගන්ථා ගන්ථා චෙව ගන්ථනියා ච.෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථනියා චෙව නො ච ගන්ථා? ඨපෙත්වා ගන්ථෙ අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා ගන්ථනියා චෙව නො ච ගන්ථා.෴ අගන්ථනියා ධම්මා න වත්තබ්බා ගන්ථා චෙව ගන්ථනියාතිපි ගන්ථනියා චෙව නො ච ගන්ථාතිපි.෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථසම්පයුත්තා ච? යත්ථ දිට්ඨි ච ලොභො ච එකතො උප්පජ්ජන්ති, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථා චෙව ගන්ථසම්පයුත්තා ච.෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව නො ච ගන්ථා? අට්ඨ ලොභසහගතචිත්තුප්පාදා චෙ දොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාදා එත්ථුප්පන්නෙ ගන්ථෙ ඨපෙත්වා, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව නො ච ගන්ථා.෴ ගන්ථවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා ගන්ථා චෙව ගන්ථසම්පයුත්තාතිපි ගන්ථසම්පයුත්තා චෙව නො ච ගන්ථාතිපි.෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා ගන්ථනියා? චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්ත ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො ලොභො, වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නං පටිඝං, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා ගන්ථනියා.෴ කතමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා අගන්ථනියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා ගන්ථවිප්පයුත්තා අගන්ථනියා.෴ ගන්ථසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා ගන්ථවිප්පයුත්තා ගන්ථනියාතිපි ගන්ථවිප්පයුත්තා අගන්ථනියාතිපි.෴

කතමෙ ධම්මා ඔඝා -පෙ- කතමෙ ධම්මා යොගා -පෙ- කතමෙ ධම්මා නීවරණා? ඡ නීවරණානි: කාමච්ඡන්දනීවරණං ව්‍යාපාදනීවරණං ථිනමිද්ධනීවරණං උද්ධච්චකුක්කුච්චනීවරණං විචිකිච්ඡානීවරණං අවිජ්ජානීවරණං.෴ කාමච්ඡන්දනීවරණං අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, ව්‍යාපාදනීවරණං වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, ථිනමිද්ධනීවරණං සසංඛාරිකෙසු අකුසලෙසු උප්පජ්ජති, උද්ධච්චනීවරණං උද්ධච්චසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, කුක්කුච්චනීවරණං වීසු දොමනස්සසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, විචිකිච්ඡානීවරණං විචිකිච්ඡාසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, අවිජ්ජානීවරණං සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති, ඉමෙ ධම්මා නීවරණා.෴ කතමෙ ධම්මා නො නීවරණා?

ඨපෙත්වා නීවරණෙ අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නො නීවරණා -පෙ- කතමෙ ධම්මා නීවරණියා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා නීවරණියා -පෙ- කතමෙ ධම්මා අනීවරණියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අනීවරණියා -පෙ- කතමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා? ද්වාදස අකුසලචිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා -පෙ- කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා? චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා -පෙ- කතමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණියා ච? තානෙව නීවරණානි නීවරණා චෙව නීවරණියා ච -පෙ- කතමෙ ධම්මා නීවරණියා චෙව නො ච නීවරණා? ඨපෙත්වා නීවරණෙ අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා නීවරණියා චෙව නො ච නීවරණා -පෙ- අනීවරණියා ධම්මා න වත්තබ්බා නීවරණා චෙව නීවරණියාතිපි, නීවරණියා චෙව නො ච නීවරණාතිපි -පෙ- කතමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණසම්පයුත්තා ච? යත්‍ථ ද්වෙ තීනි නීවරණානි එකතො උප්පජ්ජන්ති, ඉමෙ ධම්මා නීවරණා චෙව නීවරණසම්පයුත්තා ච -පෙ- කතමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා චෙව නො ච නීවරණා? ඨපෙත්වා නීවරණෙ අවසෙසං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා නීවරණසම්පයුත්තා චෙව නො ච නීවරණා -පෙ- නීවරණවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා නීවරණා චෙව නීවරණසම්පයුත්තාතිපි, නීවරණසම්පයුත්තා චෙව නො ච නීවරණාතිපි -පෙ- කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා නීවරණියා? තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා නීවරණියා -පෙ- කතමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා අනීවරණියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා නීවරණවිප්පයුත්තා අනීවරණියා -පෙ- නීවරණසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා නීවරණවිප්පයුත්තා නීවරණියාතිපි, නීවරණවිප්පයුත්තා අනීවරණියාතිපි -පෙ-

කතමෙ ධම්මා පරාමාසා? දිට්ඨිපරාමාසො චතූසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, ඉමෙ ධම්මා පරාමාසා -පෙ- කතමෙ ධම්මා නො පරාමාසා? ඨපෙත්වා පරාමාසං අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං,

රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා නො පරාමාසා ෴ කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා ෴ කතමෙ ධම්මා අපරාමට්ඨා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා අපරාමට්ඨා ෴ කතමෙ ධම්මා පරාමාස සම්පයුත්තා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්ත චිත්තුප්පාදා, එත්ථුප්පන්නං පරාමාසං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා පරාමාස සම්පයුත්තා ෴ කතමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා? චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්ත ලොභසහගත චිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්ස සහගත චිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡා සහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්ච සහගතො චිත්තුප්පාදො, චතුසු භූමීසු කුසලං, චතුසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියා ව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා ෴ පරාමාසො න වත්තබ්බො පරාමාස සම්පයුත්තොති පි පරාමාසවිප්පයුත්තොති පි ෴ කතමෙ ධම්මා පරාමාසා චෙව පරාමට්ඨා ච? සො එව පරාමාසො පරාමාසො චෙව පරාමට්ඨො ච ෴ කතමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා චෙව නො ච පරාමාසා? ඨපෙත්වා පරාමාසං අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා පරාමට්ඨා චෙව නොච පරාමාසා ෴ අපරාමට්ඨා ධම්මා න වත්තබ්බා පරාමාසා චෙව පරාමට්ඨාතිපි, පරාමට්ඨා චෙව නො ච පරාමාසාතිපි ෴ කතමෙ ධම්මා පරාමාස විප්පයුත්තා පරාමට්ඨා? චත්තාරො දිට්ඨිගත විප්පයුත්ත ලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා පරාමට්ඨා ෴ කතමෙ ධම්මා පරාමාස විප්පයුත්තා අපරාමට්ඨා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා පරාමාසවිප්පයුත්තා අපරාමට්ඨා ෴ පරාමාසා ච පරාමාස සම්පයුත්තා ච ධම්මා න වත්තබ්බා පරාමාසවිප්පයුත්තා පරාමට්ඨාතිපි, පරාමාස විප්පයුත්තා අපරාමට්ඨාතිපි ෴

කතමෙ ධම්මා සාරම්මණා? චතුසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං; ඉමෙ ධම්මා සාරම්මණා ෴ කතමෙ ධම්මා අනාරම්මණා? රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අනාරම්මණා ෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තා? චක්ඛුවිඤ්ඤාණං සොතවිඤ්ඤාණං ඝානවිඤ්ඤාණං ජිව්හාවිඤ්ඤාණං කායවිඤ්ඤාණං මනොධාතු මනොවිඤ්ඤාණධාතු, ඉමෙ ධම්මා චිත්තා ෴ කතමෙ ධම්මා

නො චිත්තා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තා෴ කතමෙ ධම්මා චෙතසිකා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චෙතසිකා෴ කතමෙ ධම්මා අචෙතසිකා? චිත්තං ච රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අචෙතසිකා෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසම්පයුත්තා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තවිප්පයුත්තා? රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිප්පයුත්තා෴ චිත්තං න වත්තබ්බං චිත්තෙන සම්පයුත්තන්තිපි, චිත්තෙන විප්පයුත්තන්තිපි෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨා෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තවිසංසට්ඨා? රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා චිත්තවිසංසට්ඨා෴ චිත්තං න වත්තබ්බං චිත්තෙන සංසට්ඨන්තිපි, චිත්තෙන විසංසට්ඨන්තිපි෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, යං වා පනඤ්ඤම්පි අත්ථි රූපං චිත්තජං චිත්තහෙතුකං චිත්තසමුට්ඨානං රූපායතනං සද්දායතනං ගන්ධායතනං රසායතනං ඵොට්ඨබ්බායතනං ආකාසධාතු ආපොධාතු රූපස්ස ලහුතා රූපස්ස මුදුතා රූපස්ස කම්මඤ්ඤතා රූපස්ස උපචයො රූපස්ස සන්තති කබළීකාරො ආහාරො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසමුට්ඨානා෴ කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසමුට්ඨානා? චිත්තං ච අවසෙසං ච රූපං නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසමුට්ඨානා෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසහභුනො? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසහභුනො෴ කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසහභුනො? චිත්තං ච අවසෙසං ච රූපං නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසහභුනො෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තානුපරිවත්තිනො? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො කායවිඤ්ඤත්ති වචීවිඤ්ඤත්ති, ඉමෙ ධම්මා චිත්තානුපරිවත්තිනො෴ කතමෙ ධම්මා නො චිත්තානුපරිවත්තිනො? චිත්තං ච අවසෙසං ච රූපං නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තානුපරිවත්තිනො෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා෴ කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා? චිත්තං ච රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානා෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො෴ කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානසහභුනො? චිත්තං ච රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමු

ට්ඨාන සහභුනො෴ කතමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො? වෙදනාක්ඛන්ධො සඤ්ඤාක්ඛන්ධො සඞ්ඛාරක්ඛන්ධො, ඉමෙ ධම්මා චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො෴ කතමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො? චිත්තං ච රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා නො චිත්තසංසට්ඨසමුට්ඨානානුපරිවත්තිනො෴

කතමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තිකා? චක්ඛායතනං -පෙ- මනායතනං, ඉමෙ ධම්මා අජ්ඣත්තිකා෴ කතමෙ ධම්මා බාහිරා? රූපායතනං -පෙ- ධම්මායතනං, ඉමෙ ධම්මා බාහිරා෴

කතමෙ ධම්මා උපාදා? චක්ඛායතනං —පෙ— කබළීකාරො ආහාරො, ඉමෙ ධම්මා උපාදා෴ කතමෙ ධම්මා නො උපාදා? චතුසු භූමිසු කුසලං අකුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, චත්තාරො ච මහාභූතා, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා නො උපාදා෴ කතමෙ ධම්මා උපාදින්නා? තිසු භූමිසු විපාකො, යං ච රූපං කම්මස්ස කතත්තා; ඉමෙ ධම්මා උපාදින්නා෴ කතමෙ ධම්මා අනුපාදින්නා? තිසු භූමිසු කුසලං අකුසලං, තිසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, යං ච රූපං න කම්මස්ස කතත්තා, චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා අනුපාදින්නා෴ කතමෙ ධම්මා උපාදානා? චත්තාරි උපාදානානි: කාමුපාදානං දිට්ඨුපාදානං සීලබ්බතුපාදානං අත්තවාදුපාදානං; කාමුපාදානං අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, දිට්ඨුපාදානඤ්ච සීලබ්බතුපාදානඤ්ච අත්තවාදුපාදානඤ්ච චතුසු දිට්ඨිගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජන්ති, ඉමෙ ධම්මා උපාදානා෴ කතමෙ ධම්මා නො උපාදානා? ඨපෙත්වා උපාදානෙ අවසෙසං අකුසලං, චතුසු භූමිසු කුසලං, චතුසු භූමිසු විපාකො, තීසු භූමිසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා නො උපාදානා෴ කතමෙ ධම්මා උපාදානියා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා උපාදානියා෴ කතමෙ ධම්මා අනුපාදානියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා අනුපාදානියා෴ කතමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තා ලොභසහගතචිත්තුප්පාදා චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, එත්ථුප්පන්නං ලොභං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා෴ කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා? චතුසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පන්නො ලොභො, ද්වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතුසු භූමීසු කුසලං, චතුසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං

රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා.— කතමෙ
ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදානියා ච? තානෙව උපාදානානි උපා
දානා චෙව උපාදානියා ච.— කතමෙ ධම්මා උපාදානියා චෙව නො ච
උපාදානා? ඨපෙත්වා උපාදානෙ අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු
කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච
රූපං; ඉමෙ ධම්මා උපාදානියා චෙව නො ච උපාදානා.— අනුපාදා
නියා ධම්මා න වත්තබ්බා උපාදානා චෙව උපාදානියාතිපි, උපාදානියා
චෙව නො ච උපාදානාතිපි.— කතමෙ ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදාන
සම්පයුත්තා ච? යත්ථ දිට්ඨි ච ලොභො ච එකතො උප්පජ්ජන්ති, ඉමෙ
ධම්මා උපාදානා චෙව උපාදානසම්පයුත්තා ච.— කතමෙ ධම්මා උපා
දානසම්පයුත්තා චෙව නො ච උපාදානා? අට්ඨලොභසහගතචිත්තුප්පාදා,
එත්ථුප්පන්නෙ උපාදානෙ ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා උපාදානසම්පයුත්තා
චෙව නො ච උපාදානා.— උපාදානවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා
උපාදානා චෙව උපාදානසම්පයුත්තාතිපි, උපාදානසම්පයුත්තා චෙව
නො ච උපාදානාතිපි.— කතමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා උපාදා
නියා? චතූසු දිට්ඨිගතවිප්පයුත්ත ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු
උප්පන්නො ලොභො, ද්වෙ දොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡා
සහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තීසු භූමීසු
කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච
රූපං, ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්පයුත්තා උපාදානියා.— කතමෙ ධම්මා
උපාදානවිප්පයුත්තා අනුපාදානියා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා
චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා උපාදානවිප්ප
යුත්තා අනුපාදානියා.— උපාදානසම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා
උපාදානවිප්පයුත්තා උපාදානියාතිපි, උපාදානවිප්පයුත්තා අනුපාදා
නියාතිපි.—

කතමෙ ධම්මා කිලෙසා? දස කිලෙසවත්ථූනි: ලොභො දොසො
මොහො මානො දිට්ඨි විචිකිච්ඡා ථිනං උද්ධච්චං අහිරිකං අනොත්ත
ප්පං; ලොභො අට්ඨසු ලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති,
දොසො ද්වීසු දොමනස්ස සහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති,
මොහො සබ්බාකුසලෙසු උප්පජ්ජති, මානො චතූසු දිට්ඨිගතවිප්ප
යුත්තලොභසහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, දිට්ඨි චතූසු දිට්ඨි
ගතසම්පයුත්තෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, විචිකිච්ඡා විචිකිච්ඡා
සහගතෙසු චිත්තුප්පාදෙසු උප්පජ්ජති, ථිනං සසඞ්ඛාරිකෙසු අකුස
ලෙසු උප්පජ්ජති, උද්ධච්චං අහිරිකං අනොත්තප්පං සබ්බා
කුසලෙසු උප්පජ්ජන්ති, ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා.— කතමෙ ධම්මා නො
කිලෙසා? ඨපෙත්වා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, චතූසු භූමීසු කුසලං
චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බා

තඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා නො කිලෙසා.— කතමෙ ධම්මා සඞ්කිලෙසිකා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියා ව්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා සඞ්කිලෙසිකා.— කතමෙ ධම්මා අසඞ්කිලෙසිකා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා අසඞ්කිලෙසිකා.— කතමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨා? ද්වාදස අකුසලචිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨා.— කතමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨා? චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා අසඞ්කිලිට්ඨා.— කතමෙ ධම්මා කිලෙස සම්පයුත්තා? ද්වාදස අකුසලචිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා කිලෙස සම්පයුත්තා.— කතමෙ ධම්මා කිලෙස විප්පයුත්තා? චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා.— කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව සඞ්කිලෙසිකා ච? තෙව කිලෙසා කිලෙසා චෙව සඞ්කිලෙසිකා ච.— කතමෙ ධම්මා සඞ්කිලෙසිකා චෙව නො ච කිලෙසා? ඨපෙත්වා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා සඞ්කිලෙසිකා චෙව නො ච කිලෙසා.— අසඞ්කිලෙසිකා ධම්මා න වත්තබ්බා කිලෙසා චෙව සඞ්කිලෙසිකාතිපි, සඞ්කිලෙසිකා චෙව නො ච කිලෙසාතිපි.— කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව සඞ්කිලිට්ඨා ච? තෙව කිලෙසා කිලෙසා චෙව සඞ්කිලිට්ඨා ච.— කතමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨා චෙව නො ච කිලෙසා? ඨපෙත්වා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා සඞ්කිලිට්ඨා චෙව නො ච කිලෙසා.— අසඞ්කිලිට්ඨා ධම්මා න වත්තබ්බා කිලෙසා චෙව සඞ්කිලිට්ඨාතිපි, සඞ්කිලිට්ඨා චෙව නො ච කිලෙසාතිපි.— කතමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච? යත්ථ ද්වෙ තයො කිලෙසා එකතො උප්පජ්ජන්ති, ඉමෙ ධම්මා කිලෙසා චෙව කිලෙසසම්පයුත්තා ච.— කතමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා චෙව නො ච කිලෙසා? ඨපෙත්වා කිලෙසෙ අවසෙසං අකුසලං, ඉමෙ ධම්මා කිලෙසසම්පයුත්තා චෙව නො ච කිලෙසා.— කිලෙසවිප්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා කිලෙසා චෙව කිලෙසසම්පයුත්තාතිපි, කිලෙස සම්පයුත්තා චෙව නො ච කිලෙසාතිපි.— කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා සඞ්කිලෙසිකා? තීසු භූමීසු කුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බඤ්ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා සඞ්කිලෙසිකා.— කතමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා අසඞ්කිලෙසිකා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා කිලෙසවිප්පයුත්තා අසඞ්කිලෙසිකා.— කිලෙස සම්පයුත්තා ධම්මා න වත්තබ්බා කිලෙසවිප්පයුත්තා සඞ්කිලෙසිකාතිපි, කිලෙසවිප්පයුත්තා අසඞ්කිලෙසිකාතිපි.—

කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තා චිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො; ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බා. චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගතා චිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්ස සහගතා චිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා සියා දස්සනෙන පහාතබ්බා සියා න දස්සනෙන පහාතබ්බා. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බා? උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බා.

කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා? උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බා. චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්ස සහගතචිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා සියා භාවනාය පහාතබ්බා සියා න භාවනාය පහාතබ්බා. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තා චිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බා.

කතමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? චත්තාරො දිට්ඨිගත සම්පයුත්තා චිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡා සහගතො චිත්තුප්පාදො, එත්ථුප්පන්නං මොහං ඨපෙත්වා, ඉමෙ ධම්මා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා. චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගතචිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාදා; ඉමෙ ධම්මා සියා දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා සියා න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා. කතමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා? විචිකිච්ඡාසහගතො මොහො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා න දස්සනෙන පහාතබ්බහෙතුකා.

කතමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, එත්ථුප්පන්නං මොහං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා. චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගත චිත්තුප්පාදා, ද්වෙ දොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා සියා භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා, සියා න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා. කතමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා? චත්තාරො දිට්ඨිගත සම්පයුත්තා චිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්ච සහගතො මොහො, චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා න භාවනාය පහාතබ්බහෙතුකා.

කතමෙ ධම්මා සවිතක්කා? කාමාවචරකුසලං අකුසලං, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො එකාදස චිත්තුප්පාදා, අකුසලස්ස විපාකතො ද්වෙ, කිරියතො එකාදස, රූපාවචරං පඨමං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරං පඨමං ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං විතක්කං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා සවිතක්කා෴ කතමෙ ධම්මා අවිතක්කා? ද්වෙ පඤ්චවිඤ්ඤාණානි, රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො අරූපාවචරා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, විතක්කො ච රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා අවිතක්කා෴

කතමෙ ධම්මා සවිචාරා? කාමාවචරකුසලං අකුසලං, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො එකාදස චිත්තුප්පාදා, අකුසලස්ස විපාකතො ද්වෙ, කිරියතො එකාදස, රූපාවචර එකකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තර එකකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං විචාරං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා සවිචාරා෴ කතමෙ ධම්මා අවිචාරා? ද්වෙ පඤ්චවිඤ්ඤාණානි, රූපාවචරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරතිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, විචාරො ච රූපඤ්ච නිබ්බානඤ්ච; ඉමෙ ධම්මා අවිචාරා෴

කතමෙ ධම්මා සප්පීතිකා? කාමාවචර කුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො පඤ්ච, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචර දුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තර දුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං පීතිං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා සප්පීතිකා෴ කතමෙ ධම්මා අප්පීතිකා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො අට්ඨ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො එකාදස, අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත, කිරියතො ඡ, රූපාවචර දුකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තර දුකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, පීති ච රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අප්පීතිකා෴

කතමෙ ධම්මා පීතිසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො පඤ්ච, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචර දුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තර දුකතිකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං පීතිං

උපෙක්ඛා; ඉමෙ ධම්මා පීතිසහගතා෴ කතමෙ ධම්මා න පීතිසහගතා? කාමාවචර කුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගත චිත්තුප්පාදා, අකුසලතො අට්ඨ, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො එකාදස, අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත, කිරියතො ඡ, රූපාවචර දුකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තර දුකදුකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, පීති ච රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා න පීතිසහගතා෴

කතමෙ ධම්මා සුඛසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාදා, අකුසලතො චත්තාරො, කාමාවචර කුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචර තික චතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරතික චතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං සුඛං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා සුඛසහගතා෴ කතමෙ ධම්මා න සුඛසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගතචිත්තුප්පාදා, අකුසලතො අට්ඨ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො සත්ත, කිරියතො ඡ, රූපාවචර චතුක්කජ්ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරං චතුත්ථජ්ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, සුඛං ච රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා න සුඛසහගතා෴

කතමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො උපෙක්ඛාසහගත චිත්තුප්පාදා, අකුසලතො ඡ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො දස, අකුසලස්ස විපාකතො ඡ, කිරියතො ඡ, රූපාවචර චතුත්ථජ්ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තරචතුත්ථජ්ඣානං කුසලතො ච විපාකතො ච, එත්ථුප්පන්නං උපෙක්ඛං ඨපෙත්වා; ඉමෙ ධම්මා උපෙක්ඛාසහගතා෴ කතමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛාසහගතා? කාමාවචරකුසලතො චත්තාරො සොමනස්සසහගත චිත්තුප්පාදා, අකුසලතො ඡ, කාමාවචරකුසලස්ස විපාකතො ඡ, අකුසලස්ස විපාකතො එකො, කිරියතො පඤ්ච, රූපාවචරතික චතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ලොකුත්තර තිකචතුක්කජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච, උපෙක්ඛා ච රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා න උපෙක්ඛාසහගතා෴

කතමෙ ධම්මා කාමාවචරා? කාමාවචරකුසලං අකුසලං, සබ්බො කාමාවචරස්ස විපාකො, කාමාවචර කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා කාමාවචරා෴ කතමෙ ධම්මා න කාමාවචරා? රූපාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා න කාමාවචරා෴

කතමෙ ධම්මා රූපාවචරා? රූපාවචර චතුක්කපඤ්චකජ්ඣානා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ඉමෙ ධම්මා රූපාවචරා. කතමෙ ධම්මා න රූපාවචරා? කාමාවචරා අරූපාවචරා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා න රූපාවචරා.

කතමෙ ධම්මා අරූපාවචරා? චත්තාරො ආරුප්පා කුසලතො ච විපාකතො ච කිරියතො ච, ඉමෙ ධම්මා අරූපාවචරා. කතමෙ ධම්මා න අරූපාවචරා? කාමාවචරා රූපාවචරා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා න අරූපාවචරා.

කතමෙ ධම්මා පරියාපන්නා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියා ව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං; ඉමෙ ධම්මා පරියාපන්නා. කතමෙ ධම්මා අපරියාපන්නා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි, නිබ්බානං ච ඉමෙ ධම්මා අපරියාපන්නා.

කතමෙ ධම්මා නියානිකා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා නීය්‍යානිකා. කතමෙ ධම්මා අනීය්‍යානිකා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච; ඉමෙ ධම්මා අනීය්‍යානිකා.

කතමෙ ධම්මා නියතා? චත්තාරො දිට්ඨිගතසම්පයුත්තචිත්තුප්පාදා, වෙ දොමනස්සසහගතචිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා සියා නියතා සියා අනියතා; චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, ඉමෙ ධම්මා නියතා. කතමෙ ධම්මා අනියතා? චත්තාරො දිට්ඨිගතවිප්පයුත්තා ලොභසහගත චිත්තුප්පාදා, විචිකිච්ඡාසහගතො චිත්තුප්පාදො, උද්ධච්චසහගතො චිත්තුප්පාදො, තීසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අනියතා.

කතමෙ ධම්මා සඋත්තරා? තීසු භූමීසු කුසලං අකුසලං, තීසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, සබ්බං ච රූපං, ඉමෙ ධම්මා සඋත්තරා. කතමෙ ධම්මා අනුත්තරා? චත්තාරො මග්ගා අපරියාපන්නා, චත්තාරි ච සාමඤ්ඤඵලානි නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අනුත්තරා.

කතමෙ ධම්මා සරණා? ද්වාදස අකුසල චිත්තුප්පාදා, ඉමෙ ධම්මා සරණා. කතමෙ ධම්මා අරණා? චතූසු භූමීසු කුසලං, චතූසු භූමීසු විපාකො, තීසු භූමීසු කිරියාව්‍යාකතං, රූපං ච නිබ්බානං ච, ඉමෙ ධම්මා අරණාති.

අත්ථුද්ධාරො නිට්ඨිතො.

ධම්මසඞ්ගණිප්පකරණං නිට්ඨිතං.

සබ්බ දානං ධම්ම දානං ජිනාති

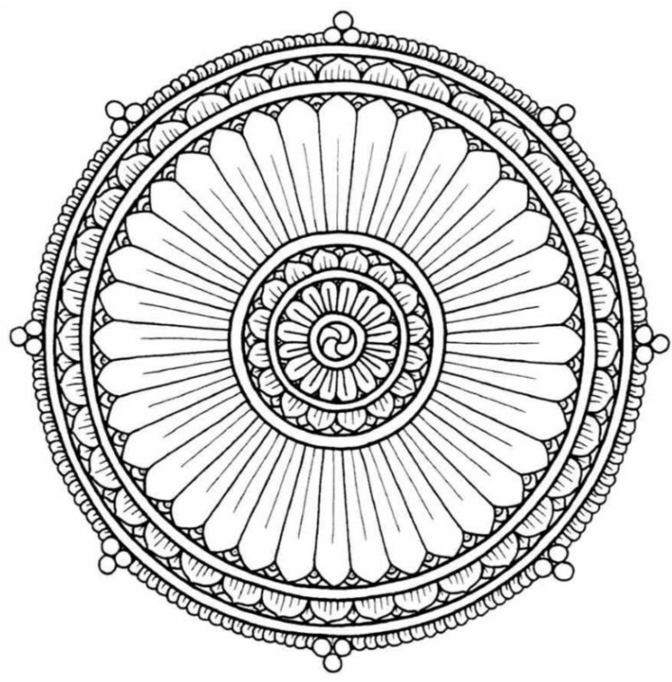

නිබ්බාන පච්චයෝ හෝතු